

Møte lørdag den 12. desember 2015 kl. 9

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 31):

1. Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om løyvingar på statsbudsjettet for 2016 vedrørende kapittel under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområda 1, 6 og 18) (Innst. 16 S (2015–2016), jf. Prop. 1 S (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))
2. Referat

Presidenten: Representanten Rasmus *Hansson*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra Senterpartiets stortingsgruppe foreligger det søknad om sykepermisjon for representanten Janne *Sjelmo Nordås* fra og med 12. desember og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten Wilfred *Nordlund* innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Wilfred *Nordlund* er til stede og vil ta sete.

Statsråd Jan Tore *Sanner* overbrakte fire kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Guri *Melby* vil fremsette et representantforslag.

Guri Melby (V) [09:01:54]: Jeg ønsker å overlevere et forslag fra stortingsrepresentantene Sveinung *Rotevatn* og undertegnede om heving av alkoholgrensen for øl som selges i dagligvareforretninger.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet om nødvendig fortsetter utover kl. 16.

Sak nr. 1 [09:02:22]

Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om løyvingar på statsbudsjettet for 2016 vedrørende kapittel under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Næ-

rings- og fiskeridepartementet (rammeområda 1, 6 og 18) (Innst. 16 S (2015–2016), jf. Prop. 1 S (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 3 timer, og at taletiden blir fordelt slik: Arbeiderpartiet 55 minutter, Høyre 50 minutter, Fremskrittspartiet 30 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Venstre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til inntil tre replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalspersoner og seks replikker med svar etter medlem av regjeringen – innenfor den fordelte taletid.

Videre foreslås at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Helge André Njåstad (FrP) [09:03:54] (leiar for komiteen): Det er vel ingenting som er betre å bruka ein laurdags formiddag før jul på enn å behandla denne viktige delen av statsbudsjettet som er dei tre ansvarsområda kommunal- og forvaltningskomiteen har i statsbudsjettet.

Innleiingsvis vil eg takka alle som har stilt på høyringane i komiteen, som har teke kontakt med komiteen og som har bidratt til denne prosessen og til at dette budsjettet har vorte bra. Eg vil spesielt takka komitésekretæren vår og dei andre i administrasjonen, medrekna tekstsenteret, for god service i ei hektisk tid. Eg vil sjølvsagt òg takka komiteen for godt samarbeid med å få på plass eit budsjett og ei innstilling i dag.

Lokaldemokratiet i Noreg er viktig, og det er velfungerande. I haust har innbyggjarane i alle landets 428 kommunar og 19 fylkesting valt sine representantar og tillitsvalde for dei neste fire åra. I Noreg har dei lokale folkevalde legitimitet. Innbyggjarane har tillit til at dei lokale folkevalde fattar gode avgjerder på vegner av dei. Òg Stortinget har tillit til lokaldemokratiet. Det viste me spesielt i sommar, då Stortinget behandla stortingsmeldinga om nye oppgåver til større og meir robuste kommunar. Då var det stor vilje i denne salen til å setja i gang prosessar som skal munna ut i at me skal flytta oppgåver frå stat, fylkesmann, fylkeskommune, direktorat – for å nemne noko – ned til kommunane ved å gje dei tillit, nettopp fordi me trur avgjerdene blir betre når dei blir fatta av dei som sit nærmast mogleg kvar enkelt innbyggjar. Så det vil bli endå meir spennande å vera lokalpolitikar når intensjonen i meldinga blir følgd opp og lokaldemokratiet blir ytterlegare forsterka og forbetra.

Eg vil samtidig òg gratulera alle som fekk tillit i kommunestyre- og fylkestingsvalet, og eg ønskjer dei lykke til med viktige verv og oppgåver i teneste for folket.

Store oppgåver står i kø for dei nyvalde kommunestyra og fylkestinga. Forventningane til innbyggjarane skal alltid imøtekomast, ein skal vera gode arbeidsgjevarar og

ein skal utvikla lokalsamfunna, for å nemne nokre oppgåver som alltid står fast. I tillegg veit me at landet er inne i ein krevjande situasjon med aukande arbeidsledigheit. Kommunane spelar ei viktig rolle med å møte situasjonen og leggja til rette for ny vekst og skapa nye arbeidsplassar.

I tillegg veit me at Europa står midt i ein flyktningssituasjon som er veldig krevjande. Den er òg krevjande for kommunane, og sjølv om tilkomstane dei siste to–tre vekene har vore minkande av mange grunnar, bl.a. at det er gjort tydelege innstrammingar frå denne salen, vil situasjonen prega oss i lang tid framover. Då handlar det om at kommunane og staten må spela på lag, for det er kommunane som har den viktige oppgåva å busetja dei som skal få bli i landet, i lokalsamfunna. Då er det veldig viktig at kommunesektoren er tilpassa kva dei har kapasitet til å ta imot, med kva dei kan yta av tenester for å gje skikkelege tilbod. Det handlar om meir enn berre å gje ein bustad. Her skal ein leggja til rette for arbeid, helseteneste, barnehagetilbod, folk og så vidare. Mitt inntrykk er at norske kommunar er seg sitt ansvar veldig bevisst, og avveg ulike omsyn mot kvarandre. Her vil eg gje ros til både kommunesektoren og KS for at dei spelar godt på lag med staten. Eg vil òg gje ros til integreringsminister Solveig Horne, som har teke integreringsarbeidet mange nye steg vidare dei to åra ho har fungert. Det ser me tydeleg resultatet av ved at kommunane buset meir enn nokon gong. Det er òg fleire kommunar som buset enn tidlegare.

Me skal i denne salen sjå på integreringsarbeidet vidare, og det blir spennande. Det blir sett ned ulike utval. Regjeringa jobbar med ei melding, og det er òg samtalar med ulike parti om integreringsarbeidet. Det eg trur er viktig, er at me fortset med det som er bra med den norske modellen. Me må ikkje gå over til meir tvang overfor kommunane. Eg trur det vil vera eit feil signal når kommunane tek eit større ansvar, å begynna med meir tvang innan busetjing. Eg trur heller ikkje me skal kopiera nabolandet vårt Sverige med eigenbusetjing. Det har ikkje framstått som ein god modell. Så er me òg nøyde til å vera nøye med kva signal me sender ut. Me kan ikkje senda ut signal frå denne salen om at alle er velkomne til Noreg. Det har norske kommunar rett og slett ikkje kapasitet til å handtera på ein god måte integreringsmessig.

Kommuneøkonomi spelar alltid ei viktig rolle for denne innstillinga. Det er alltid eit gap mellom forventningar og pengar til rådvelde. Me kjem aldri til å koma i ein situasjonen der norske rådmenn seier at no har me nok pengar, no held det. Det vil alltid vera sånn at kommunane opplever at det er krevjande å gjera prioriteringar. Sånn skal det vera, fordi kommunane alltid skal vilja mykje på vegner av innbyggjarane sine. Sånn er det òg i år. I denne debatten vil me heilt sikkert få høyra frå opposisjonen at det er eit magert opplegg for kommunesektoren for neste år. Det er nesten sånn at me skulle ha omsett denne debatten til andre land, då trur eg dei hadde fått eit sjokk. Me legg opp til ein realvekst for dei samla inntektene til kommunesektoren på 8,7 mrd. kr til neste år, og av denne vek-

sten er 4,7 mrd. kr frie inntekter, med 4,2 mrd. til kommunane og 500 mill. til fylkeskommunane. Eg trur mange ville reagert litt på at i Noreg handlar debatten i denne salen om at det er eit magert opplegg.

Det viktigaste for kommunepolitikarane er ikkje kor mykje meir pengar dei får neste år, men kva som er det reelle handlingsrommet etter at bindingar og aukar er brukte opp. Då er grafen som står i proposisjonen, veldig interessant. Den viser at i dei tre siste åra er det reelle handlingsrommet for lokalpolitikarane større enn i dei tre åra 2011–2013 i forkant.

Det er ein grunn til at det berre er opposisjonen i denne salen som snakkar om eit magert kommuneopplegg. Når me har vore rundt på KS-samlingar, er det ikkje mange lokalpolitikarar som kritiserer. Eg var sjølv som tidlegare ordførar ofte på sånne KS-samlingar under dei raud-grøne, og eg kan skriva under på at opplevinga av ein stram kommuneøkonomi var minst like sterk i dei åtte åra som ho er no. Det nye er berre at dagens opposisjon ikkje fekk med seg at lokalpolitikarane følte det sånn i dei åtte åra òg.

I 2016 vil me styrkja kommuneøkonomien for å leggja til rette for dei same satsingane me har gjort dei tre føregåande åra på styrking av skulehelseteneste, helsestasjon og tilbodet til rusavhengige, for å nemna noko. Me fortset òg å gje tilskot til sjukeheimar og omsorgsbustader, og me fortset å styrkja fylkesvegnettet og er no komne over 1 mrd. kr etter at denne regjeringa tiltredde, med at fylkeskommunane kan styrkja investeringane i fylkesvegnettet sitt.

Framstegspartiet er òg spesielt fornøgd med at modellen vår innanfor eldreomsorga skal bli testa ut til neste år ved at 20 kommunar skal få lov til å prøva statleg finansiert eldreomsorg.

Om nokre få dagar blir òg nytt inntektssystem for kommunesektoren sendt på høyring. Det blir eit spennande arbeid, og nokre av endringane er naturlege på grunn av demografiendringar, men me skal òg sjå på andre tema gjennom høyringa og gjennom behandlinga til våren. Så det blir eit spennande arbeid. Ein av dei viktige diskusjonane ein skal ta, er dette med frivillig og ufrivillig liten kommune. Der meiner eg det er stor forskjell på ein kommune med lange avstandar kontra ein kommune der ein kan køyra til nabokommunen på ti minutt. Då er spørsmålet me skal sjå på, om dei skal likebehandlast i inntektssystemet, eller om det skal vera ei gradering etter kor lang avstand ein har til naboane sine.

Til slutt litt om kommunereforma, som er ei viktig oppgåve dei nyvalde kommunestyra no skal fullføra med den lokale prosessen dei skal gjennomføra før 1. juli. Her vil eg gje ros til dei som no står fram som lokale leiarar og losar prosessane gjennom i kommunane sine. Det er veldig spennande å reisa rundt i norske kommunar og møte ordførarar og kommunestyrerepresentantar som jobbar for å skapa ein betre kommune for næringslivet og innbyggjarane. Då komiteen var i Vestfold, fekk me til og med beskjed om at me måtte vera endå tydelegare frå Stortinget si side på at kommunereforma ikkje går over, og me forven-

tar at me får ein framtidretta kommunestruktur. Difor er det veldig gøy at komiteen finn rom for å styrkja dei økonomiske verkemidla for kommunereforma i dette budsjettet. Komiteens fleirtal legg opp til at me skal bruka litt av veksten i fylkeskommunane til å styrkja infrastrukturtiltak i samanslåtte kommunar. Det kjem då på plass ei tilskotsordning som gjer at kommunar kan søkja. Så håpar eg at dei 50 millionane er ein start, og at det, viss engasjementet blir stort, vil bli endå fleire kommunar som tek del i ordninga, sånn at me kan knyta lokalsamfunn endå tettare saman.

I tillegg er eg glad for at komiteens fleirtal ber regjeringa sjå på situasjonen for vekstkommunar som slår seg saman med kommunar som ikkje har vekst. Eg trur departementet her vil finna gode løysingar sånn at det ikkje blir ein faktor som slår negativt ut.

Til slutt vil eg berre gjera oppmerksom på det er ei lita justering angående Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets fordeling på kapittel 821, som gjer at fleirtalspartia Høgre, Framstegspartiet, Venstre og Kristeleg Folkeparti set fram eit forslag. Då vil eg ta opp det forslaget til slutt.

Presidenten: Da har representanten tatt opp forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Helga Pedersen (A) [09:14:10]: I Fremskrittspartiets alternative budsjett for 2013 står det å lese:

«Enormt mye penger kan spares eller eventuelt brukes til andre fornuftige formål hvis Fremskrittspartiet får gjennomslag for sin innvandringspolitikk.»

I budsjettet som Fremskrittspartiet mente skulle gjelde for to år siden, foreslo man å legge ned IMDi og UNE, og Fremskrittspartiet foreslo kutt på 437 mill. kroner i Utlendingsdirektoratet.

Nå sitter Fremskrittspartiet i regjering, og vi hører til stadighet Fremskrittspartiet si at de har fått fullt gjennomslag for sin innvandringspolitikk. Men vi kan konstatere at i stedet for å spare penger kommer bare ekstraregningen på neste års budsjett på over 9 mrd. kr. Hvorfor er Fremskrittspartiets innvandringspolitikk blitt så mange milliarder dyrere på bare to år?

Helge André Njåstad (FrP) [09:15:02]: Eg synest det er litt merkeleg å samanlikna alternativt budsjett for 2013 med den situasjonen som me står i no. Situasjonen med flyktningstraumen og alle dei som kjem til Europa og Noreg, gjer at me sjølv sagt treng heilt andre budsjett for å vareta dei internasjonale forpliktingane som denne regjeringa og dette stortingsfleirtalet ikkje har fått reforhandla på to år, og som ein er bunden av. Det må ikkje vera overraskande at med den tilstrøyminga trengst det eit heilt anna budsjett.

Eg synest óg det er litt spesielt at det nettopp er Arbeidarpartiet som stiller spørsmålet fordi me veit at den ekstraordinære situasjonen som Noreg fekk, kjem av sig-

nal som er sende ut. Då synest eg at Arbeidarpartiet må vera litt forsiktig med å laga eit stort nummer, all den tid dei har ein stor del av ansvaret for at mange opplever at dei har vorte inviterte til Noreg, basert på signal bl.a. frå Arbeidarpartiet sin leiar.

Heidi Greni (Sp) [09:16:13]: Regjeringens tiltakspakke for å motvirke arbeidsledighet har stort sett kommet bort i budsjettprosessen. På kommunalkomiteens område er hele vedlikeholdspakken fjernet. Regjeringen foreslo 500 mill. kr til vedlikehold og rehabilitering av skolebygg og omsorgsbygg. Det ble kuttet til 200 mill. kr øremerket sør- og vestfylkene i andre runde. Etter budsjettforliket med Kristelig Folkeparti og Venstre er disse pengene helt borte. Det er synd.

I nedgangstider med økt ledighet er det mulig å sette inn tiltak som motvirker ledigheten og gir samfunnsmessig nytte, slik den rød-grønne regjeringen gjorde i 2009. Senterpartiet har opprettholdt bevilgningen på 200 mill. kr til Sør-Vestlandet i sitt alternative budsjett. Ledighetstallene har økt, så fjerningen kan altså ikke skyldes signal om at faren er over.

Hvordan begrunner Fremskrittspartiet at hele tiltakspakken som ble lansert som et viktig virkemiddel for å motarbeide arbeidsledighet, som et faktum er borte?

Helge André Njåstad (FrP) [09:17:16]: Det er riktig at den foreslåtte vedlikeholdspakka fyrst vart nedjustert i tilleggsnummeret, og seinare teken vekk i forhandlingane med våre samarbeidsparti.

Men det er ikkje slik at den samla summen som blir brukt i statsbudsjettet, har gått ned. Den summen som er stilt til rådvelde for kommunesektoren, er større i den endelege budsjettavtalen enn han er i det opphavlege budsjettet. Eg merka meg at óg økonomidirektøren i KS peikte på at bl.a. flyktningssituasjonen medfører fleire årsverk i kommunane. Det gjer at ein kan få ein sysselsettingseffekt av den endelege budsjettavtalen på same nivå som det opphavlege budsjettet ville gjeve. Eg ser ikkje at desse 500 millionane på nokon måte fører til noka dramatisk endring når ein ser at ein også aukar pengebruken på andre område som kjem kommunesektoren til gode og vil skapa arbeidsplassar.

Karin Andersen (SV) [09:18:20]: Av og til lurar jeg på om jeg hører riktig når jeg hører Fremskrittspartiet snakke. Nå gjentok representanten Njåstad at det kommer mange flykninger til Norge fordi noen har sendt ut signaler. Jeg må spørre om representanten har fått med seg at vi nå har verdens største flyktningkatastrofe etter annen verdenskrig, at den ikke foregår i Norge eller Europa, men i Syria og nærområdene, i Irak, Libya, Afghanistan, Somalia. Dette er folk som har flyktet fra krig fordi hjelpearbeidene i nærområdene og i flyktningleirene bryter sammen slik. Folk får ikke nok mat, og ungene får ikke skolegang, så de tvinges til å reise videre. Schengen-samarbeidet og det med Dublin-avtalen har brutt sammen, som SV har ad-

vart mot i over et år og bedt regjeringen om å gjøre noe med. Er det slik at representanten Njåstad ikke vet at dette har skjedd, og er det ikke da naturlig at det kommer flyktninger til Norge når de kommer inn i Europa og søker trygghet?

Helge André Njåstad (FrP) [09:19:27]: Representanten Andersen hørte riktig om at Framstegspartiet seier at signala betyr masse. Det såg me tydeleg ved at sjølv om tilstrøyminga til Europa gjekk opp, så gjekk ho ned i Noreg fram til våren i fjor, då ein sendte ut andre signal. Så har stortingsfleirtalet – alle bortsett frå SV og Miljøpartiet Dei Grøne, trur eg – valt å få på plass ein del innstrammingar som me ser har ein effekt. Det handlar om at Noreg ikkje har kapasitet til å hjelpa alle som er på flukt. Derfor var Framstegspartiet veldig tydeleg på då partia – minus våre to parti – inngjekk Syria-avtalen, at me må hjelpa endå meir i nærområda, fordi det der er behov for å få på plass fleire tiltak slik at ein unngår at folk set ut på så lange reiser. Ved å hjelpa endå meir i nærområda gjenomfører vi det som FN oppmodar oss om å løyve midlar til.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Helga Pedersen (A) [09:20:51]: De valgene vi gjør i statsbudsjettet for 2016, er av betydning for 2016, men det er også veivalg som vil påvirke framtiden i Norge. Hvordan skal vi møte økende ledighet? Hvordan skal vi ta imot, bosette og inkludere de mange tusen flyktningene som har kommet til Norge? Hvordan skal vi ta vare på de mange flere eldre som vil trenge omsorg i årene som kommer, og hvordan skal vi redusere de økende forskjellene i samfunnet? Dette er store spørsmål og grunnleggende samfunnsoppgaver som knapt noe annet land i verden har bedre forutsetninger for å løse enn Norge.

Vi har bygd samfunnet vårt på en politikk for små forskjeller, høy sysselsetting, høy verdiskaping, en sterk offentlig sektor og en levende og engasjert samfunnsdebatt. De norske fellesskapsløsningene har både vært en nasjonal økonomisk suksess og har bidratt til trygghet og frihet for enkeltmennesket. Det norske velferdssamfunnet er også kjennetegnet ved at Stortinget vedtar ambisjoner og standarder for skole og velferd, mens det i stor grad er kommunene som organiserer og utfører oppgavene. Også det har vist seg å være en suksessformel. Men forutsetningen for at det skal fungere, er at det er en sammenheng mellom behov og nasjonale ambisjoner og kommunenes mulighet til å betale for god skole, helse og eldreomsorg.

Arbeiderpartiet prioriterer de viktigste tingene først, og det gjør vi ved å foreslå nærmere 4 mrd. kr mer til kommunene, utover regjeringens forslag. 2 mrd. kr går til å styrke kommunene og fylkeskommunenes frie inntekter, 1 mrd. kr går til definerte satsinger innenfor barnehage, skole og helsetjenester, og nærmere 1 mrd. kr går til å sette kommunene bedre i stand til å bosette og integrere flyktninger.

Vi har mange uløste oppgaver i Norge. En av de største utfordringene for kommunene, er mangel på arbeidskraft innenfor skole, helse, barnehage og omsorg. En annen er stram økonomi. Samtidig har Norge den høyeste ledigheten på over 20 år – 127 000 arbeidsledige. Men Norge har også mye penger til disposisjon, og regjeringen disponerer dem ved å sette ny rekord i oljepengebruk og ved å innføre ny flyseteavgift for å få inn enda flere penger. Vi burde bruke dette handlingsrommet på å ruste det norske samfunnet for framtiden og på å gjennomføre nødvendige satsinger i kommunene. Det gjør regjeringen ikke.

I perioden 2006 til 2013 økte sysselsettingen i kommunesektoren med i snitt 8 500 hvert år. I 2014 sank veksten i sysselsettingen i kommunene ned til 5 000. Til tross for det har kommunalministeren ved flere anledninger kommet med påstander om at det økonomiske handlingsrommet i kommunesektoren er større nå enn med den rød-grønne regjeringen. Det er vanskelig å forstå logikken i resonnetet. I kommunalministerens resonnement, som også er gjengitt i en figur i budsjettproposisjonen, kan man bruke to av årene for å forsøke å illustrere logikken i tenkingen. Vi kan f.eks. bruke årene 2012 og 2014. Hvis vi skal følge regjeringens logikk, så var 2014 et år med større økonomisk handlingsrom for kommunene enn 2012. Stemmer det? Hva var de faktiske realitetene i Kommune-Norge disse to respektive årene? I 2012 fikk kommunene beholde ekstra skatteinntekter i størrelsesorden 5,7 mrd. kr. Ifølge Teknisk beregningsutvalg endte realveksten i de frie inntektene på 2,1 pst. I 2014 opplevde sektoren en skattesvikt på 2,7 mrd. kr og endte opp med en realvekst i de frie inntektene på 0,6 pst. Men med regjeringens logikk er altså en realvekst på 0,6 pst. å foretrekke framfor en vekst på 2,1 pst. Så må man spørre: Hva er grunnen til at regjeringspartiene kommer til denne absurde konklusjonen? Det er åpenbart at regjeringen har en svært teoretisk tilnærming til kommuneøkonomi, der man mener at endringer i skatteinntekter ikke har betydning for handlingsrommet. Det er den eneste logiske konklusjonen når regjeringen bruker tallene på den måten de gjør.

Men denne teoretiske tilnærmingen til kommuneøkonomien er noe vi kjenner igjen fra regjeringens innbitte motstand mot å kompensere skattesvikten i fjor. Der har heldigvis regjeringen snudd og kommet på bedre tanker, iallfall et stykke på vei. Det som gjør det hele enda mer absurd, er at da regjeringen nektet å kompensere kommunene for skattesvikten i 2014, brukte man som argument at kommunene i årene før hadde fått beholde ekstra skatteinntekter. Man trakk sågar fram et tall: 20 mrd. kr hadde kommunene fått beholde i tidligere år. Vel, 5,7 mrd. kr av disse pengene kom i 2012, et år som regjeringen nå hevder var et år med svært lite handlingsrom i kommunene.

Oppsummert: I fjor mente regjeringen at 2012 var et godt år for norske kommuner, sånn at det ikke var behov for å kompensere skattesvikten. I år mener regjeringen at 2012 var et dårlig år for norske kommuner fordi det passer

best inn i regjeringens argumentasjon. Dette er en logikk som det ikke er mulig å forstå på noen annen måte enn at regjeringen ønsker å skjønnele situasjonen i kommuneøkonomien for å slippe å bruke mer penger der. Jeg håper kommunalministeren kan avklare i sitt innlegg om han vil fortsette å bruke et resonnement som bunner i den typen absurde konklusjoner, eller om han nå kan forsikre Stortinget om at dette vil han slutte med, fordi det tegner et galt bilde av situasjonen i Kommune-Norge.

Faktatallene om vekst i kommuneøkonomien er helt klare, de har vi fått bekreftet fra Finansdepartementet. Veksten i kommunesektorens samlede inntekter var i perioden med rød-grønt flertall i Stortinget 2,5 pst. Nå er dette redusert til 1,7 pst., med et annet flertall i Stortinget. Kommunesektoren har med andre ord gått glipp av mer enn 9 mrd. kr etter regjeringsskiftet. Eller sagt på en annen måte: Hvis flertallet i Stortinget hadde fulgt opp veksten i kommuneøkonomien som ble etablert under den rød-grønne regjeringen, ville kommunesektoren hatt 9 mrd. kr mer til velferdstjenester totalt sett, og det er ganske mange førskolelærere, sykepleiere og lærere.

I verden i dag er rundt 60 millioner mennesker på flukt. Det er nesten ikke mulig å ta inn over seg. Borgerkrigen i Syria har drevet millioner av mennesker bort fra sine hjem. Norge må ta sin del av ansvaret for mennesker som har blitt drevet på flukt, og vi må ta det ansvaret både ute og hjemme. Den humanitære katastrofen vi er vitne til, krever samarbeid på mange plan, med FNs organisasjoner, mellom land i Europa og mellom partiene på Stortinget. For Arbeiderpartiet har det vært og er det viktig å bidra med forslag til løsninger, samlede løsninger. Derfor foreslo vi en egen Syria-milliard i revidert i fjor, vi foreslo norske bidrag for å avhjelpe flyktningssituasjonen i Middelhavet i vår, og vi tok initiativ til et bredt forlik om å ta imot 8 000 kvoteflyktninger også i år. Derfor har vi også vært med på høstens asylforlik i Stortinget, og derfor deltar vi nå i samtaler om bosetting og integrering.

Vi vil fortsette med å bidra med det vi kan fra opposisjon for at Norge skal ta sin del av det internasjonale ansvaret for verdens flyktninger, og for å gjøre nødvendige justeringer i en streng og rettferdig innvandringspolitikk, som det over tid har vært et bredt flertall bak i Stortinget. Samtidig er det nødvendig også å stille de kritiske spørsmålene. Hvorfor var ikke regjeringen bedre forberedt på asyltilstrømmingen til Norge i en situasjon der man over lengre tid så høye ankomster av flyktninger til Europa som følge av krigen i Syria? Hvorfor evnet man ikke å mobilisere nødvendige ressurser på et tidligere tidspunkt? Hvordan forklarer justisministeren at regjeringen i sitt budsjettforslag for 2016 foreslo kutt i budsjettet til UDI, samtidig som man i budsjettet registrerte at august var den største asylmåneden siden begynnelsen av 1990-tallet? Og hvorfor tok det så lang tid før regjeringen så seg i stand til å endre regelverk og praksis og sette inn saksbehandlere og nok politifolk på Storskog?

Mange av punktene i asylforliket som formelt ble vedtatt av Stortinget i forrige uke, omtaler ting som regje-

ringen har fullmakt til å gjøre, og som regjeringen burde ha gjennomført på et langt tidligere tidspunkt enn 19. november, da asylavtalen ble undertegnet. La meg ta noen eksempler: Det å prioritere arbeidet med rask retur har bred tilslutning i Stortinget. Likevel sliter regjeringen med å nå måltallene for 2015, selv om antallet personer som burde vært returnert, har økt kraftig i løpet av året. Dette handler ikke om at regjeringen har manglet lovhjemler eller fullmakter fra Stortinget. Hvorfor har ikke justisministeren tatt grep for å omorganisere ressurser, f.eks. juristkapasitet fra andre offentlige etater? Det å styrke dialogen med de sentrale returlandene er åpenbart regjeringens ansvar så lenge man opererer innenfor norsk lov. Direkteflygninger til Kabul eller andre steder trenger heller ikke stortingsvedtak.

Flere av avtalepunktene omhandler forskriftsendringer, også innenfor regjeringens fullmakter. Lover vedtas i Stortinget, forskrifter kjennetegnes ved at de gis av regjeringen. Tiltak som å intensivere samarbeidet med IOM, sikre effektiv ID-avklaring, sterkere internasjonalt politisamarbeid, å ta særlig hensyn til barn og en rekke tiltak innenfor EØS, Schengen og Frontex, er i stor grad initiativ som både bør og kan tas innenfor regjeringens fullmakter. Flere av punktene i avtalen omhandler effektivisering og bedre samhandling mellom etater, og er også noe regjeringen kan og bør ta initiativ til selv, særlig etter de omfattende rundene etter Gjærv-kommisjonen og med en regjering som faktisk gikk til valg i 2013 med hovedsaken gjennomføringsevne og handlekraft.

Asylavtalen omfatter også et punkt om at utlendingsmyndighetene kan tilbakekalle midlertidige oppholdstillatelser hvis grunnlaget for beskyttelse har falt bort som følge av politiske, sosiale eller humanitære forbedringer i hjemlandet. Dette er det allerede hjemler for å gjøre i utlendingsloven. På punkt etter punkt kunne altså regjeringen ha handlet raskere innenfor de fullmaktene de har. Det ville trolig ha kunnet spart mange asylsøkere for en uavklart situasjon og spart samfunnet for betydelige kostnader.

Fremskrittspartiet har i etterkant av asylforliket kommet med påstander om at de har fått gjennomslag for sin innvandringspolitikk. Sann er det heldigvis ikke. Opp gjennom årene har det kommet en rekke utspill fra den kanten, som i ulike varianter har handlet om å stenge grensene, se bort fra internasjonale avtaler om menneskerettigheter og i det hele tatt se bort fra at migrasjon er en del av virkeligheten i en globalisert verden. I svaret fra komitélederen i replikkordskiftet nå nettopp bekreftet han nettopp det. Forskjellen på 2013 og 2015 er at Fremskrittspartiet nå må forholde seg til virkeligheten. I asylavtalen er Fremskrittspartiets grunntenkning behørig ryddet unna, og partiet er plassert inn i den brede tverrpolitiske enigheten som har ligget til grunn i Stortinget gjennom mange år. Så langt alt vel.

I dag styrer Fremskrittspartiet alle de viktigste departementene på innvandrings- og integreringsfeltet. Arbeiderpartiet kommer ikke til å etterlyse den innvandringspoli-

tikken som Fremskrittspartiet forfektet i opposisjon, men det har vært god grunn til å etterlyse løsninger, initiativ og evne til å bygge kapasitet og holde orden. Nå har tilstrømmingen av asylsøkere gått ned, og det er bra. Det gjenstår imidlertid å se hvordan situasjonen utvikler seg etter vinteren. Fra Arbeiderpartiets side forventer vi at regjeringen har en beredskap for å håndtere en eventuell ny økning i antall asylsøkere til landet vårt. Vi forutsetter også at regjeringen følger opp asylforlikets grunnleggende forutsetning: at Norge skal oppfylle sine forpliktelser etter internasjonale konvensjoner, og at en generell effektivisering og forenkling av regelverk og praksis ikke må svekke asylsøkernes rettssikkerhet.

Landets statsminister har invitert kommunene i Norge til dugnad for å bosette og integrere de mange nye innbyggerne som Norge vil få de to neste årene. Det er en formidabel oppgave, men vi har et godt utgangspunkt for å lykkes. Nye innbyggere representerer nye muligheter. Hvorvidt vi lykkes, avhenger av hvordan vi som samfunn legger til rette. Vi må stille krav til dem som kommer. Vi skal stille krav, men vi må også stille opp. Fellesskapsløsningene og den norske modellen har gjort Norge til verdens beste land å bo i. Den modellen må vi også bruke når vi skal inkludere mange nye mennesker i samfunnet vårt. Høy innvandring kombinert med kontantstøtte, skattelettelse av arbeidsmiljøloven og de kollektive løsningene i arbeidslivet kan føre til økte forskjeller, utenforskap og undergraving av velferdsstaten. Men innvandring kombinert med barnehageplass til alle, tidlig innsats i skolen, satsing på fagarbeidere, utbygging av de kommunale velferdstjenestene, treffsikre arbeidsmarkedstiltak og en aktiv næringspolitikk, det kan bli et nytt og veldig bra kapittel i historien om Norge.

Da vil jeg helt til slutt ta opp de forslagene som Arbeiderpartiet står bak.

Presidenten: Representanten Helga Pedersen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Ingjerd Schou (H) [09:36:13]: Arbeiderpartiet ledet an i presset for å ta imot flere flyktninger i vår, og det har sendt et uheldig signal. Nå har Arbeiderpartiet snudd og vil være med på innstrammings tiltak og forliket i Stortinget. Arbeiderpartiet sier også at de står for en streng, men rettferdig asyl- og innvandringspolitikk. Det er feil. Arbeiderpartiet vedtok på sitt landsmøte i vår at man skulle ha en human, rettferdig og konsekvent flyktning- og asylpolitikk. Det er fint at Arbeiderpartiet ønsker å være strenge, men det hadde vært ekstra fint om de også kunne være konsekvente.

Jeg mener at Arbeiderpartiet vinger og dobbeltkommuniserer i flyktningpolitikken. Vi ser et parti som på den ene siden ønsker innstramminger, og på den andre siden lanserer forslag som går i motsatt retning: komme i arbeid før identitetsavklaring, kartlegge kompetanse innen en måned osv.

Nå er det viktig at alle partier som har inngått et forlik, også i praksis viser at man er konsekvent, og at man gir like signaler. Det er altså særlig viktig for Arbeiderpartiet å gjøre dette. Kan vi forvente et konsekvent lederskap for fremtiden?

Helga Pedersen (A) [09:37:26]: I motsetning til Høyre står vi faktisk bak de vedtakene og forlikene som vi var med på for bare et halvt år siden. Påstandene fra representanten Schou er jo helt urimelige. De gir mest av alt uttrykk for en regjering som ikke tar ansvar for det som skjer på deres egen vakt, og som tyr til enkel retorikk og ansvarsfraskrivelse. Det er verdt å minne om at Høyre var med på forliket om 8 000 kvoteflyktninger i vår. Da sa endog Høyres parlamentariske leder at det var et forlik man var svært stolt av. Jeg er fristet til å spørre tilbake: Mener representanten Schou at det var feil av Norge å ta ansvar for en liten del av verdens kvoteflyktninger? Arbeiderpartiet står for en streng og rettferdig innvandringspolitikk, men vi skal som rettsstat også ha en human behandling av dem som kommer hit. Det overrasker meg veldig om Høyre ikke gjør det. Man må klare å kombinere en konsekvent innvandringspolitikk og en bra integreringspolitikk. Det er jeg trygg på at man kan klare.

Mazyar Keshvari (FrP) [09:38:40]: Det hadde vært fristende å spørre om representantens forbilde er Komiske Ali, men det skal jeg avstå fra. Jeg skal i stedet spørre om hvor representanten har vært det siste året, da all debatt fra opposisjonen har handlet om at det har kommet for få mennesker til Norge, og at det har kommet for få syke syriske flyktninger til Norge – jamfør debatten om de 127 som ikke kom til tross for at mange av dem som allerede var kommet, var syke.

Det var for mange og for rask retur av mennesker da Arbeiderpartiets daværende innvandringspolitiske talsmann sa at de hadde også tenkt å sette en stopper for å returnere barnefamilier til Afghanistan. All diskusjon i løpet av vårparten dreide seg om at det kom for få mennesker hit, og at vi kastet ut og returnerer for mange – inntil man fikk resultatet av den politikken som Arbeiderpartiet har stått i spissen for, nemlig å ta imot flere og gi signaler om at her er det bare å komme. Nå har man snudd. Jeg vil spørre: Hvor har representanten vært det siste året?

Helga Pedersen (A) [09:39:47]: Representanten har vært her og har fra opposisjonen forsøkt å bidra til at Norge skal være med og bidra i en situasjon som er svært krevende. Vi står oppe i en humanitær katastrofe i Midtøsten. Det skulle bare mangle om ikke Norge som et av verdens rikeste land var med på å ta sin andel av ansvaret for verdens kvoteflyktninger. FNs høykommissær har jo advart om at hvis verdens land ikke tar ansvar for kvoteflyktninger, kan flyktningkatastrofen bli enda verre. Vi skal gi beskyttelse til dem som har krav på det, men vi skal også være tydelige på at de som ikke har krav på beskyttelse i Norge, raskt skal få behandlet sine søknader og

bli returnert. Der registrerer vi at Stortinget måtte ta grep fordi Fremskrittspartiet har sviktet i å gjøre den jobben i regjering.

André N. Skjelstad (V) [09:40:50]: Representanten Pedersen viser til foregående vakt. Det synes jeg er litt interessant når samme partiet har sittet i regjering i åtte år før dette. Når det gjelder kommuneøkonomi, virker det som at det er helt ny politikk på mange områder. Det forundrer meg litt, for hun har glemt at hun var på sin egen vakt da KS i 2010 viste at fire av ti rådmenn sleit med å få sammen sine budsjett. Jeg ser i dagens opplegg, og ikke minst det som er lagt fram av Arbeiderpartiet, en helt ny utvikling av politikk på kommuneområdet. Da lurer jeg på om Arbeiderpartiet trenger nye fire år for å utvikle politikk som er i samsvar med det kommunene trenger? Det er helt tydelig at det ikke skjedde da de satt i regjeringskontorene.

Helga Pedersen (A) [09:41:44]: Arbeiderpartiet viderefører i opposisjon hovedtrekkene i den politikken vi førte da vi satt i regjering. I regjering, som i opposisjon, er det å styrke skole, helse og andre velferdstjenester den viktigste prioriteringen. Når vi løfter det fram, er det fordi vi sier nei takk til regjeringspartienes massive skatteutt. Vi mener det er feil medisin for å møte framtiden i Norge. Det som er mer overraskende, er at Venstre slutter seg til skatteuttpolitikken i stedet for å satse tungt på skole og kommunenes muligheter til å møte framtiden på en ansvarlig måte – særlig når man holder Venstres alternative budsjett opp mot henholdsvis regjeringens og Arbeiderpartiets.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Frank J. Jensen (H) [09:43:00]: Det kan jo tenkes at det finnes noen som ikke har hørt mine tidligere budsjettinnlegg. Derfor vil jeg nok en gang starte med å slå fast at for Høyre er kommunen en grunnmur i det norske samfunnet – i det norske demokratiet. Kommunen er innbyggere som går sammen om å løse viktige oppgaver i fellesskap – det er skoler og oppvekstmiljø for unger, omsorg for eldre, syke og rusmisbrukere, det er gode vilkår for boligbygging og næringsutvikling. Derfor sikrer Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen også gode muligheter for kommunene til å gjøre jobben sin, med økonomi og med frihet til å finne lokale løsnings.

Norsk økonomi har gått fra særstilling til omstilling. Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har tatt tak i situasjonen, fordi det ikke lenger var sånn at skyhøye oljepriser gjorde at vi kunne skyve utfordringene foran oss, sånn som de rød-grønne gjorde. Når landet har problemer som ikke går over, er det et politisk lederansvar å bidra til at velferd og verdiskaping kan trygges, også i framtiden.

Norge er i den mest utfordrende situasjonen på flere tiår. Når oljeprisen har falt og ledigheten har økt, må vi

føre en politikk som omstiller økonomien, fordi vi trenger nye arbeidsplasser og flere bein å stå på. I denne situasjonen har vi samtidig opplevd en tilstrømming av flyktninger, som setter velferden og norske kommuner under press.

Norge har både tradisjoner og forpliktelser som tilsier at vi stiller opp for mennesker i nød, men vi kommer ikke utenom at det er krevende, også for kommunene, som i en sånn situasjon skal levere gode tjenester til så vel gamle som nye innbyggere, enten det gjelder skole, barnehage, helsetilbud, integrering eller tilrettelegging for boligbygging. Situasjonen krever robuste kommuner som kan takle utfordringene, og samtidig fortsetter å styrke det sosiale sikkerhetsnettet.

Dette krever mer enn penger. Det krever kompetanse og ledelse, og det krever evne til å mobilisere ressurser i egne lokalsamfunn. Men det krever også forutsigbarhet i kommuneøkonomien, og det er – jeg hadde nær sagt selvsagt – derfor det er realvekst i kommuneøkonomien også for neste år. Regjeringens forslag innebar inntektsvekst for kommunene på til sammen 7,3 mrd. kr i 2016. Budsjettavtalen mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre styrker veksten ytterligere. De frie inntektene, som er målet på om kommunen får økt sitt økonomiske handlingsrom, øker med 4,7 mrd. kr, eller 1,4 pst.

Med dette budsjettet foreslås det å øke det økonomiske handlingsrommet i kommuneøkonomien for tredje år på rad med Høyre–Fremskrittsparti-regjering, og det foreslås utvidet mer enn de rød-grønne foreslo, de tre siste årene Arbeiderpartiet og de andre satt i regjering. Så får vi sikkert høre de rød-grønnes skryteliste fra denne talerstolen i dag. Vi har egentlig allerede fått høre hva som åpenbart var strategien til de rød-grønne – det har jo Arbeiderpartiets talsperson Helga Pedersen så forbilledlig klargjort herfra. Grunnen til at man foreslo lav vekst i frie inntekter til kommunesektoren de siste årene man satt i regjering, var at man satt og håpet på at det skulle komme ekstraordinære skatteinntekter – for det er jo halmstrået Arbeiderpartiet bruker i dag, og klynger seg til, når man prøver å vise til en annen historie.

Det er ikke til å komme fra at hvis man ser på hvilke forslag og ambisjoner den rød-grønne regjeringen hadde i sine siste år og hvilke ambisjoner denne regjeringen har for vekst i kommuneøkonomien, legger denne regjeringen opp til større vekst og økt handlingsrom i de frie inntektene for kommunene enn de rød-grønne gjorde. Så får det være at de rød-grønne bruker sine unnskyldninger om – eller åpenbart har det halmstrået – at man håpet det skulle komme andre inntekter til kommunene som gjorde at bildet kanskje skulle endre seg for deres del. Det er en dårlig strategi. Det er en lite forutsigbar strategi for kommuner som skal styre, når vi har et ansvar for å gi forutsigbarhet i økonomien.

Det er også lite troverdig å komme med milliarder ekstra til kommunene nå, når man ikke leverte varene i egne budsjettforslag da man selv styrte landet. Og hvis man i

dag vil skryte på seg skatteøkninger til næringslivet som saldering for økte offentlige utgifter, er det bare én ting å si: Det er feil medisin – igjen. Det siste arbeidsplassene i et konkurranseutsatt næringsliv trenger nå, er økte rød-grønne skatter.

Jeg må innom hvordan de økte kommunebudsjettene fordeles kommunene imellom. Jeg registrerer at Senterpartiet fortsatt har vondt for å erkjenne at det er noen kommuner som vokser veldig raskt, og derfor har voksesmerter. Skoler, barnehager og andre viktige funksjoner må på plass raskere enn ellers. Senterpartiets løsning er å minimalisere vekstkommunetilskuddet, med millioner av kroner i minus for mange kommuner som resultat. Det kan være en utfordring å ha synkende innbyggertall, men jammen gir det noen utfordringer å være sterkt voksende også. Derfor har vi sørget for at flere kommuner kan få vekstkommunetilskudd, og de får mer enn før. Det handler om likeverdige tjenester også for innbyggere i disse kommunene. Men Senterpartiet reverserer.

Jeg hører at noen av de rød-grønne prøver å snakke ned kommunereformen og si at det skjer lite. De som sier dette, håper nok mer enn de vet. Visst er det krevende for en del kommuner å dra lasset lokalt. Kommunesammenslåing er ikke alltid enkelt. Det krever lederskap, men det er da også et lederskap som norske kommuner og ordførere tar. Det har vært utredninger, sonderinger og intensjonssamtaler. Nå går vi inn i en tid for vedtak og beslutninger.

Jeg tror vi vil se en skikkelig innspurt i kommunereformen før fristen 1. juli. I dag vedtar vi enda en økonomisk gulrot til kommuner som slår seg sammen. Det skal være mulig å søke ekstra midler til ferdigstilling av veiprosjekter og annen viktig infrastruktur. Da Bondevik II-regjeringen oppmuntret til sammenslåing, var dette et populært bidrag og hjelp sammen kommuner som Ølen og Vindafjord, Aure og Tustna, Bodø og Skjerstad. Når vi setter av 50 mill. kr til dette neste år, er det fordi vi lytter til signaler fra kommuner som sier de har savnet muligheten til å søke om midler til infrastruktur.

Jeg har hørt Senterpartiet si at det er altfor lite penger. Det må i så fall være fordi Senterpartiet tror at det kommer veldig mange søknader om kommunesammenslåing. I så fall kan jeg for en gangs skyld dele et ønske fra Senterpartiet. Vi minner om at hvis 50 mill. kr blir for lite, sier vi altså at regjeringen skal komme tilbake og gjøre vurderinger av dette i revidert nasjonalbudsjett. Jeg tør uansett minne om at det var med Senterpartiet i kommunalministerstolen at ordningen og muligheten til å søke på infrastrukturmidler ble avvirket, da de kom inn i regjeringskontorene i 2005.

Behovet for en kommunereform går heller ikke over. Norge har for mange kommuner og en uhensiktsmessig kommunestruktur mange steder. Nå ligger ballen hos kommunene. De er i full gang lokalt, selv om enkelte partier åpenbart sentralt stritter mer imot enn fornuftige ordførere og kommunestyre.

Når det norske samfunnet og den norske økonomien skal omstilles, trenger vi også en offentlig sektor som i

enda større grad spiller på lag med og styrker folk flest og næringslivets muligheter til å få til det de vil. Kommunereformen er et sentralt bidrag, men Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen jobber over hele fjøla. Det forenkles og ryddes i lover og regler, som gjør det enklere å komme i gang med bygging av boliger, næringsareal og infrastruktur, offentlig sektor fornyes, det forenkles og forbedres. Det skal bli mindre byråkrati, mer effektiv forvaltning, bedre og raskere tjenester til innbyggerne. Det jaktes tidslyster, det utvikles bedre lederprogrammer, og det satses ikke minst betydelige beløp på nye digitale løsninger som legger til rette for flere digitale tjenester til innbyggere og næringsliv.

Også i år virker det som om de rød-grønne partiene har vært mest opptatt av å gi en skjønning av egen innsats og en svartmaling av andres. Men det er det ikke noe saklig grunnlag for, i hvert fall – verken skjønningen eller svartmalingen.

Vi moderniserer offentlig sektor. Hele landet bygges videre gjennom tidenes samferdselsløft. Også bevilningene til fylkesveier er styrket. Økningen har vært på ca. 1,2 mrd. kr under denne regjeringen, i tillegg til at vi har videreført ordningen med rentekompensasjon for transporttiltak i fylkene.

Vi fortsetter å øke de frie inntektene, mer enn det de rød-grønne foreslo før de gikk av. Veksten i 2016 legger grunnlaget for å styrke viktige velferdstilbud i Kommune-Norge innenfor helse, skole, barnehage, rus og psykiatri, men vi er samtidig tydelige på at kommunene fortsatt må prioritere, de må fortsette å effektivisere den kommunale driften, på samme måte som staten må det. Det å fornye, forenkle og forbedre er bra medisin, også i kommunene.

Norsk økonomi er i omstilling. Norsk offentlig sektor må også omstilles – stat som kommuner. Vi trenger nytt verdiskapende næringsliv som finansierer velferden vår, men vi må også ha en offentlig sektor som ikke er størst mulig, men best mulig. Det er derfor vi gjennomfører endringer i dag. Det er best å gjennomføre dem nå mens vi kan, og ikke vente til det er for sent – til vi må og ikke har noe valg. Da blir endringene bare mer ubehagelige enn nødvendige.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen forandrer og får bedre resultater. Vi investerer i samferdsel og klimavennlige løsninger, vi kutter ventetidene i helsevesenet, vi bygger ut omsorgen samtidig som vi hever kvaliteten, vi løfter innsatsen for rusavhengige og for fattige barn, vi styrker kommuneøkonomien og øker det lokale selvstyret. Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen forenkler, fornyer og forbedrer Norge til beste for oss alle.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [09:53:07]: I dette dokumentet vi behandler, sier Høyre mye om at det er viktig å fokusere på næringsutvikling, og at arbeidsplasser er en prioritert oppgave for Høyre i regjering. De sier også at rammevil-

kårene for utvikling av arbeidsplasser må være forutsigbare og gode – og det er vel og bra. Så sier representanten Jenssen i sitt innlegg at det siste næringslivet trenger, er en rød-grønn avgift på næringslivet. Da kan jeg spørre representanten hvorfor han da stemmer for en fiskal avgift, statsavgift, som vil ramme næringslivet og næringsutviklingen svært negativt? Og hvorfor stemmer han for denne fiskalavgiften på flyseter, som etter det de næringsdrivende selv sier, vil kunne føre til tap av ikke bare hundrevis, men tusenvis av arbeidsplasser i distriktene, og vil føre til at det blir en svakere mulighet til å utvikle nye arbeidsplasser? Hvorfor stemmer representanten Jenssen for et slikt forslag?

Frank J. Jenssen (H) [09:54:23]: Flertallet i denne salen vedtar en økonomisk politikk og et skatte- og avgiftsopplegg som går i riktig retning for norsk næringsliv. Vi vedtar også miljø- og klimaavgifter, avgifter og skatter på ting som forurenser, men vi reduserer andre skatter og avgifter. Det samlede skatte- og avgiftsopplegget er betydelig bedre med denne regjeringen enn det som er Arbeiderpartiets alternativ.

Hvis den bekymringen representanten Lauvås og Arbeiderpartiet gir uttrykk for, hadde vært veldig ektefølt og stukket veldig dypt, skulle Arbeiderpartiet ha vært med Høyre og de andre partiene på f.eks. å redusere den særnorske skatten på norsk næringsliv, som bare norske eiere og ikke utenlandske eiere betaler. Fortsatt har Arbeiderpartiet til gode å forklare meg hvorfor det er en god idé at norske eiere skal betale en særnorsk formuesskatt som utenlandske eiere i Norge slipper.

Heidi Greni (Sp) [09:55:36]: Kommunereformen står i stampe, og det viser seg at regjeringens budskap om at tjenester til folk skulle bli så mye bedre med større kommuner, ikke blir bekreftet i alle de utredningene kommunene har gjennomført det siste året. Jeg forstår at flertallspartiene allikevel ikke har tenkt å gi seg, og det mest spesielle tiltaket så langt er 50 mill. kr som lokkemiddel til kommuner som slår seg sammen. Pengene skal gå til veier og andre infrastrukturtiltak. Én ting er at det er rimelig lite vei for disse pengene, ca. 500 meter, altså i snitt en drøy meter per kommune, med dagens kommuner. Det bekymrer ikke meg så mye. Det andre, som bekymrer meg mer, er holdningen som ligger til grunn for forslaget. Av disse pengene tas det 40 mill. kr fra fylkeskommunens fylkesveibudsjett og 10 mill. kr fra skjønnsmidlene. Flertallet flytter altså penger fra prioritierungslisten til fylkestinget, som de har for å ruste opp veinettet der det trengs mest, og over til en slags godtepose til kommuner som ikke selv har sett behovet for endring av kommunegrensene. Mener Høyre dette er måten å gjennomføre store reformer på? Og hvorfor er Høyre så opptatt av sterkere statlig styring?

Frank J. Jenssen (H) [09:56:50]: Det er en helt uforståelig tilnærming til problemstillingen å påstå at vi til-

byr penger til å finansiere infrastruktur til kommuner som ikke selv ser behov for sammenslåing. Hele poenget er jo at dette er midler som skal komme de kommunene til gode som fatter positive vedtak, og som ønsker å gå sammen, for å gjøre det lettere for dem faktisk å gå sammen – kommuner som sier: Hvis vi får til en ny kommune, og hvis vi tre kommunene går sammen, blir det en enda bedre kommune, som vil fungere enda bedre hvis vi får ordnet opp i noen infrastrukturtiltak, rustet opp en vei og andre ting som gjør at denne nye kommunen vil henge sammen bedre. Det er jo hele poenget med denne ordningen, som Senterpartiet avskaffet i 2005, fordi man åpenbart ikke ønsker noen slags incitament i det hele tatt for at norske kommuner skal gå sammen. Så dette er en ordning for kommuner som faktisk ønsker å gå sammen, og som kommer på toppen av – la meg minne om det – tidenes mest sjenerøse og forutsigbare økonomiske ordninger i en kommunereform noensinne.

Karin Andersen (SV) [09:57:49]: SV får rom til en mye sterkere kommuneøkonomi enn det Høyre gjør, i tillegg til at vi bruker 7 mrd. kr mindre i oljepenger enn det Høyre gjør, og det gjør vi fordi vi prioriterer. Det er litt vanskelig å forstå hva det er representanten Jenssen sikter til når han sier at man er opptatt av nytt, verdiskapende næringsliv, når hans regjering faktisk subsidierer og bruker de store forskningspengene på oljeindustrien, som er forurensende, og som må trappes ned, mens fornybarindustrien har fått kutt i sine tilskudd.

Men nå er det også slik at OECD anbefaler økt skatt for de rike og tiltak til utjamning. Noe av det skjer gjennom kommuneøkonomien, og noe av det viktigste er at det er nok penger til nok lærere i skolen, for det å sikre at alle barn får tilgang på god opplæring, blir sett og får styrket sin tro på seg sjøl, er viktig. Hvorfor mener Høyre at det er mindre viktig enn å fjerne arveavgiften, f.eks.?

Frank J. Jenssen (H) [09:59:08]: For det første er det slik at politikken for å styrke verdiskapende arbeidsliv, få til flere arbeidsplasser og nye bedrifter i Norge er en politikk vi fører slik at folk skal ha jobb, men også slik at vi skal ha et verdiskapende næringsliv i framtiden som kan finansiere de velferdsgodene og de offentlige utgiftene som vi ønsker å prioritere – det være seg til lærere, barnehager, sykepleiere eller andre.

Og ja, det er riktig: Denne regjeringen satser mye på forskning, vi satser på infrastruktur og veier, fordi vi satser på en politikk som legger grunnlaget for framtidens næringsliv. Og vi styrker kommuneøkonomien – la meg minne om det. De forslagene til statsbudsjett som er lagt fram av denne regjeringen, har vært bedre innrettet hva angår økning i frie inntekter enn de siste årene da SV satt i regjering. SV og Arbeiderpartiet la fram relativt lave og moderate forslag til vekst i frie inntekter, åpenbart – som vi har hørt før i salen i dag – fordi man satt og håpet på at det skulle komme ekstra skatteinntekter til kommunene senere som berget det økonomiske opplegget deres.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [10:00:29]: Jeg vil begynne med å takke regjeringspartiene og Venstre for samarbeidet, for å ha kommet fram til et balansert statsbudsjett der vi har trygge velferdstjenester og en rimelig vekst i kommuneøkonomien, som sikrer den velferden som vi alle setter så pris på.

Det er viktig å minne om at i andre enden av statsbudsjettet finner vi barna, de funksjonshemmede, familiene, de eldre – ja, der finner vi minoritetene, og der finner vi næringslivet. Alt dette krever at vi har god kjennskap til hvordan konsekvensene av våre vedtak blir. Kristelig Folkeparti er glad for at vi har fått være med og bidra til å dra budsjettet mot sentrum, nettopp med sikte på disse gruppene som jeg nevnte.

For Kristelig Folkeparti er nærhetsprinsippet grunnleggende i maktfordelingen i samfunnet, og den forestående region- og kommunereformen må bidra til ytterligere styrking av demokratiet. Jeg ser av våre besøk rundt i kommunene at det er veldig ujevnt, og jeg håper at kommunereformen mange plasser kan bidra til å heve tjenestene, slik at de blir mer like i hele landet.

I en årrekke under skiftende regjeringer er altfor mange beslutninger som burde vært folkevalgt forankret lokalt, blitt tatt i direktorat eller i regional stat. Jeg mener at årets budsjettdebatt, som skal peke framover, må ta høyde for at reformene nå må sørge for avgivelse av makt fra staten til regioner og kommuner. Så langt beklager jeg at ikke Arbeiderpartiet og Senterpartiet har bidratt mer til landets beste i denne reformprosessen.

Kristelig Folkeparti er tilfreds med at det nå er flertall på Stortinget for at det skal være et regionalt folkevalgt nivå. På dette punktet tenker jeg ikke minst på den videre utflytting av statlige arbeidsplasser, der jeg vil utfordre regjeringen i 2016. Det er også viktig å prioritere samspill mellom byer og regioner for å bedre næringslivets generelle rammebetingelser.

Kristelig Folkeparti er ellers tilfreds med at det i budsjettet for 2016 satses såpass stort på infrastruktur, på forskning og skole, og vil spesielt peke på Kristelig Folkepartis bidrag, at vi kanskje får 1 000 nye lærere med tanke på tidlig innsats.

Lave oljepriser og økende ledighet krever nå etter Kristelig Folkepartis mening en næringsvennlig politikk som kan bidra til omstilling og grunnlag for framtidig vekst i alle deler av landet. En stor del av den norske konkurranseutsatte industrien drives utenfor de store byene, og det er derfor viktig å redusere avstands- og transportulemper, slik satsingen på infrastruktur gjør. Vi må også sørge for en skatteinnretning videre som gir arbeidsplasser, og ikke privat rikdom.

Den norske økonomien er i omstilling som følge av lave oljepriser, og flere kommuner og lokalsamfunn opplever utfordringer knyttet til nedbemanning. Det merker vi godt i Rogaland. Førstelinjeansvaret i omstillingsarbeidet har ofte fylkeskommunene og de regionale aktørene. Vi er

derfor glad for at Kristelig Folkeparti er med og styrker RUP-midlene, slik at en kan fortsette det viktige innovative arbeidet som trengs land og strand rundt.

Så har jeg lyst til å minne om at Kristelig Folkeparti har fått være med på å styrke distriktene i dette budsjettet, faktisk med så mye som 670 mill. kr. Det har vært viktig å stoppe statliggjøring og sentralisering av skatteopprekveren, det er en betydelig satsing på infrastruktur for skogbruksnæring, bygg av tømmerkaier og bygg av fiskerihavner, slik at vi kan opprettholde bosetting langs kysten, bidra til variert struktur i fiskeflåten og dermed opprettholde bosettingsmønsteret langs kysten. Vi har også fått være med på å styrke skredsikring, noe som folk i distriktene er veldig opptatt av. I tillegg kommer bredbånd og effektive IKT-system, som er styrket med 75 mill. kr. Jeg håper at den videre satsingen på kabler til utlandet er et prioritert område også for regjeringen i 2016.

Så har denne høsten vist at vi her i Norge har fått merke konsekvensene av krig og uroligheter, som har ført til den verste flyktningkrisen siden annen verdenskrig. Det høye antallet asylsøkere som har kommet til Norge, har ført til utfordringer for utlendingsforvaltningen, mottakssystemet og ikke minst for kommunene, som skal stille med tjenester i mottaksfase, og bosette. Det er all grunn til å takke disse partene for at en har stilt opp og gjort så godt som en kan.

Flertallet på Stortinget har inngått et forlik om tiltak for å håndtere denne situasjonen. Trinn 1 i forliket om innstramming er allerede debattert og vedtatt, og i disse dager sitter våre parlamentariske ledere og forhandler videre om kommunenes situasjon og integrering. For Kristelig Folkeparti er det viktig at vi nå arbeider med integrering. En god og rask integrering er avgjørende for personene som kommer til Norge og samfunnet vårt, og for å holde kostnadene nede. Kristelig Folkeparti synes derfor det er underlig at regjeringen ikke la fram forslag til nye integreringssatsinger i statsbudsjettet for 2016. Vi har ikke tid til å vente på en melding som kommer før sommeren neste år. Vi må starte nå, og vi må ta i bruk alle gode krefter som ønsker å delta. Kristelig Folkeparti er derfor svært glad for at vi i forliket fikk på plass 30 mill. kr til integreringstiltak i både mottak og bosetting i regi av frivilligheten. Frivillige organisasjoner, idrett og enkeltpersoner ønsker å delta i dugnaden og står klare med prosjekter.

I høst har vi sett eksempler på at 300 barn som flyktet til Norge, bare hadde seks voksenpersoner på deling. Det var ikke akseptabelt. Disse barna trenger god omsorg og trygge voksenpersoner som kan vise vei inn i det norske samfunnet, og hjelpe med bearbeiding av traumer og opplevelser. Jeg skulle gjerne sett at barn mellom 15 og 18 år kom inn under barnevernets omsorg, men det er det ikke flertall for. Det betyr likevel at det er mye å gjøre for denne gruppen. Vi prioriterte derfor disse barna og fikk på plass en enighet om 50 mill. kr til økt bemanning og barnefaglig kompetanse på mottak for enslige mindreårige asylsøkere. Det er helt nødvendig for at disse barna skal få omsorg og trygghet. I tillegg er det god samfunnsøkonomi, da det er

mulig at de tidlige kommer inn og blir integrert som en del av det norske samfunnet.

Nå trengs det et løft for integrering og en fortsatt dugnad for å sørge for at menneskene som nå er kommet til Norge, føler seg inkludert og blir en fullverdig del av det norske samfunnet. For å få det til trengs det økt fokus på kommunenes situasjon, slik at vi raskere kan bosette flere. Her er gode rammer for Husbanken viktig for å sikre boligsituasjonen.

Det har ellers vært mye fokus på utgifter i forbindelse med et høyt antall flykninger. Jeg er ikke så sikker på at alle tallene som har florert, stemmer, men én ting er jeg sikker på, og det er at hvis vi ikke lykkes med rask og god integrering som får denne gruppen inn i utdanning eller jobb, vil det koste oss mye mer, i form av både penger og menneskelige lidelser eller kostnader. Det er derfor helt avgjørende at dette blir et prioritert område videre framover.

Ellers har Norge et viktig ansvar overfor nasjonale minoriteter. Minoritetsgrupper kan være i en utsatt situasjon. Det er derfor nødvendig å gjennomføre særskilte tiltak for å styrke disse gruppene. Regjeringen oppnevnte et utvalg, som ble ledet av Knut Vollebæk, der en kartla politikk og tiltak overfor romanifolk og tatere. Utvalget la fram en rapport i juni i år. Jeg oppfordrer regjeringen til å komme tilbake med en melding, så vi får drøftet dette i Stortinget.

Kristelig Folkeparti er ellers fornøyd med enighet om å sørge for sikkerhet rundt lokalene til Det Mosaiske Trossamfund og bidra til reduksjon av antisemittisme gjennom informasjonstiltak. Vi takker også for samarbeid om tilskuddsordning og økt bevilgning til revitalisering av kvensk språk og kultur, særlig hos barn og unge.

I budsjettet er det lagt til grunn en økning av boutgiftstakene, økning av satsene i egenandelsberegning og full harmonisering av dekningsgrad og at en midlertidig skjerming av uføre videreføres. Dette er nettopp i tråd med Kristelig Folkepartis satsingsområder og verdisyn. Bolig er et nødvendig gode alle trenger. Det er viktig at så mange som mulig har mulighet til å eie egen bolig. Det er nå et stort behov for flere rimelige boliger i forbindelse med bosetting av flykninger og for å dekke behov for rimelige boliger for vanskeligstilte. Vi må nå finne raske løsninger og ulike initiativ for å få dette til. Vi støtter viktigheten av å sikre kvalitet på investeringen, slik at modulene som blir brukt, f.eks. kan bli brukt til studentboliger eller til andre vanskeligstilte. Vi må sørge for gjennom forskrifter at det ikke blir lav kvalitet, og at universell utforming blir godt ivarettatt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stine Renate Håheim (A) [10:10:45]: Representanten Toskedal holdt et godt innlegg om viktigheten av integrering – at vi ikke har tid til å vente på gode tiltak. Det deler Arbeiderpartiet fullt ut. Men innlegget til Toskedal står i ganske sterk kontrast til det budsjettforliket som er på plass, hvor det bl.a. kuttet 250 timer i norskopplæring.

Ser representanten Toskedal at det er noen kontraster i sitt innlegg kontra budsjettforliket?

Representanten Toskedal sa også at hvis ikke vi lykkes, vil det koste oss mye mer i framtiden. For Arbeiderpartiet er kuttet i norskopplæringen et ganske smålig kutt som vi frykter vil koste oss ganske dyrt i framtiden. Språk er nøkelen til integrering. Er representanten enig med Arbeiderpartiet, som mener at det er viktigere enn noensinne å satse på språkopplæring, eller står representanten Toskedal inne for at det er klokt, som regjeringen vurderer det, å kutte i norskopplæring?

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [10:11:46]: Å kutte i norskopplæring er ikke klokt, men norskopplæring må være rettet til dem som med stor sannsynlighet skal forbli i landet. Å innrette ressursene på den måten er vi helt for, og da skal vi svært gjerne være med og øke norskopplæringen – norsk, og opplæring i samfunnsfag. Vi deler arbeiderpartirepresentantens syn på det, og vi beklager at det kom et kutt. Men kuttet skyldes at: Er man i et asylmottak, og med all sannsynlighet skal bli returnert, så er det bedre å bruke språkopplæring på dem som skal bli, enn på dem som skal ut.

I den situasjonen som har oppstått nå, med så store mengder asylsøkere, er det nødvendig å gjennomgå alle ressurser for å sørge for at de blir brukt best mulig. Kristelig Folkeparti vil videre sørge for at nettopp språkopplæring blir prioritert når vi nå skal gjennomgå hele kjeden på asylmottak – noe vi jobber med.

Heidi Greni (Sp) [10:12:57]: I en fellesmerknad fra Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og flere viser vi til at fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør er sterkt knyttet til bevilgningene på post 60, Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling. Vi viser i merknaden til at for fylkeskommunene er denne bevilgningen avgjørende for at de kan ha en lederrolle i arbeidet med næringsutvikling. Jeg siterer:

«Flertallet vil advare sterkt imot å svekke de distriktspolitiske virkemidlene.»

Samtidig er det et faktum at flertallspartiene, der Kristelig Folkeparti inngår, har redusert disse bevilgningene med 423 mill. kr etter regjeringsskiftet i 2013. Jeg er klar over at det i neste års budsjett er plussset på lite grunn – 54 mill. kr i forhold til regjeringens forslag. Likevel er budsjettposten, som både Kristelig Folkeparti og Senterpartiet sier er avgjørende for arbeidet med næringsutvikling i distriktene, kuttet dramatisk.

Spørsmålet mitt er: Er det å sikre støtte til regjeringen Solberg så viktig for Kristelig Folkeparti at de mener vi må tåle en systematisk nedbygging av de distriktspolitiske virkemidlene og fylkeskommunens sentrale rolle som regional utviklingsaktør?

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [10:14:10]: Når Kristelig Folkeparti samarbeider med regjeringen, er det fordi vi har mer enn én sak i hodet.

Regionale utviklingsmidler er særdeles viktig. I enkelte fylker blir dette brukt veldig godt, i andre fylker ser vi at det har vært mindre behov for dem. For Kristelig Folkeparti er de såkalte RUP-midlene veldig viktige. Disse har vi vært med og forhandlet inn og fått pluss på 56 mill. kr, og det er vi fornøyd med. Men så må vi ikke glemme at da regjeringen reduserte RUP-midlene, ble det tilført betydelige midler til samferdsel, noe som mange regioner, næringsforeninger og fylkeskommuner sa var flaskehalsen – nettopp det å få ned transportkostnadene. Derfor er vi veldig fornøyd med at det har blitt en så betydelig satsing på infrastruktur, vei, tunnel og andre ting som trengs for å få varene fram. Derfor har vi gått med på det.

Karin Andersen (SV) [10:15:10]: Kristelig Folkeparti er jo et verdibasert parti. Det er derfor det er så vanskelig å forstå hvordan Kristelig Folkeparti kan støtte regjeringen og være med på et flyktningforlik som gjør integreringen vanskeligere. For det er det som er realiteten. De forslagene som handler om å hindre at folk som ikke har beskyttelsesbehov, skal komme hit, er det jo dundrende enighet om. Så når representanten Toskedal sier at han er veldig opptatt av god integrering, må jeg spørre hvorfor han da ikke støtter SVs forslag om en raskere bosettingsordning. Det er jo åpenbart viktig.

Det andre er: Hvordan tenker Kristelig Folkeparti når f.eks. familiegjennforening skal bli vanskeligere? Er det noe vi vet, så er det jo at familier splittes i krig og på flukt. Er det slik at Kristelig Folkeparti nå har gått vekk fra sitt syn om at det er viktig at familier får lov til å være sammen, fordi de synes det er viktigere å være venner med Fremskrittspartiet og Høyre?

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [10:16:26]: Kristelig Folkeparti er et verdiparti som ønsker å delta der saker blir avgjort, i stedet for å protestere på sidelinjen. Derfor bidrar vi og har vært med på å trekke politikken inn mot sentrum.

Jeg har nettopp stått og sagt at det er for sent å vente til sommeren. Jeg har nettopp sagt at integrering er viktig. Jeg har nettopp sagt at vi har fått på plass et budsjett med integreringstiltak på 30 mill. kr. Vi har fått på plass økt bemanning og økt barnefaglig kompetanse til 50 mill. kr. Påstandene mot vår deltakelse i å få gode saker avgjort er helt urimelige.

Når det gjelder familiegjennforening og de sakene representanten nevner, så har det aldri vært våre ønsker. Vi står fast på den politikken vi har, vi vil kjempe for den, men vi ønsker å kjempe for den der avgjørelser blir tatt, og ikke sette oss utenfor.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Heidi Greni (Sp) [10:17:41]: Kommunesektoren står overfor store utfordringer i 2016. Budsjettet regjeringen har lagt fram, gir lite rom for styrket tjenestetilbud eller ny innsats for å skape arbeidsplasser og utvikling. 2016 vil

også bli tungt preget av kommunenes innsats for å ta imot flyktninger.

Senterpartiet mener at dette forslaget til statsbudsjett, som tidligere budsjett fra denne regjeringen, går i feil retning. Senterpartiet ønsker rettferdig fordeling mellom sosiale grupper og mellom folk i ulike deler av landet. Dette er en grunnpilar i Senterpartiets politiske arbeid, men dessverre ikke i regjeringens.

Vi har en regjering og to støttepartier som støtter opp om en rekke reformer og omfordelinger som vil virke sentraliserende på bosetting hvis vi ikke får stoppet det i tide. Jeg regner med at vi får gjort det etter stortingsvalget i 2017, men det kan gjøres mye ubotelig skade før den tid.

Sentraliseringsreformene står i kø – politireform, sykehusreform, kommunereform, skattekontorreform, domstolsreform, omdanning av Innovasjon Norge osv. Alt dette bidrar hver for seg til å fjerne sentrale offentlige tjenester fra mange lokalsamfunn. Noen av reformene stoppes heldigvis her i Stortinget. Skattekontorreformen blir det ikke noe av, Innovasjon Norge fortsetter med delt eierskap og forhåpentligvis med regionkontor i fylkene, og saneringen av sorenskriverdistrikt og tingretter tones ned. Det er heldigvis grenser for hva stortingsflertallet kan støtte av sentraliseringsreformer.

Jeg merker meg at Oslo-politikerne skryter av at byen er en av Europas hurtigst voksende storbyer. Det skjer ikke fordi en større del av norsk næringsliv og verdiskaping flytter hit, men mer fordi statlige arbeidsplasser og hovedkontorfunksjoner får lov til å vokse her. Det er en utvikling Senterpartiet vil snu.

I Kommunal- og regionaldepartementets budsjett er de tunge omdreininger av sentraliseringsskruen lettest å se på kuttene i regional utvikling og nyskaping. På dette kapitlet er det kuttet 825 mill. kr, eller 40 pst., siden regjeringen overtok i 2013.

Regjeringen sier den vil fornye regionalpolitikken gjennom en bredere tilnærming, der samspillet mellom byene og regionene omkring, satsing på infrastruktur og vekstfremmende skattelettelser skal være motoren. Det ser vi dessverre ikke noen virkning av. Det er heller ikke mulig å se at satsingen på samferdsel er noe annet enn videreføring av målene i Nasjonal transportplan. Senterpartiet øker fylkesveibudsjettet langt utover regjeringens forslag. Når det gjelder bidraget til regional vekst gjennom vekstfremmende skattelettelser, vet vi alle hvor skattelettelsene havner. Den reduserte formuesskatten er det folk i Oslo Vest og i Bærum som har høstet gevinsten av. Effekten på utvikling av ny næringsvirksomhet og nye arbeidsplasser i distriktene er marginal, eller antakeligvis negativ.

Senterpartiet øker bevilgningene til regional utvikling med 600 mill. kr i budsjettforslaget. I tillegg har vi lagt inn 500 mill. kr. til fylkeskommunene som i hovedsak skal bevilges til samferdselsformål.

De regionale utviklingsmidlene gjennom fylkeskommunene er penger som bl.a. disponeres i samarbeid med

Innovasjon Norge, SIVA og forskningsinstitusjoner. Nedtrekket er altså ikke uttrykk for et ønske om å overføre ansvar for prosjekter innen regional utvikling til andre aktører, men kutt i den samlede satsingen. Det blir et uttrykk for regional nedbygging fra regjeringens side, ikke for satsing på regional nyskaping slik de prøver å gi inntrykk av.

Et bredt flertall på Stortinget har samlet seg om tiltak i asylpolitikken som skal gi oss bedre kontroll og bidra til at vi makter å skille bedre mellom flyktninger med reelt beskyttelsesbehov og personer som ikke vil få opphold i Norge. Dette er nødvendig om vi skal makte å ta oss av den økte asylstrømmen på en god måte.

Det samme flertallet forhandler fortsatt om tiltak som skal bedre integreringen av flyktninger i Norge. Jeg håper vi snart får på plass en bred avtale om dette. Det er kommunene som har hovedansvaret for gjennomføring av bosetnings- og integreringspolitikken. Senterpartiet mener det i arbeidet her på Stortinget så langt er lagt for liten vekt på å styrke kommunene. Det handler om bevilgninger til bosetting og integrering, og det handler om kommunenes plass i arbeidet med etablering av tilstrekkelig mottakskapasitet.

Senterpartiet har lagt inn budsjettmidler som gir kommunene kostnadsdekning for bosetting og integreringstiltak. Vi øker vertskommunetilskuddet til kommuner med asylmottak, slik at kommunenes oppgaver innen skole, helse osv. blir fullfinansiert. Vi gjeninnfører ordningen med 100 pst. refusjon av kommunenes kostnader til barnevernstiltak for enslige mindreårige asylsøkere, og vi gir rom for økt satsing på boliger til vanskeligstilte.

Frivillige organisasjoner gjør en kjempeinnsats i integreringen av flyktninger. De har stilt opp med klær, mat og omsorg i køene utenfor registreringsmottakene. Røde Kors har flyktningguider som bidrar til sosial kontakt og språkutvikling, og vi har også ideelle organisasjoner som driver mottak. Denne innsatsen er uvurderlig i integreringen og en stor avlastning for UDI og kommunene. Alle verdsetter vi den frivillige innsatsen, men skal vi holde den ved like, må vi bidra med kostnadsdekning for organisasjonene. Senterpartiet har funnet plass til det i budsjettet.

Jeg er redd stortingsflertallet er vel optimistiske når de i sin merknad til kommunerammen sier:

«Disse medlemmer viser til at regjeringens økonomiske opplegg for kommunesektoren legger til rette for at kommunene og fylkeskommunene kan tilby flere og bedre tjenester.»

Flere og bedre tjenester er det dessverre ikke rom for innenfor budsjettet. Når vi tar endringer i befolkningssammensetning og kostnadsutviklingen i betraktning, er det så vidt nok til å videreføre dagens nivå.

Likevel ser det litt lettere ut enn i fjor. Da var vi i en situasjon der kommunene skulle dekke inn et tap i skatteinntektene på 2,7 mrd. kr. Det har vært et vanskelig år for mange. I år ser det så langt ut til at det er bedre balanse mellom forutsatte og faktiske skatteinntekter.

Senterpartiet har gjennom sitt budsjettforslag gjort det flertallspartiene sier de vil gjøre, men ikke vil finansiere. Vi har lagt inn penger til flere og bedre tjenester på en rekke områder – sysselsettingstiltak gjennom styrking av kvalifiseringsprogrammet, frukt og grønt til elever i grunnskolen, tiltak innen rus og psykisk helse, tiltakspakke for å styrke eldreomsorgen for å nevne noe. Dette er tiltak som også flertallet snakker om, men det blir med snakket så lenge ikke pengene bevilges.

Senterpartiet styrker også rammene til fylkeskommunene med 500 mill. kr, hvorav 300 mill. kr til fylkesveibudsjettet, 100 mill. kr i økt tapskompensasjon og 90 mill. kr til kystfylkene for å dekke økte kostnader til båt og ferge drift.

Dette er andre året de nye kostnadsnøklerne for fylkeskommunene fungerer. Allerede ved behandlingen i kommuneproposisjonen for 2015 ba stortingsflertallet regjeringen komme tilbake med nye beregninger av kostnadsnøklerne for kystfylkene med tunge kostnader knyttet til båt og ferger. Dette er ikke fulgt opp, og det mener Senterpartiet er kritikkverdig.

2016 er året da kommunene skal avslutte sine utredninger om kommunesammenslåing og året da regjeringen satser på å få flere hundre kommunestyrevedtak som slutter seg til reformens visjon om færre kommuner. Slik går det ikke. Fra å drømme om 100 kommuner i startfasen, har statsministeren nå gitt uttrykk for at alt under 400 kommuner kan betegnes som en reform.

Det ble lagt noen premisser for kommunereformen da den ble lansert i kommuneproposisjonen for 2015. Regjeringen sa at bruk av gulrøtter som infrastrukturtiltak skulle erstattes av reformstøtte. Jeg kan sitere ordrett:

«Å knytte reformstøtte opp mot infrastrukturtiltak i en større reform vil også kunne føre til et omfattende arbeid, både på lokalt og sentralt nivå, i tillegg til at det vil legge føringer på kommunenes prioriteringer.»

Nå skjer det motsatte, og jeg skal sitere igjen, denne gangen fra budsjettinnstillingens fellesmerknad fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre:

«Flertallet foreslår derfor å opprette en bevilgning til fylkesveier og andre infrastrukturtiltak, som fylkene eventuelt sammen med kommunene kan søke om midler fra. Det forutsettes at ordningen skal tilgodese kommuner som har søkt eller fattet vedtak om sammenslåing innen 1. juli 2016.»

Altså det stikk motsatte av føringene som ble gitt tidligere – 50 mill. kr skal flyttes fra fylkenes prioriteringslister over tiltak som bør tilgodeses, til en ny liste til kommuner som skal lokkes til kommunesammenslåing.

Tidligere har alle partier sagt at inntektssystemet for kommunene ikke skal påvirkes av kommunereformen. Nå varsler regjeringen endringer i kommunenøklerne, der statsråden sier at inntektssystemet skal endres for ikke lenger å tilgodese kommuner som frivillig velger å stå alene.

Både regjeringen og deres støttepartier på Stortinget har understreket at kommunereformen skal forankres lokalt og baseres på frivillighet. Nå vet vi hvordan fylkesmennene er pålagt å være pådrivere, og at de er gitt beskjed om ikke å legge særlig vekt på kommunenes egne konklusjoner når de skal oppsummere kommunereformen sommeren 2016. Vi vet også at regjeringen våren 2017 har varslet at de vil legge fram forslag for Stortinget til sammenslåing av kommuner der de mener det er nødvendig å bruke tvang.

Faktum er at regjeringens forutsetninger om forutsigbare rammer og frivillighet blir satt til side når de nå ser at kommunereformen mangler støtte hos innbyggerne og lokalpolitikkerne. Nå brukes både pisk og gulrot om hverandre. Jeg håper kommunene klarer å stå imot og konkludere ut fra hva de mener er best for sine innbyggere.

Til slutt vil jeg ta opp Senterpartiets forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Heidi Greni har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Helge André Njåstad (FrP) [10:28:12]: Eg har med glede høyrte på innlegget til representanten Greni, men òg lese Senterpartiets alternative forslag til statsbudsjett. Der har dei ein del prioriteringar, men dei har òg ein del kutt. Eit av kutt som eg merka meg, var kutt på vekstkommunetilskotet. Det er jo eit tilskot som går til kommunar som har stor folketalsvekst og store behov for å investera i barnehageplassar, klasserom osv. På grunn av at me har eit inntektssystem som gjer at teljedatoane er 1. juli året før, er desse kommunane i ein spesielt vanskeleg situasjon. Her kuttar Senterpartiet 375 mill. kr, og det er eit alvorleg og stort kutt. For senterpartistyrte Skaun kommune betyr det 7 mill. kr.

Mitt spørsmål er: Korleis vil representanten Greni forklare til sin partifelle at om Senterpartiet skulle fått fleirtall i dag, måtte han kutta sitt budsjett med 7 mill. kr på nokre få veker?

Heidi Greni (Sp) [10:29:08]: Det stemmer at vi har kuttet i vekstkommunetilskuddet. Det vil si: Vi viderefører vekstkommunetilskuddet på 2013-nivå. Så det ligger på samme nivå som den rød-grønne regjeringen hadde.

Hvis man ser på den samlede bevilgningen til kommunesektoren i Senterpartiets alternative budsjett, tror jeg ikke den minusen for Skaun blir i den størrelsesorden som representanten har regnet seg fram til her. De fleste kommunene vil komme positivt ut. Det vil være en styrke for alle kommuner i Norge.

Sentraliseringen i Norge er det to måter å se på. Vi kan si at det sentraliseres, det avfolkes en del distriktskommuner, det vil vi stimulere til skal fortsette. Det er det regjeringen gjør. Senterpartiet ser annerledes på det. Vi vil stimulere til å stoppe den sentraliseringen. Vi

mener det vil være til gode både for pressområdene, som da vil få mindre press på infrastruktur, mindre press på areal. Det vil også stimulere til økt boligbygging og større næringsutvikling i distriktskommunene. Vi vil legge til rette for at også distriktskommuner med fraflytting skal kunne levere like gode tjenester som de andre kommunene.

André N. Skjelstad (V) [10:30:31]: Jeg blir litt forundret over representanten Greni. Fram til 2013 hadde Senterpartiet sittet i 21 år – samlet ett – i regjering siden 1965. De påpeker at den store sentraliseringstrenden er bevisst fra alle andre partier enn dem selv, de som dog også har sittet med kommunalministeren store deler av sin tid i regjering. Hvordan henger dette sammen, når Senterpartiet i kraft av å ha sittet i regjering ikke har klart å motvirke dette, det som de påpeker når de er i opposisjon? Eller er det bare sånn at dette er opposisjonstakter hver gang Senterpartiet er ute av kontorene? For strukturen fra 1960-tallet, som har ligget fram til nå, har faktisk hatt mer sentraliserende kraft enn en eventuell en ny struktur. Ser ikke representanten det?

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Heidi Greni (Sp) [10:31:28]: Jeg er veldig glad for det spørsmålet. Representanten Skjelstad lever tydeligvis i den tro at det er en voldsom innflytting til de store byene fortsatt, og at det har vært det under rød-grønn regjering. Faktum er at vi fikk snudd den trenden under den rød-grønne regjeringen. På slutten av den åtteårsperioden var det faktisk folketallsøkning i nesten samtlige kommuner i Norge og i samtlige regioner i Norge. Til og med i dag er det sånn at når det gjelder utflytting av norske statsborgere, går pendlerstrømmen til norske statsborgere ut fra de store byene og ikke inn til de store byene. Når folketallsøkningen er størst i Oslo og Bergen, er det på grunn av utenlands innflytting og ikke på grunn av pendling innad i Norge. Vi vil selvsagt fortsette å drive den jobben vi har gjort hele tiden – sørge for næringsutvikling i hele landet, sørge for at det skal være like tjenester i hele landet. Det vil være en hovedprioritering også hvis vi kommer inn i regjeringskontorene igjen i 2017.

André N. Skjelstad (V) [10:32:37]: Det er for så vidt interessant at man ikke vil vedstå seg den politikken man har vært med på i 21 år, fordi man mener at det har vært en motkonjunkturpolitikk. Men det er jo ikke til å komme fra at det ble sentralisering, spesielt under de siste åtte årene, da det ble etablert 10 000 nye statlige arbeidsplasser i Osloregionen. Det er jo noe som virker mer sentraliserende enn mye annet. Syns representanten Greni at det er rett politikk når en knapt klarte å flytte ut noe som helst i løpet av den perioden? Er ikke det sentraliserende – hun sa nettopp noe annet fra et annet ståsted – at 10 000 nye arbeidsplasser ble etablert i Osloregionen? Det er vel

mer sentraliserende enn at det blir noen flere innbyggere i Haldalen.

Heidi Greni (Sp) [10:33:24]: Representanten Skjelstad har kanskje ikke sett så mye til våre naboland i det siste. Han går tilbake til 1960-tallet. Så langt tilbake skal ikke jeg gå. Jeg var ikke begynt på barneskolen enda i 1965, så politikken da vil jeg ikke stå inne for.

Men hvis vi ser til Sverige og ser utviklingen i Norge i forhold til i Sverige, vil jeg si at det har vært gjort en veldig bra jobb med distriktspolitikk i Norge. Det er en generell trend i hele verden at det sentraliseres, men Norge har greid å bremse opp den sentraliseringen på et helt annet nivå enn det våre naboland har gjort. Spesielt den siste åtteårsperioden Senterpartiet satt i regjering, var det en helt annen utvikling i Sverige og i Finland i forhold til i Norge. Representanten fikk kanskje med seg da vi var på en studietur til Finland, at det ble sagt der: Vi vil ha en kommunereform, for vi har gitt opp vår distriktspolitikk, den har mislyktes. I Norge har dere en distriktspolitikk som faktisk har lyktes, der er situasjonen en helt annen.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

André N. Skjelstad (V) [10:34:43]: Et av de viktigste temaene vi har stått overfor denne høsten, er hvordan vi møter den økte arbeidsledigheten. Langs hele vestlandskysten har vi sett en omfattende nedgang i aktiviteten innenfor olje- og gassnæringen. Dette har medført at mange har mistet arbeidet, og jeg er glad for at regjeringen nå med Venstres støtte har bevilget 15 000 kr mer per år for hver lærlingkontrakt. 9 000 av de 15 000 har kommet som følge av budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Jeg noterer meg videre at Arbeiderpartiets leder har fått et engasjement for lærlinger etter at den rød-grønne regjeringen gikk av. Det engasjementet førte dessverre ikke til økte bevilgninger de åtte årene med rød-grønn regjering.

Men vi er ikke i mål før kostnadene til lærlingplass og vanlig skoleplass er likestilt økonomisk. Spesielt i en tid med økt arbeidsledighet er det viktig å satse på kunnskap og økt kompetanse.

Jeg merker meg at privat sektor har vært flink til å ta imot lærlinger, men flere kommuner og fylkeskommuner henger noe etter. KS har satt opp et måltall på én lærling per 1 000 innbygger. Offentlig sektor, spesielt innenfor barne- og ungdomsarbeiderfaget og helsefag, bør være mye flinkere til å ta inn lærlinger.

Neste år er et viktig år for den pågående kommunereformen. For Venstre er det en sentral reform som skal bidra til et sterkere lokalsamfunn, bedre velferdstjenester og en mer helhetlig samfunnsutvikling i hele landet. Oppgavene kommer til å bli større. Ta f.eks. flyktningstrømmen vi har møtt bare i høst. Klima- og miljøutfordringer er et annet eksempel. Da trenger vi kommuner som er

store nok og har god nok fagkompetanse til å møte de nye utfordringene.

Det pågår en del prosesser rundt omkring i landet, men noen kommuner vegrer seg nå litt for å ta skrittet til å slå seg sammen. Hensynet til innbyggernes tjenester står i sentrum. I noen tilfeller kan det skyldes avstandsulemper, som Stortinget må ta på alvor. Mer infrastruktur kan legges til rette for å forsterke effekten av en ny og mer hensiktsmessig kommunestruktur. Derfor er jeg glad for at flertallet bestående av Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre foreslår å opprette en bevilgningsordning for fylkesveier og andre infrastrukturtiltak som fylkene eventuelt sammen med kommunene kan søke om midler fra. Dette forutsetter at ordningen skal tilgodese kommuner som har søkt eller fattet vedtak om sammenslåing innen 1. juli 2016. I første omgang settes det av 50 mill. kr til dette. Jeg tror regjeringen gjør klokt i å øke potten ytterligere både i revidert og i neste års statsbudsjett. Jeg tror også flere kommunesammenslåinger vil komme som følge av dette, og gjerne sette mer fart i prosessen vi står i.

På vegne av Venstre er jeg også glad for at budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre reverserer skatteoppkrevningsreformen. Venstre mener samfunnet er best tjent med at denne tjenesten ligger nærmest mulig borgerne den er satt til å kontrollere. Rammene for overføringer til kommunene legges ikke i budsjettet, men i kommuneproposisjonen.

Med de nye utfordringene kommunene framover vil møte med bosetting og integrering av flere flyktninger, er det åpenbart at man må forberede seg på et annet opplegg for 2017 enn det vi har lagt opp for 2016. IMDi melder nå at kommunene i 2015 bosetter rekordmange flyktninger, og at tidligere bosettingsrekord fra Bosnia-krisen i 1994 vil bli slått. Dette er svært gledelig, og det fortjener kommunene stor honnør for. Det betyr at kommunene både ønsker og vil bidra i den nasjonale dugnaden vi nå er i gang med.

Kommunene spiller en nøkkelrolle i integreringsarbeidet og må sikres gode rammevilkår så de i tillegg til sitt ordinære tjenestetilbud har ressurser til bosetting og integrering, herunder helsemessig oppfølging, gode og varierte språkopplæringstilbud, utdanningsmuligheter og ordninger som tilrettelegger for at man kan komme i arbeid. Utfordringene er store, og mange kommuner har allerede utfordringer med å løse oppgaver de har i dag. Vårt svar er større kommuner, og vi skulle som nevnt gjerne sett at det ble satt enda mer fart i den prosessen.

For Venstre har gratis kjernetid i barnehage vært en viktig sak. Fra 1. august 2015 ble det innført gratis kjerne-tid i barnehager for alle fire- og femåringer i familier som har inntekt under en grense fastsatt av Stortinget. Dette fikk Venstre gjennomslag for i forrige budsjett. I dag vedtar vi et budsjett som innebærer at ordningen med gratis kjernetid i barnehagen utvides til også å gjelde treåringer. Det er en kjent sak at Venstre ikke er tilhenger av kon-tantstøtte. Vi mener det er til hinder for god integrering.

Isteden mener Venstre at å satse på barnehager gjør dem mest mulig tilgjengelige for alle. Videre mener Venstre at vi har gode tiltak for lavinntektsfamilier. Barnehagene kan også bidra til at minoritetsspråklige unger lærer norsk før skolestart og får norske venner, som igjen fører til bedre integrering. Det er derfor positivt med tilbud om gratis kjernetid i barnehagen, sånn at flere unger kan være i barnehage.

Tidlig innsats er avgjørende i alt forebyggende arbeid. Forebyggende arbeid skjer i hovedsak i kommunene. Derfor prioriterer vi i Venstre i vårt alternative budsjett en videre opptrapping av satsingen på helsestasjoner, skolehelsetjeneste og en målrettet innsats mot barnefattigdom, i form av nevnte tiltak med utvidelse av ordningen med gratis kjernetid i barnehagen for barn i lavinntektsfamilier og en utvidelse av ordningen med gratis SFO.

Når vi også har et sterkt engasjement for overføringer til fylkeskommunene og ivaretagelse av fylkeskommunene som har tapt mest på omleggingen av inntektssystemet, handler det også om barn og unge. Vi er opptatt av å opprettholde kvaliteten på tjenestetilbudene i fylkeskommunene og frykter at en dramatisk reduksjon i fylkeskommunenes inntekter rammer videregående opplæring. Vi har i dag for høyt frafall i videregående opplæring. For mange unge sliter med å komme inn på arbeidsmarkedet uten å få fullført grunnutdanningen. Det er derfor viktig at vi sikrer et godt og fullverdig utdanningstilbud i alle kommuner og fylker.

Så må jeg legge til at en satsing som nå ligger utenfor vårt budsjett, nemlig bredbåndsatsingen, er svært viktig i store deler av landet. Vi har fortsatt et svært varierende bredbåndstilbud rundt omkring i landet, og Venstre prioriterer derfor å bruke betydelig mer penger enn i regjeringens forslag på bredbåndsatsingen. Vi er glad for at vi fikk gjennomslag for en styrkning av satsingen i forhold til det som lå fra regjeringen.

Vi har en offentlig sektor som stadig har blitt større og mer omfattende. Den statlige kontrollen øker, og statlige oppgaver blir flere. Det er behov for å effektivisere offentlig sektor og flytte flere statlige oppgaver til kommunene, noe Venstre også bidro til i forbindelse med behandling av oppgavemeldingen i vår. Vi vil også i behandlingen av den varslede meldingen om oppgaver til et nytt regionalt nivå jobbe for å flytte flere statlige oppgaver til regionnivå.

Etter en høst med en dramatisk økning i antall asylsøkere er det viktig å minne om at flyktningkrisen først og fremst er internasjonal. Krigen i Syria har vedvart i flere år, og situasjonen er kanskje nå mer dramatisk enn noen gang. Kapasiteten i nabolandene som har tatt imot, er sprenget. FN har lenge meldt om at flyktningleirene er kraftig underfinansiert. Grunnlaget for at mange legger på flukt, er fullt ut forståelig, og vi må forberede oss på at det kommer mange også neste år – dette til tross for at vi den siste uken har sett en kraftig reduksjon av antall asylsøkere i Norge. Som understreket av UDI skyldes det først og fremst grensekontrollen Sverige har innført, men også

strakstiltak knyttet til grensen på Storskog, som ble vedtatt med et bredt flertall i Stortinget, ser ut til å ha hatt sin effekt.

Viktigst på lengre sikt er likevel avtalen som er inngått mellom EU og Tyrkia, som innebærer mer enn 27 mrd. kr til forbedring av forholdene for de millionene flyktninger som er i Tyrkia. Vi ser også at vi er avhengige av enighet med russiske myndigheter for å få kontroll på Storskog. Flyktningkrisen er internasjonal og må løses på internasjonalt plan. Her må Norge bidra.

En foreløpig nedgang i ankomsttallene til Norge gir oss mulighet til å få kontroll på mottakssituasjonen og vil forhåpentligvis bidra til å redusere kostnader knyttet til etablering av akuttplasser og transport av asylsøkerne. Det trengs. Langvarig opphold i akuttopptak er både kostnads-krevende og en dårlig løsning for beboerne. Det er derfor viktig å få på plass flere ordinære mottak, og vi må tenke nytt om hvordan vi driver mottak.

Venstre ønsker integreringsmottak som drives ut ifra en målsetting om integrering fra dag én. Beboere må aktiviseres og engasjeres i driften av mottaket og inviteres til å bidra i utviklingen av et aktivitetstilbud. Det må legges til rette for språkutvikling, og vi må engasjere frivillige i lokalmiljøet i større grad enn før. Venstre er derfor svært glad for at vi nå har satt av 30 mill. kr til frivillige aktører som ønsker å drive ulike former for aktivitetstilbud i mottak. Når ventetiden i mottak forventes å bli lang, er det enda viktigere enn før å sikre aktivitet og legge bedre til rette for senere deltakelse i arbeidslivet.

For Venstre har det vært målrettede tiltak overfor barn. Barn er ekstra sårbare og trenger særlig oppfølging. Det er en usikker og ukjent tilværelse å leve i mottak, og unger merker at det er vanskelig for foreldrene. Vi er derfor glad for at vi har fått gjennomslag for å styrke aktivitetstilbud til barn i mottak med 10 mill. kr. Ingenting bidrar mer enn språkutvikling til integrering av barn nettopp i barnehagen. Når vi vet at fire av fem som i dag bor på mottak, vil få opphold, bør vi gå i gang med integrering med en gang. Tidlig innsats er avgjørende her som ellers.

Til slutt litt om oljepolitikk: Venstre savner et mer gjennomgående miljøfokus i oljepolitikken. I vårt alternative budsjett har vi derfor tatt til orde for en styrkning av arbeidet med Bygg21 og øker bevilgningene til Lavenergiprogrammet. Videre har vi i vårt alternative budsjett foreslått etablering av et nasjonalt senter for bærekraftig byutvikling som kan bistå byer i vekst med bedre regional planlegging av bedre kollektivtransport på tvers av kommunegrensene.

Så er det viktig at vi også styrker Husbanken framover, både fordi vi framover har en ny utfordring i å bosette enda flere flyktninger enn vi gjør i dag, og fordi vi har mange andre i vanskeligstilte situasjoner i boligmarkedet. I vårt alternative budsjett foreslår vi derfor å styrke tilskuddsordningen til vanskeligstilte i boligmarkedet med 25 mill. kr.

Videre er Venstre godt fornøyd med at vi i prosessen rundt Saemien Sitje nå nærmer oss en oppstart. Det er vik-

tig å ha en helhetlig samisk politikk som vi ser i et felles nordisk perspektiv. Videre synes jeg det er synd at vi ikke klarte å få på plass flere av Venstres prioriteringer på dette området. Derfor vil vi følge godt med framover på hva som skjer på området, om det blir noen utilsiktede kutt som går ut over vårt ansvar for urbefolkningen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stine Renate Håheim (A) [10:44:38]: Integrering er jo en av de store oppgavene vi står foran. Derfor har også Arbeiderpartiet prioritert godt over 1 mrd. kr mer til ulike integreringstiltak.

Jeg har også med stor interesse lest Venstres alternative budsjett. Jeg har lyst til å gi ros til Venstre for en meget offensiv satsing på integrering. Venstre foreslår, i hvert fall på vårt område, ca. 780 mill. kr til integreringstiltak, foreslår økt saksbehandling både i UDI og UNE, økt vertskommunetilskudd, økt integreringstilskudd, aktivitet og opplæring i mottak, mer til bosetting og økt støtte til innvandrersisasjoner. Det er veldig bra. Men utfordringen er at i budsjettforliket har Venstre fått oppsiktsvekkende lite gjennomslag. Av de 780 millionene som Venstre har prioritert, har man fått gjennomslag for litt over 40 mill. kr. Da er mitt spørsmål: Hvorfor har Venstre fått så lite gjennomslag? Var det fordi regjeringspartiene var imot gode integreringstiltak? Eller var det Venstre som ikke ville integrering?

André N. Skjelstad (V) [10:45:48]: Venstre vil til enhver tid ha en god integreringspolitikk, noe som jeg også sa i mitt innlegg nå i sted. I forhandlingene rundt et budsjett vil en dog ikke komme i mål med det som er primærpolitikken.

Det som representanten har pekt på tidligere, som er svært viktig, og som vi forhåpentligvis er enige med Arbeiderpartiet om, er at det er viktig å komme i gang med god integrering så raskt som mulig, og ikke minst også aktivitet, men språk er noe av det viktigste som vi kan få på plass. Nettopp gjennom det har jeg også vært tydelig på at jeg beklager at vi ikke har kommet i mål når det gjelder tidlig innsats rundt språk, for noe av det aller viktigste vi kan gjøre for å få en god integrering, er å gi språkopplæring og dermed også en god samfunnsfaglig opplæring ved at en skjønner det samfunnet en kommer til. Språk er hele nøkkelen.

Heidi Greni (Sp) [10:46:49]: Venstre bruker budsjettinnstillingen først og fremst til å fortelle hva de egentlig mener, gjennom å vise til egne forslag, som de senere har forhandlet bort i budsjettavtalen med regjeringspartiene. Et eksempel er Venstres merknad om Husbanken. Her sier partiet:

«Husbanken har gode ordninger for kommuner som vil bygge boliger til bosetting av flyktninger, og en utvidet låneramme vil gi større rom for utbygging i en situasjon hvor kommunene må bosette stadig flere. Dette

medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett for 2016, hvor det foreslås å utvide Husbankens låneramme fra 18 mrd. kroner til 25 mrd. kroner.»

Nå er situasjonen at det er tre andre partier, Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV, som er enig med Venstre i dette. Disse partiene foreslo å utvide rammen med 7 mrd. kr ut fra den samme begrunnelsen som Venstre gir, men forslaget ble nedstemt av Venstre og samarbeidspartiene i forbindelse med finansinnstillingen. Hva er Venstres begrunnelse for å bruke budsjettinnstillingen til å fortelle hva de mente før forhandlingene med sine samarbeidspartnere? Burde ikke partiet heller fortelle velgerne hvorfor de har endret mening og nå støtter noe helt annet?

André N. Skjelstad (V) [10:48:00]: Venstre har definitivt ikke forandret mening. Vi har forhandlet og ikke nådd igjennom med vår primærpolitikk. Men uansett, vi står for det budsjettet som er framforhandlet. Det mener vi er et godt budsjett, selv om vi ikke har fått gjennomslag for all vår politikk.

Så er det interessant det representanten Greni påpekte og viste til i sted. Etter 21 år i regjeringskontorene skulle man tro at en visste mer om den politikken og hva man opprinnelig sto for. Vi sitter for øvrig ikke i regjering, men vi er fornøyd og står fast ved at det er et godt budsjett, selv om vi ikke har kommet i mål med alle Venstres prioriteringer. Vi regner for så vidt med at vi kan komme langt mer i mål etter hvert. Men Husbanken er svært viktig både i distriktene og i byområdene, og da er det litt spesielt at den samme representanten fra Senterpartiet skjærer så til de grader på vekstkommunene, som virkelig har behov for en ekstra håndrekning, og kun har fokus på bosetting.

Karin Andersen (SV) [10:49:07]: Det er et voldsomt sprik mellom Venstres alternative budsjett og det de er med på i regjering. Det ene er milliardstøtte på skatt og forskningsinnsats på olje og kuttene på trebasert forskning osv., på det vi skulle leve av i framtida, altså at man «køler» på med det vi må slutte med.

Men det andre handler om integrering og innvandring. Der er Venstre rimelig langt fra det som er primærpolitikken. Man har også gått med på en avtale nå som strammer inn for dem som får beskyttelse og har krav på beskyttelse i Norge. Da lurer jeg på om representanten Skjelstad kan forklare hvordan det skal bli bedre integrering av at folk skal sitte lenger på mottak, at det skal være kutt i ytelse, at flere skal ha midlertidig opphold, og at familiegjengforening skal bli veldig mye vanskeligere. Hvilke av disse punktene er det som skal sikre bedre integrering?

André N. Skjelstad (V) [10:50:15]: Denne høsten har vist oss alle at vi også er nødt til å kunne håndtere flere ting samtidig. Det var viktig å ha innstrammingsene spesielt i forbindelse med Storskog da vi så at det begynte å komme flere enn det vi kunne håndtere.

Så har representanten Andersen helt rett i at vi er nødt til også å ha fokus på dem som er her. Vi er nødt til å gi et godt tilbud til dem. Derfor er Venstre tydelig på at vi må få ned saksbehandlingstiden. Vi er også nødt til i større grad å ha fokus på norskopplæring og språkopplæring, som gjør at man når man kommer ut av mottak, kan ha muligheter. Derfor har vi også tatt til orde for, på samme måte som SV, at man må se på alternativer i forhold til hvordan vi gjør det med mottak. Vi har til og med sett på noen opplegg i Sverige som viser at dette kan fungere i større grad ved å tenke litt andre modeller enn de statiske som vi har gjort til nå i Norge.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Karin Andersen (SV) [10:51:27]: SV har lagt fram et alternativt budsjett som satser sterkt på å få ned den økende arbeidsledigheten, som har gode tiltak for å håndtere Norges ansvar når det gjelder klimakrisen, og som også tar inn over seg Norges ansvar for flyktninger – hjelpe både ute og hjemme. Dette får vi til sjøl om vi bruker 7 milliarder færre oljekroner enn regjeringen gjør – for det er mulig å prioritere annerledes, og det bør man også gjøre.

Det som dominerer debatten, er flyktningkrisen. Den er altså ikke i Norge, flyktningkrisen er der det er krig og i nærområdene. Vi lever ikke i et vakuum. Denne situasjonen har utviklet seg lenge, og at den etter hvert slo inn over Norges grenser, var ikke vanskelig å spå. Derfor tok SV i fjor initiativ til at Norges regjering skulle ta initiativ for å reforhandle Dublin-avtalen med en bedre ansvarsdeling, fordi dette systemet brøt sammen. Regjeringen gjorde ingen ting – ikke flertallet heller. Det var i en situasjon som dette det europeiske samarbeidet kunne vist sin berettigelse, men det har dessverre sviktet, og jeg klarer ikke å være det minste glad for det, for det er folk som flykter fra forferdelige situasjoner, vi snakker om. Vi snakker ikke om at det er ett eller annet som treffer Norge og som er helt urettferdig.

Jeg har lyst til å sitere fra et innlegg i Bergens Tiden- de i går, skrevet av Elisabeth Grieg. Hun minner oss på noe som er viktig. Det ene er at hun roper et varsko, for nå gjelder det å slukke branner, ikke tenne ild. Jeg savner, som henne, sentrale politikere fra Høyre og Fremskrittspartiet som tar ordet nå når det ser ut til at den høyreekstre- treme volden sprer seg i Norge, og noen begynner å tenne på asylmottak. Det har også skjedd i mitt hjemfylke. Jeg har ikke hørt noen ta ordet om det. Det savner også Elisabeth Grieg. Hun minner også om hvordan vi henger sammen med resten av verden, og at vi har bygd vår velstand på åpne grenser – og det er riktig. Og hun skriver:

«Globaliseringen har tjent det norske samfunnet godt. Men vår fremgang er ikke beskyttet mot andres ulykke. Vi kan ikke lukke øynene og høste gevinstene. Jeg tror dessverre mange fortsatt tenker det.»

– Og sånn høres det ut på debatten. Hun skriver videre:

«Forestiller seg at krig, fattigdom og de alvorligste klima-konsekvensene rammer noen andre, langt fra vår

stuedør. Slike er det jo ikke. Det er en sammenheng mellom de akutte problemene vi nå skal håndtere her hjemme og felles utilstrekkelighet i møtet med store utfordringer skapt av krig, fattigdom og klimaendringer.»

Det er dette vi står overfor. Situasjonen som har oppstått, skyldes ikke at noen i Norge mente at vi burde ta imot noen flere kvoteflyktninger. Det handlet om å avlaste nærområdene. Denne situasjonen kunne også ha vært håndtert ved at Norge hadde vært raskere og sterkere i å bistå mer i flyktningleirene, slik at folk slipper å flykte fordi de ikke har nok mat og ungene deres ikke får skolegang.

Erna Solberg var i en flyktningleir i Libanon for ikke lenge siden. Hun så og skjønnte at her var det ikke værende. Hvis man er en forelder som tar litt ansvar, sitter man ikke i årevis og lar ungene forkomme. Man forsøker å komme seg til et sted der det er en framtid. Det er dette vi snakker om. Særlig når noen fra Fremskrittspartiet snakker, høres det ut som om det er noe som hvelver inn over Norge fordi noen har pekt på at noen flykter fra krig. Dette er folk som flykter fra IS, fra Boko Haram, fra forferdelige regimer – og som enkelte til og med mener vi skal bevæpne. Det finnes representanter i denne salen som mener at vi skal bevæpne disse flyktningene og sende dem tilbake for å være med og skyte – det er nesten ikke til å tro.

SV har ikke blitt med på innstrammingsavtalen, og det er det gode grunner for. Vi mener at vi ikke kan la innstrammingsene gå ut over dem som har beskyttelsesbehov. SV har stemt for alle tiltak for å ruste opp apparatet som skulle ta imot, og det burde regjeringen ha gjort for lenge siden. Men vi kan ikke gå med på at f.eks. familier som splittes i krig, ikke skal få samles. Vi kan ikke gå med på at alle som kommer hit, skal sitte midlertidig. Vi trenger en ny bosettingsordning som gjør at folk blir bosatt raskt. Man må behandle søknadene til dem som sannsynligvis får bli, raskt. Nå kaster vi bort milliarder av kroner på passivitet i mottak, og det skal bli verre, sier både regjeringen og flertallet – man skal sitte lenger.

Jeg har gått så langt som til å si at det faktisk er vi som nå lærer asylsøkerne å ligge på sofaen, se på TV og ta imot trygd. Det er det vi gjør. Passivitet i årevis ødelegger integreringen. Vi er nødt til å få snudd dette og få bosatt folk raskt.

SV prioriterer derfor også kommuneøkonomien sterkt for å kunne ta imot flere flyktninger, for å kunne være en stabiliserende faktor i en tid da det er økende arbeidsledighet – det er veldig viktig – for å sikre at flere får plass i barnehagen, for å få flere lærere i skolen, for at flere helsesøstre faktisk får jobb, og at man også øremerker de pengene, slik at de går til helsesøstre og ikke til asfalt. Vi ønsker flere hele stillinger, det er nødvendig. Vi ønsker også at kommunene skal få mer penger til å hjelpe vanskeligstilte barnefamilier. Det er nødvendig, fordi regjeringens og flertallets kutt på de områdene kommer til å ramme steinhardt, særlig familier der forsørgerne lever på uføretrygd.

Vi ønsker også en egen sysselsettingspakke for kom-

munesektoren. Det er veldig mange oppgaver som kan gjøres i kommunesektoren, også kommunesektoren trenger flere ingeniører, bl.a. for å kunne ivareta sitt klima- og miljøansvar og for å kunne møte klimatilpassingene som må til som følge av mer ekstremvær – som vi har friskt i minne, og som noen nå driver og rydder opp i på Sørlandet.

Kommunene er nødt til å ha kompetanse på dette området, det stilles ikke krav om det i dag. De er nødt til å ha penger til å gjennomføre planene de legger, ikke bare for å kunne rydde opp, men for å forebygge virkningene av ekstremvær. Det er veldig vanskelig for kommunene å ta penger fra eldreomsorgen for å rydde opp i grøfter og slike ting. Dette er man nødt til å gjøre. Kommunesektoren har også mulighet til å redusere sine klimautslipp, og det er vi nødt til å gi dem mulighet til å få til.

Vi finansierer også 100 pst. av de kommunale utgiftene til barnevernstiltak for barn under 15 år som søker asyl alene. Jeg skal komme tilbake til det i et senere innlegg, for jeg skal til slutt si litt om bolig.

Det er stort behov for økt boligbygging. Kuttene i Husbankens låneramme er helt uforståelige. Det er også behov for mye sterkere statlig innsats for å få bygd flere utleieboliger. Regjeringen har økt den noe, men det er slett ikke nok.

Det er også behov for å endre bostøtten. Vi fremmet det forslaget i finansinnstillingen. Vi ser nå at på tross av at man gjør endringer som skulle gjøre at 50 pst. flere skulle få bostøtte, går antallet kraftig ned, nå er det over 6 000 færre som får. Det er ikke fordi boligprisene har gått ned eller at folk har fått bedre råd. Det er rett og slett fordi mange nå faller ut av systemet – fordi det ikke blir justert i takt med prisutviklingen og ytelsene f.eks. i folketrygden. Man betaler husleie i kroner og øre og ikke i prosent av inntekten. Her må man sørge for å få et system som justerer bostøtten opp slik at man ikke faller ut på grunn av at inntektene faller og boligprisene øker. Det er spesielt viktig for barnefamilier. Alle har behov for å bo trygt, men barnefamilier har mer behov enn andre.

I tillegg til dette har vi også funnet rom til å styrke Sametingets budsjett med 40 mill. kr. Det mener vi er nødvendig, for det er systematisk nedjustert, og det mener vi er uheldig og uriktig. Det er behov for å gi Sametinget arbeidsmuligheter som gjør at de faktisk kan løse oppgavene de har.

Jeg vil ta opp forslagene fra SV som står i innstillingen.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Mudassar Kapur (H) [11:01:45]: Representanten Andersens innlegg og replikker tidligere i dag har vært fullstendig dominert av hennes bekymring rundt integrering og innvandringspolitikken. Det syns jeg blir et paradoks når det kommer fra ett av de to partiene som har meldt seg fullstendig ut av den viktigste debatten, som dreier seg om situasjonen som våre kommuner står overfor de neste

årene, nemlig integrering. Mitt spørsmål til representanten Andersen er: Hvilken troverdighet har egentlig SV igjen når man i parlamentet står igjen som ett av to partier som for hele stortingsperioden nå har låst seg til ikke å være med på å utforme politikk på det feltet som er det viktigste feltet for Norge de neste årene?

Karin Andersen (SV) [11:02:42]: Det er sjelden jeg er så stolt av og glad for å være med i et parti som ikke strekker – for å si det sånn – de humanitære prinsippene når det er vanskelig. Noen går til og med så langt at man i en situasjon der jeg tror det ikke er ett land i verden som ville være med på å forsterke flyktningkonvensjonen, åpner for å reforhandle den.

SV kommer til å legge fram en rekke forslag på gode integreringstiltak. Og hvis det er sånn at flertallet ønsker å oppføre seg så barnslig at man ikke vil se på de forslagene, så er det faktisk flertallets problem. Vi kommer til å delta i debatten, fremme forslag, og vi har vært med på alle de forslagene som har handlet om å håndtere det problemet at det kommer mange som ikke har beskyttelsesbehov. Men vi vil ikke være med på forslag som hemmer integreringen, der folk skal bli sittende enda lenger på mottak, der folk ikke skal få samlet familien sin, der folk skal få midlertidighet og bli fortalt fra dag én at nå skal du være her, snu hodet ditt, lær norsk og prøv å ta ansvar for eget liv.

Presidenten: Presidenten ville nok kanskje funnet et mer parlamentarisk uttrykk enn «barnslig».

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [11:04:02]: Med den presiseringen får jeg litt mer tid til mitt spørsmål.

Kristelig Folkeparti og SV har nok et felles menneskesyn, men ulikt samfunnssyn. Likevel betrakter vi dere som allierte når det gjelder en del av disse sakene som har med integrering og bosetting å gjøre. Så til det å lytte til forslag som kommer – men da det var snakk om 8 000, meldte dere dere ut. Så var det asylavtalen: SV ut. Så var det nye forhandlinger om 18 punkt: SV ut. Så er det nye forhandlinger nå om integrering og bosetting: SV på utsiden. Jeg forstår en markering, men samtidig opplever vi at det blir framsatt masse nye forslag, bl.a. Dokument 8-forslag.

Så mitt spørsmål er: Er SV tjent med å framstå som en protestorganisasjon istedenfor et ansvarlig politisk parti? Er det mangel på resultat i rød-grønt samarbeid som skremmer?

Karin Andersen (SV) [11:05:10]: Nei, det er det ikke. Det er en erkjennelse av at Norge er av de rikeste land i verden og bør innta en annen rolle enn det Norge har gjort nå, og som dessverre Kristelig Folkeparti har vært med på. Det er helt nødvendig å gå til det skritt å reforhandle FN's flyktningkonvensjon eller å gjøre integreringen for dem som får opphold i Norge, verre og vanskeligere. Det vil den enkelte tape på, og det vil samfunnet tape på.

Det er en veldig underlig debatt dette. Vi legger fram forslag i Stortinget, og jeg regner med at det skal være en

seriøs debatt over forslag som blir fremmet i Stortinget, at det ikke er sånn at hvis man ikke vil være med på forslag som svekker integreringen, så skal forslag som legges fram som bedrer integreringen, bli oversett. Jeg regner med en større seriositet fra partier som skal være med og styre dette landet.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Statsråd Jan Tore Sanner [11:06:36]: Jeg vil takke komiteen for et grundig og godt arbeid med budsjettinnstillingen, og en spesiell takk til Kristelig Folkeparti og Venstre for konstruktivt samarbeid om budsjettet.

Når Stortinget nå vedtar budsjettet for 2016, er det med bakgrunn i en virkelighet som ser ganske annerledes ut enn ved inngangen til dette året. Krigen i Syria og konflikter andre steder driver mennesker på flukt, og mange søker en trygg havn hos oss. Vi skal ta vare på dem som trenger det, og sørge for at de som ikke trenger beskyttelse, reiser hjem. For kommunene er det særlig viktig at vi setter dem i stand til å bosette flyktninger og gi dem en rask vei til arbeid og selvforsørgelse.

Omstillingen av norsk økonomi kom raskere enn tidligere forutsatt. Fallet i oljeprisen har skapt problemer for mange virksomheter, særlig på Sørlandet og Vestlandet. Bedrifter må si opp ansatte, familier kommer i en vanskelig situasjon. Mange lokalsamfunn rammes. Vi ser også på skatteinntektene til kommunene at det er store forskjeller. I Troms har det vært en vekst i skatteinntektene frem til og med oktober på hele 8. pst. I Hedmark er det en vekst på hele 6,3 pst, mens i Rogaland er veksten kun på 3,7 pst. Samlet er skatteinntektene til kommunene nå høyere enn det som var anslått i revidert nasjonalbudsjett.

Det er viktigere enn noen gang at vi lykkes med omstillingen, slik at vi kan skape nye næringsveier og arbeidsplasser som kan sikre velferden vår i fremtiden. Regjeringens sterke satsing på å bygge landet og å gjennomføre et kunnskaps- og innovasjonsløft er avgjørende for å lykkes med dette. Samtidig er det viktig at vi også har tiltak på kort sikt for å sikre arbeid og aktivitet. Budsjettet for 2016 setter oss godt i stand til både å ruste oss for fremtiden og utnytte mulighetene.

Kommunenes økonomi styrkes gjennom god vekst både i frie og samlede inntekter. Realveksten til kommunene samlet sett er på hele 8,7 mrd. kr – veksten i de frie inntektene 4,7 mrd. kr. For alle de nyvalgte kommunepolitikerne er det imidlertid ikke veksten alene som er avgjørende for deres mulighet til å gi gode velferdstjenester til kommunene. Det viktigste er at man faktisk har et økonomisk handlingsrom etter at utgiftene til demografi og pensjonskostnader er dekket. Og det har kommunene fått, både i 2016 og i de to foregående årene. Kommunenes økonomiske handlingsrom er reelt sett større i årene 2014–2016 enn i de tre foregående årene, under regjeringen Stoltenberg.

Kommuneopplegget er godt og forutsigbart. Derfor har det også vært lite diskusjon om kommunenes rammer for 2016. Samtidig vil det alltid være slik at kommunene må prioritere og sørge for god ressursbruk i kommunesekto-

ren. Ambisjonene vil alltid være større enn det økonomiske handlingsrommet.

Vi skal gjennomføre et kunnskapsløft som gir muligheter for alle, og fortsetter derfor tidenes satsing på etter- og videreutdanning av lærere. Vi innfører en ny naturfagtime og styrker det pedagogiske innholdet i barnehagene. De frie inntektene økes også for å gi rom for flere barnehageplasser og mer fleksibelt opptak.

Regjeringen vil styrke det sosiale sikkerhetsnettet, slik at færre faller utenfor, og flere løftes opp. Derfor styrkes kommunenes frie inntekter særlig til arbeidet i helsestasjonene, skolehelsetjenesten og tiltak for rusavhengige. Dette er prioriteringer regjeringen har holdt fast ved, og som vi vil holde fast ved. Vi forutsetter derfor at kommunene følger opp. Samtidig er det viktig at vi unngår byråkratiske ordninger med søknader og rapportering, som tar tid fra viktige oppgaver i kommunene. Derfor er jeg glad for at Stortingets flertall har sluttet seg til at disse satsingene skal finansieres som en del av kommunenes frie inntekter, og ikke gjennom øremerking. Øremerking innebærer at pengene flyttes fra kommunenes inntektsrammer og over til statlige direktorater, slik at kommunene må søke og deretter rapportere.

Regjeringen har tidligere sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre sørget for at fire- og femåringer fra familier med lav inntekt får et tilbud om gratis kjernetid i barnehage, og satt kommunene i stand til å gjennomføre dette. Gjennom budsjettforliket utvides tilbudet også til treåringene. Dette tilbudet vil bety veldig mye for å gi disse barna en mulighet for å utvikle seg i fellesskap med andre. Mange sier at de støtter dette tiltaket, men jeg er stolt over at det er regjeringspartiene sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre som har sørget for at disse barna faktisk får denne muligheten.

I 2016 vil vi også styrke bostøtten, særlig for barnefamilier. For å sette kommunene i stand til å gi både flyktninger og andre en god bolig har vi også styrket tilskuddet til utleieboliger.

Vi faser nå inn et mer rettferdig inntektssystem for fylkene, med gode overgangsordninger, slik at fylkene har mulighet til å oppgradere fylkesveinettet. For både bedre og tryggere veier har vi sørget for en sterk økning i bevilgningene til fylkesveier – ja den er faktisk trappet opp med 1,2 mrd. kr siden 2013.

Det er også viktig for fylkeskommunene, for elever, for næringslivet og for hele samfunnet at vi styrker lærlingordningen ved å øke lærlingtilskuddet nok en gang. Dette vil bidra til at flere får en lærlingplass og kan gjennomføre sin yrkesutdanning, slik at vi får nok fagarbeidere i fremtiden.

Økt satsing på samferdsel skaper nye muligheter for vekst og utvikling, og det binder lokalsamfunn sammen. Jeg er glad for at komiteens flertall ønsker å målrette noe av fylkesveimidlene til kommuner som vil slå seg sammen og etablere en ny kommune. Dette vil være en positiv stimulan i de mange gode prosessene som nå pågår.

Jeg registrerer at noen forsøker å skape inntrykk av at det ikke blir noen særlige endringer i kommunestrukturen, men i så fall følger man veldig dårlig med på hva som nå skjer rundt i landet. Over hele landet er det nå kom-

met i gang reelle og gode prosesser. Lokalpolitikerne ser at kommunenes utfordringer ikke går over, de ser at sterke velferdskommuner krever større kommuner. Lokalpolitikere som tar ansvar og ser fremover, fortjener bred politisk støtte fra Stortinget.

Også i staten må vi kontinuerlig jobbe med å fornye, forenkle og forbedre våre tjenester. Det gjør vi med konkrete tiltak på en rekke områder. Vi gjennomfører nå et program for bedre styring og ledelse i staten, vi utvikler en ny statlig arbeidsgiverpolitikk, vi fanger tidstyver som tar unødvendig tid fra viktige oppgaver, vi jobber med et klarere språk i vår kommunikasjon med publikum. I tillegg gjennomfører vi nå et digitaliseringsløft – både for å effektivisere staten og brukerorientere offentlig sektor. Blant disse er en ny digital høydemodell, som vil være nyttig på mange områder, f.eks. gjøre det lettere å forebygge flomskader. Vi innfører en ny elektronisk postjournal, som vil skape mer åpenhet i offentlig forvaltning og frigjøre midler til andre oppgaver. Vi forbedrer systemet for elektroniske resepter og en rekke andre prosjekter.

Regjeringen har nå også foreslått innføring av en ordning med tilskudd til mindre og mellomstore digitaliseringsprosjekter i statlige virksomheter. Dette er ofte veldig nyttige og lønnsomme prosjekter, som ikke når opp i de større budsjettprioriteringene. Et tydelig eksempel på dette er at Arbeiderpartiet har foreslått å fjerne potten til slike digitaliseringsprosjekter i sitt alternative budsjett. Dette viser med all tydelighet hvorfor arbeidet med å fornye og forbedre offentlig sektor stoppet opp i mange år.

Budsjettet inneholder mange nye verktøy som vil bidra til større gjennomføringskraft i arbeidet med å modernisere offentlig sektor. Til våren legger regjeringen frem en ny Digital agenda. Da får Stortinget anledning til å diskutere helheten i satsingen på en mer digital og brukerrettet offentlig sektor.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Helga Pedersen (A) [11:16:18]: Til neste år vil det settes i alle fall to nye rekorder. Det ene er at regjeringen setter ny rekord i oljepengetilbud, det andre er at antallet flyktninger som skal bosettes i kommunene, vil nesten dobles fra dagens nivå, samtidig som mange kommuner opplever et stort press på økonomien og tjenestetilbudet fordi de allerede har veldig mange asylmottak. Porsanger kommune er et godt eksempel på det. De har under 4 000 innbyggere, og de har fire mottak med flere hundre asylanter. De har også bosatt ganske mange. Ordfører Aina Borch sier følgende:

«Som ordfører har jeg stilt tydelige krav, uten å få tydelige svar. Derfor sier jeg det igjen: Vi må være sikre på at vi får dekket de faktiske utgiftene våre! (...) Jeg er bekymret for at vi ikke vil klare det. Først og fremst fordi vi mangler menneskelige ressurser. Deretter for om vi klarer det økonomisk.»

Hun etterlyser en garanti fra statsministeren for å få dekket kommunens utlegg. Det har hun ikke fått. Kan kommunalministeren gi henne den garantien og sørge for at noe mer av oljepengene blir brukt på akutte oppgaver i kommunene?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:17:27]: Nå har jeg registrert at Arbeiderpartiet i hvert fall i ord har sagt at man skal bruke mindre oljepenger. Vi mener at oljepengetilbudet til neste år er godt tilpasset en situasjon der vi må skape både aktivitet, arbeid og omstilling, og der vi står overfor store utfordringer også på asyl- og flyktningområdet og på bosettingsområdet. Vi har gitt tydelige signaler til kommunene. De får styrket sin økonomi til neste år, og i tillegg ligger det målrettede tiltak til kommuner som har mottak. Jeg kan også opplyse representanten Helga Pedersen om at regjeringen også vil bruke noen skjønnsmidler nå før jul til kommuner som har ekstra store utgifter i forbindelse med mottak.

Helga Pedersen (A) [11:18:16]: Arbeiderpartiet bruker mindre oljepenger enn regjeringen i sitt alternative budsjett for neste år. Likevel har vi funnet rom for nærmere 4 mrd. kr mer til kommunene, herunder nærmere 1 mrd. kr nettopp knyttet til utgiftene som handler om bosetting og asylmottak.

Vi er i desember nå, og mange familiefedre ifører seg – mer eller mindre frivillig – julenisse-drakt for å dele ut gaver og glede omgivelsene. Det har også kommunalministeren gjort, men kanskje i litt overført betydning. Han har gitt de to nye sammenslåtte kommunene i Vestfold en julebonus. Det er dem vel unt, men hvorfor ikke julebonus til alle de kommunene som har stilt opp på regjeringens dugnad i forbindelse med asylmottak og alle de tjenestene de har måttet stille opp med der? Hadde ikke det vært en ganske god idé å gi en påskjønnelse til dem i stedet for å kjeft på bl.a. Ålesund kommune, som stilte opp med idrettshallen fordi regjeringen inviterte og ba dem stille opp på dugnad?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:19:27]: Jeg mener at vi først og fremst skal gi honnør til alle kommunene som har stilt opp. Det er en krevende situasjon for kommunene, og det er en krevende situasjon for dem som har kommet til landet og skal bo i Norge. Derfor har regjeringen tett kontakt med Kommune-Norge. Vi sørger for god koordinering på statlig side. Det mener jeg er viktig – det mener jeg er helt avgjørende – og vi sørger for at vi legger til rette for kommunene.

Jeg tror vi alle må erkjenne at dette er en utrolig krevende situasjon, hvor mange mottak må opprettes svært raskt. Derfor informerte jeg også representanten Helga Pedersen i mitt foregående svar om at vi nå vil sørge for at de kommunene som har hatt ekstra store utgifter, vil få noe ekstra skjønnsmidler før jul. Og det gjør vi i samarbeid med Fylkesmannen og kommunene, slik at vi sørger for at de som har hatt ekstra store utgifter, får noe ekstra til å dekke de kostnadene.

Heidi Greni (Sp) [11:20:44]: 28. oktober sendte statsråden et brev til alle landets kommuner. I brevet gis det en del føringer som jeg kan forstå ut ifra behovet for å få ny fart i en kommunereform som står i stampe, men som jeg finner lite forenlig med forutsetningene som har vært gitt tidligere.

La meg komme med et par eksempler. Statsråden har tidligere sagt at kommunereformen skal bygge på lokale prosesser og frivillighet. I brevet forteller han at fylkesmenn er pålagt å vurdere om vedtakene kommunestyret gjør, er i tråd med målene for reformen. Målene for reformen er nye storkommuner, altså skal Fylkesmannen overprøve kommunestyrevedtak dersom de ikke fører til sammenslåing.

Hvor er hensynet til lokale prosesser og frivillighet hen?

Vi har tidligere blitt forsikret om at inntektssystemet for kommunene ikke vil bli brukt som pressmiddel for å oppnå kommunesammenslåing. I brevet til kommunene sier statsråden:

«Regjeringen vil imidlertid vurdere endringer som innebærer at inntektssystemet ikke i samme grad som i dag kompenseres for at små kommuner frivillig velger å stå alene.»

Mener statsråden fortsatt at han med frimodighet kan si at kommunereformen skal bygge på frivillighet og lokale prosesser? (Presidenten klubber.)

Presidenten: Presidenten må minne om at taletiden er en maksimumstid og ikke en minimumstid.

Statsråd Jan Tore Sanner [11:22:05]: Jeg kunne ha begrenset mitt svar til å si ja. Kommunereformen bygger på frivillighet og gode lokale prosesser. Samtidig har også et bredt flertall i Stortinget markert at det er noen unntak fra denne frivillighetslinjen.

Brevet jeg har sendt ut, er helt i tråd med Stortingets bestilling. Jeg registrerer at det nå er ny fart i kommunereformen. Senest denne uken har jeg et møte med Sør-Fron, Nord-Fron og Ringeby. Det er viktige prosesser i gang på Sørlandet, med Lindesnes, Mandal, Marnardal, med Lyngdal 3. Det er gode prosesser i Østfold, i Møre og Romsdal, i Hordaland, i Rogaland, i Sogn og Fjordane og i Nord-Norge. Lokalpolitikere tar ansvar, de ser fremover, de er opptatt av å skape sterke velferdskommuner for fremtiden for sine innbyggere. De fortjener Stortingets støtte for det viktige arbeidet de gjør.

Heidi Greni (Sp) [11:23:08]: Da skal jeg stille et veldig kort spørsmål.

Vil de vedtakene som da blir fattet etter de gode prosessene når lokalpolitikere har tatt ansvar, bli respektert av statsråden?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:23:25]: Det spørsmålet har jeg besvart i en serie skriftlige spørsmål fra representanten og andre representanter fra Senterpartiet. Det er besvart i ulike dokumenter i Stortinget. Stortingets flertall har tydeliggjort at reformen bygger på frivillighet og gode lokale prosesser, men at det kan gjøres unntak fra frivillighetslinjen i at én kommune ikke skal stå i veien for det som kan være en god regional løsning.

André N. Skjelstad (V) [11:24:08]: Det blir selvfølgelig unnlatt fra foregående replikant å si noe om beho-

vet for kommunereform i forbindelse med bosetting og integrering. Det forsvinner jo.

Mitt spørsmål går på det vi nå fikk gjort i slutfasen blant flertallet i kommunalkomiteen, at vi fikk på plass en stimulansordning for infrastruktur. Mitt korte spørsmål til statsråden er følgende: Om dette nå viser at det er en stor etterspørsel etter dette blant kommunene som vil gå sammen, vil statsråden da ta initiativ til en utvidelse av ordningen både i revidert og i neste års statsbudsjett?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:25:00]: Jeg er glad for vedtaket Stortinget gjør i dag. Det viser jo at en så stor reform må utvikles også underveis. Det er gode støtteordninger både med engangsstøtte, med reformstøtte og med inndelingstilskuddet. Inndelingstilskuddet innebærer at kommunene som gjør vedtak i denne perioden, vil kunne beholde både småkommunetilskudd og basistilskudd i 20 år. Det vil da bli nedtrappet de siste fem årene. Så her er det god forutsigbarhet.

Når Stortinget nå målretter 50 mill. kr til infrastrukturtiltak og ber regjeringen vurdere frem mot revidert nasjonalbudsjett om ordningen skal utvides, vil selvsagt både statsråden og regjeringen vurdere forslaget, som kommer fra et flertall i Stortinget.

Karin Andersen (SV) [11:25:58]: SV stoler så mye på lokalpolitikere at vi mener de sjøl kan få lov til å bestemme om de vil slå seg sammen, og vi stoler også så mye på dem at vi mener de kan disponere i sum ca. 6 mrd. kr mer av totaløkonomien enn det regjeringen tydeligvis stoler på.

Vi mener det er behov for mange flere lærere i skolen og barnehagelærere i barnehagene. Det trengs veldig mange flere ansatte i eldreomsorgen, for der blir folk syke av å slite seg ut, og eldre får ikke nok hjelp. Det trengs mange flere i barnevernet. Det trengs også penger til helsesøstre, og de må øremerkes slik at det faktisk blir helsesøstre og ikke asfalt av dem. Til slutt trenger kommunene nå 100 pst. dekning av utgiftene de har for å kunne bosette flyktninger.

Tror kommunalministeren at kommunesektoren kan klare disse oppgavene uten at man nå sikrer at de får 100 pst. dekning av utgifter til flyktninger?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:27:04]: Representanten Andersen startet sitt innlegg med å si at hun hadde tillit til lokalpolitikere, og endte opp med å si at pengene måtte øremerkes. Da er det jo ikke spesielt stor tillit. Problemet med øremerking er at du da tar pengene bort fra kommunerammen. Du overfører pengene til et statlig direktorat, og så må lokalpolitikere sitte og søke om pengene. Så må de deles ut av statlige byråkrater, og så må kommunepolitikere igjen rapportere tilbake hvordan de har brukt pengene.

Det er ikke å vise tillit til lokaldemokratiet. Det vår regjering har gjort, er at vi derimot har lagt noen føringer på penger til rus og psykisk helse. Vi gjorde det i 2014, vi gjorde det i 2015, vi gjør det i 2016, og vi kommer til å gjøre det i 2017. Da skaper vi en forutsigbarhet for kommunene.

Så vet jeg at kommunepolitikere står i tøffe priorite-

ringer. De må effektivisere, de må prioritere, men lokalpolitikkerne viser at de oppnår gode resultater.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Stein Erik Lauvås (A) [11:28:35]: Når vi ser fram mot budsjettåret 2016, er det mange utfordringer å løse på kommunal- og forvaltningskomiteens områder. Derfor er det skuffende å se en regjering og et flertall på Stortinget som velger å bruke det økonomiske handlingsrommet til nye skatteuttak framfor å bruke den økonomien som faktisk ligger der, på en måte som hadde kommet fellesskapet mer til gode. Det kan ikke være noen særlig tvil om at kommunene trenger sterkere og bedre økonomi dersom de nå skal kunne løse de oppgavene vi har gitt dem, og ikke minst de oppgavene vi ser komme til kommunene. Da handler det om helse, omsorg og utdanning, da handler det om næringsutvikling og forutsetninger for å lage attraktive lokalsamfunn som tiltrekker seg nye innbyggere og nye arbeidsplasser.

I veldig mange kommuner sitter man i disse dager og kutter i disse viktige samfunnsoppgavene. Med stortingsflertallets budsjettforslag settes de fleste kommunene og fylkeskommunene i en vanskelig situasjon, og vi ser og hører eksempler på at samfunnsutviklerrollen ikke kan prioriteres der ute i Kommune-Norge. Det er synd, og det burde være unødvendig. I en tid med økende arbeidsledighet burde nærings- og samfunnsutvikling i kommunene fått langt bedre vilkår.

I Arbeiderpartiets alternative forslag ville mulighetene til dette vært vesentlig større. Vi har opp mot 4 mrd. kr mer til kommunesektoren, og det hadde utløst god, nyttig aktivitet i landets kommuner og kommet alle til gode. Da snakker vi om aktiviteter og arbeid innen bosetting, integrering, skole, helse og utvikling av lokalsamfunnet. Signalene fra kommunene er ganske tydelige: Det må mer statlig innsats til for at oppgavene kan løses. Regjeringen har vist seg å lytte lite til kommunene og mye til dem som nå igjen kan vinne på store skatteuttak.

I innstillingen viser Arbeiderpartiet til at vi vil bidra til en bredest mulig politisk enighet om videreutviklingen av en streng, rettferdig og human asylpolitikk. Det betyr raske returer av grunnløse asylsøkere, men det betyr også godt samarbeid om internasjonale avtaler og gode europeiske løsninger som fordeler forpliktelser og ansvar på en mest mulig rettferdig måte. Det betyr en god integreringspolitikk for dem som skal bli i landet. Det betyr plikter, krav og rettigheter for stat, kommune og den enkelte. Det krever også kartlegging av ressurser, gode, effektive løsninger for innkvartering, språkopplæring, helsetjenester, skoleplasser og muligheter for å komme i arbeid så raskt som mulig. Dette vil kreve store innsatser, også økonomisk. Da holder det ikke at vi har en regjering som ikke reagerer raskt nok. En vente-og-se-holdning, som vi har vært vitne til fra regjeringen i sommer og høst, holder ikke mål. Da vil vi komme i bakeovja på viktige områder som bosetting, språk- og samfunnsopplæring osv.

Så må jeg også få omtale det kuttet som Sametinget opplever. I høringen til dette budsjettet ble det sagt klart

fra om fra Sametingets egne representanter at de er skuffet over regjeringens manglende satsing, og de uttrykte en veldig klar skuffelse over at regjeringen velger å kutte hardere i Sametinget enn man gjør på øvrige områder. Det vil selvfølgelig få konsekvenser i et dårligere tilbud til den samiske befolkningen. Arbeiderpartiet har i sitt alternative forslag til budsjett lagt inn opprettholdelse av Sameskolen for Midt-Norge i Hattfjelldal, vi har midler til samiske læremidler, og vi har midler til samiske næringsformål. At Fremskrittspartiet lenge har hatt et klart ønske om å økse samiske formål og Sametinget økonomisk, er ingen nyhet, men at Fremskrittspartiet nå får dratt de andre samarbeidspartiene med seg i dette, det får vi bare ta til etterretning.

Vi behandler et budsjettforslag her i dag som kunne sett annerledes ut. Det kunne vært sterkere satsing på kommuneøkonomi, på arbeidsplass- og næringsutvikling, det kunne vært et budsjett som tok for seg å bruke fellesskapets midler og løse de viktigste oppgavene først – skole, helse, bolig, arbeid. Flertallet vil det annerledes. 2016 blir et utfordrende år for mange på ulike måter. Svaret fra regjeringen er fortsatt kutt i skatter til dem som har mest fra før, og de finansierer det med å grave dypere i oljefondet enn noen regjering har gjort før noen gang. Det vitner om dårlig evne til å prioritere, og det fører oss i feil retning.

Ingjerd Schou (H) [11:33:48]: Vårt land er i den mest utfordrende situasjon vi har vært i på flere år. Oljeprisen har falt, og ledigheten har økt her hjemme. Vi i Norge trenger å omstille oss. Vi trenger også flere bein å stå på. Samtidig opplever vi en tilstrømning av flyktninger som setter både velferden og norske kommuner under press. Det skal sørges for skoletilbud, helsetilbud, integrering og ikke minst arbeidsplasser i et land som har en ledighet som øker.

Siden sommeren har Norge opplevd en rekordtilstrømning av asylsøkere. Etter at antall ankomster gikk ned første halvår sammenlignet med i fjor, har vi i dag en situasjon hvor mottakssystemene våre er under sterkt press. For å få kontroll over situasjonen er det helt nødvendig at vi fører en stram politikk, der de som ikke har krav på beskyttelse, ikke får slippe inn i Norge og raskt returneres dit de kom fra. Derfor er de innstramningstiltakene som et bredt stortingsflertall har sluttet seg til, helt nødvendige. Det beklagelige er at noen velger å stå utenfor.

Også våre naboland har gjort innstramninger. Sverige, som tidligere var et av Europas mest innvandringsliberale land, har nylig innført streng grensekontroll. Ifølge dagens aviser diskuteres det ytterligere stenging. Sammen med de innstramningene som Stortinget alt har vedtatt, vil dette ha virkning. Det vil gjøre at også mottakskontrollen blir bedre, og at tilstrømningen vil avta.

Vi ser at regjeringens og Stortingets politikk virker. I forrige uke var antall asylsøkere til Norge mer enn halvert sammenlignet med uken før. Men antallet som kommer, er fremdeles høyt. Og om ikke antallet fortsetter å gå ned, må også Stortinget stramme inn mer. Da er det viktig at regjeringen også overvåker den situasjonen meget nøye.

Vi strammer inn i innvandringspolitikken samtidig som vi håndterer tilstrømningen og prioriterer integrering for dem som har krav på å bli. Jeg har lyst til å gjenta det: En

god integreringspolitikk forutsetter en stram innvandringspolitikk – deri ligger balansen, og deri ligger utfordringen. Det er krevende, men det er helt avgjørende.

I en tid med svært mange ankomster av asylsøkere trengs nye tiltak for å sikre at asylsystemet vårt fungerer godt. Norge skal ha en streng, men også en rettferdig asylpolitikk. De siste ukene har vi sett at antallet asylsøkere har sunket betraktelig. Det er fremdeles for tidlig å si om dette er en varig trend, men det er grunn til å mene at de iverksatte tiltakene på norsk side har hatt mye å si for denne utviklingen.

Så er det slik at Norge fortsatt skal være et land hvor mennesker som er forfulgt, utsatt for krig eller som risikerer livet der de kommer fra, kan søke nødhavn og få beskyttelse og være her. Derfor må vi også si klart fra om at vi ikke aksepterer misbruk av denne ordningen. Det rammer bare dem som trenger det aller mest.

Stortinget har sagt ja til innstramminger i utlendingsloven. Det skal bl.a. bli enklere å nekte behandling av asylsøknader fra utlendinger som har opphold i et land der de ikke er forfulgt. De skal raskt returneres til trygt tredjeland. For å sikre dette har altså regjeringen og Justis- og beredskapsdepartementet mulighet for å instruere Utlendingsnemnda, slik de kan instruere Utlendingsdirektoratet.

Det gjøres og må iverksettes tiltak som legger til rette for at asylsøkere med rett til opphold, kan skape seg et verdig liv i Norge. Og det er all grunn til å være svært takknemlig for det varme engasjementet som befolkningen har vist. De som håndterer disse krevende utfordringene i førstelinjen, står på dag og natt, og har arbeidet helt på randen av sin egen kapasitet. Ikke minst har lokalsamfunn og enkeltpersoner bidratt i en viktig og nødvendig fase, hvor tilstrømmingen har vært og er stor.

Intet land kan håndtere denne flyktningkrisen alene. Og intet land kan snu ryggen til og melde seg ut. Både Dublin- og Schengen-samarbeidet er nå utsatt for press. Fra norsk side er det viktig å finne felles europeiske løsninger.

Norge har økt den humanitære bistanden til et rekordnivå – 1,25 mrd. kr går til Syria og nabolandene i år. Dette foreslås økt til 1,5 mrd. kr for det året som ligger foran oss. Norge har også tatt initiativ til en giverlandskonferanse for Syria, som skal holdes i London i februar. Jeg nevner dette fordi det henger sammen med og hører til denne helheten som vi nå er vitne til – både de som kommer og de som skal tilbake.

Den kraftige økningen i antallet asylsøkere vil altså koste vårt land 9,5 mrd. kr i 2016. Da er det helt nødvendig at regelverket også strammes inn.

Jeg skal også vie noe oppmerksomhet til særlig det som går på grensekontroll – det har vært en rekke tiltak innenfor det området – og også innstramminger når det gjelder registrering og ikke minst de nødvendige tiltakene som er iverksatt i Nord-Norge, i Finnmark og på Storskog.

Men jeg har også lyst til å vie noe oppmerksomhet til det som går på de enslige mindreårige asylsøkerne. Til og med uke 49 har 5 055 enslige mindreårige asylsøkere søkt beskyttelse i Norge. Utlendingsdirektoratet anslår at totaltallet kan bli enda høyere neste år. Nå har vi utvidet de ek-

sisterende mottakene for enslige mindreårige, og vi etablerer flere nye bl.a. ved å omgjøre mottak for voksne til mottak eller avdelinger for enslige mindreårige.

Det er viktig at vi også har tilstrekkelig kapasitet i omsorgssentrene gjennom egne plasser, men også private plasser. Det er viktig å si at vi har styrket tiltak innenfor barnevernet og omsorgssentrene med 1,2 mrd. kr i det budsjettet som ligger foran oss. Det er store penger, store beløp, men også nødvendige.

I tillegg foreslo regjeringen ytterligere å bevilge til omsorgssentrene 71,5 mill. kr i 2015 for å øke kapasitetsbehovet. Dersom det vedtas nå det som ligger foran oss i 2016, vil altså bevilgningen totalt være på 383 mill. kr til omsorgssentrene for det året vi nå er inne i, inkludert det som ligger i tilleggsnummeret, selvfølgelig.

Ved utgangen av november var det over 600 bosettingsklare med vedtak om oppholdstillatelse i omsorgssentrene av de enslige mindreårige. Dette er en økning på 232 ved utgangen av 2014, og 124 av disse var enslige mindreårige under 15 år. Ved utgangen av november hadde kommunene bosatt 563 enslige mindreårige. Det er all grunn til å gi honnør til både statsrådene, regjeringen, og ikke minst til de kommunene som faktisk har evnet å legge til rette for og delta i den helt nødvendige dugnaden som dette utfordrer oss på.

Mange kommuner har vist stor evne og vilje til å bidra i den helt ekstraordinære situasjonen som vi nå står overfor. Det setter vi pris på. Det er godt samarbeid mellom staten og kommunene, og det er avgjørende nettopp for å løse de utfordringene som ligger foran oss i mottakssystemet, på en god måte. Ved utgangen av den måneden som ligger bak oss, november, var det bosatt i overkant av 9 670 personer. Det er 41 pst. flere enn på samme tid i fjor. Samtidig ventet det om lag 4 490 bosettingsklare asylsøkere i mottak. Til sammenligning ventet det nesten 5 500 i mottak ved utgangen av 2013. Samarbeidet mellom regjering, stat og kommuner har vært formidabelt, og den innsatsen som har vært gjort, med henvendelser til alle landets kommuner, har gitt nødvendige resultater. Det gjør det mulig for den enkelte å komme i gang med livet sitt og bli integrert på en god måte.

I statsbudsjettet er integreringstilskuddet styrket med mange titalls millioner. Det er også en styrking. I tillegg til den styrkingen som vi allerede hadde i 2014 og i 2015, har det ikke vært en tilsvarende god dekning siden 2009. Det er det verd å merke seg. Det har vært nødvendig, men det er også slik at regjeringen leverer.

Helt til slutt: Jeg hører at både Arbeiderpartiets representanter og SVs representanter sier at regjeringen ikke har handlet. Det jeg har sett, er at regjeringen har handlet. Det disse to partiene gjorde, var å etterspørre at man skulle samtale om tingene, ha dialog og fortsette. Men 18. september leverte regjeringen en proposisjon, hvor Politiets utlendingsenhet fikk ekstra midler. UDI hadde en overslagsbevilgning. Regjeringen varslet tidlig at man ville komme med et tilleggsnummer til statsbudsjettet. På alle områder som det var mulig å gjennomføre tiltak på, var regjeringen i forkant. At det er krevende – ja, det er det, men det er det for oss alle.

Mazyar Keshvari (FrP) [11:43:52]: De senere år har vi dessverre vært vitne til at mange millioner medmennesker befinner seg i en vanskelig situasjon, med krig og oppblomstring av ondskapsfulle organisasjoner med ideologier som kan sidestilles med nazisme. Dette har resultert i at mange millioner mennesker er på flukt i verden. Mange millioner mennesker er utsatt for systematiske overgrep, henrettelse og andre grusomheter.

I en sånn situasjon, der det er mye nød, og der medmennesker og menneskeheten blir utsatt for den type ondskap, mener vi i Fremskrittspartiet at vi må bruke all vår tid og alle våre ressurser på å finne ut av hvordan vi kan hjelpe flest mulig medmennesker. Dette er grunnlaget for vår tilnærming til alle spørsmål som går på dette med flyktninger og asylsøkere og hvordan vi kan hjelpe flest mulig.

Derfor må jeg ærlig innrømme at jeg synes det har vært litt skuffende å være vitne til hva slags type debatter vi har hatt i løpet av de to siste årene. Framfor å gå sammen og finne ut av hvordan vi kan bruke hver krone, hver ledige stund og hver ledige ressurs til å hjelpe flest mulig av våre medmennesker i nød, har vi hatt ganske mange til dels små debatter – debatter som ikke har bidratt til å hjelpe medmennesker, debatter som går ut på at det rett og slett kommer for få mennesker. Det har vært den største bekymringen til enkelte av partiene i opposisjon: Det kommer for få mennesker til Norge, det kommer for få syke mennesker til Norge – det var en stor debatt. Det var en debatt som dreide seg om 127 mennesker, og den som gikk lengst i den debatten, var Senterpartiets leder, som beskyldte Kristelig Folkeparti for å være mer opptatt av spill enn av barn som var skadet i krig. Det er ikke akkurat en verdig tone i en slik situasjon.

Justisministeren ble kritisert kraftig for å sende for mange for ut av Norge. Det ble gjort et stort nummer av det – det var høringer, det var massive medieoppslag, der man nærmest fikk et inntrykk av at justisministeren hadde begått en alvorlig forbrytelse. I realiteten hadde justisministeren forholdt seg til norske lover og regler, returnert mennesker som hadde fått behandlet sakene sine etter alle gjeldende forskrifter og lovverk, men det var altså ikke godt nok. Grunnen til det var at det var en forskrift som ikke hadde blitt vedtatt, som ikke hadde blitt effektivt, som ikke hadde vært gjeldende for en kort periode for dem som hadde blitt sendt ut. Etter at man har brukt enormt mye ressurser, millioner av kroner på å gjøre noe med dette, penger til organisasjoner osv., har hele fire barnefamilier fått lov til å komme tilbake til Norge – fire barnefamilier, selv etter de nye forskriftene, noe som demonstrerer hvor grunnløse denne gruppen i utgangspunktet var. Ikke bare hadde de fått avslag etter gjeldende bestemmelser, men selv med den nye forskriften var flesteparten av de menneskene det var så mye debatt rundt, totalt grunnløse og hadde ingenting her i Norge å gjøre.

Vi er vel så mye vitne til en massemigrasjon som vi er vitne til masseflukt og flyktninger, noe vi fikk demonstrert gjennom oppslag og dokumentarer som var i sommer. TV 2 hadde en stor satsing på flyktningssituasjonen i Frankrike, der mennesker med liv og helse som innsats kaster seg på tog som går gjennom tunnelen til Storbritan-

nia. Ikke en eneste person reiste seg opp og spurte: Hva er det disse rømmer fra, da? Hva er det som er så forferdelig i det demokratiske, siviliserte rettssamfunnet Frankrike som gjør at mennesker er villige til å risikere liv og helse for å komme seg til Storbritannia?

Vi har vært vitne til folk som går fra Danmark til Sverige, fra Sverige til Norge, for så å dra tilbake til noen av disse landene, og det tyder på at det ikke bare er masseflukt vi er vitne til. Det viser også at vi i Fremskrittspartiet har hatt rett i alle år når vi har tatt til orde for at noen av disse konvensjonene er nødt til å reforhandles. Flyktningkonvensjonen av 1951 var tiltenkt mennesker på flukt i Europa. Asylordningen var tiltenkt å gi enkeltindivid beskyttelse mot forfølgelse. Asylordningen var ikke til for å løse masseflukt og massemigrasjon, slik vi er vitne til i dag, og Flyktningkonvensjonen gir også noen betenkeligheter med tanke på hva som var utgangspunktet for dette.

Hvis vi tenker oss at Norge under annen verdenskrig ikke var okkupert og var et fritt land, skulle vi altså ha gitt jødene beskyttelse i Norge mot forfølgelse – men etter at annen verdenskrig var over, skulle vi ha gitt nazistene beskyttelse, for da var det plutselig nazistene som var de forfulgte, og som risikerte å bli henrettet gjennom rettsakene som var. Dette høres kanskje ut som en absurd sammenligning, men det er realiteten med disse 30 Taliban-offiserene som fikk flyktningstatus, og som ble bosatt i østlandsområdet.

Vi i Fremskrittspartiet er imot å sende mennesker tilbake som risikerer dødsstraff. Det er vi helt klare på. Men det var ikke tiltenkt at overgripere, mennesker som har begått forbrytelser mot menneskeheten, bare skulle få fritt leide i europeiske land da disse konvensjonene ble til. Derfor tok jeg i forbindelse med vårt landsmøte til orde for og foreslo at vi måtte se på disse tingene, og at også mennesker som ikke har muligheter – verken fysiske, psykiske eller økonomiske – til å flykte halve verden rundt og komme hit og fysisk søke asyl og beskyttelse, skulle få de mulighetene. Det manglet ikke på stygge ord og kommentarer om meg som person og om hvor forferdelig mitt forslag var.

Så opplevde vi det vi i Fremskrittspartiet for så vidt er vant til gjennom hele vår historie, at ting som først blir karakterisert som det aller verst tenkelige, er alle for. Denne gangen gikk det veldig fort, for hovedtankegangen i det forslaget jeg fremmet, er hovedlinjen til EU: å opprette «hotspots» der mennesker søker om beskyttelse, og så fordeles man mennesker til de ulike europeiske landene basert på antallet de kan ta imot, og hvem som er reelt forfulgt. EU har også brukt store summer for at mennesker skal få det bedre i nærområdene sine, i bl.a. Tyrkia, slik at migrasjonen blir lavere til europeiske land. Dette var også hovedessensen i redegjørelsen som statsministeren hadde her i Stortinget, og som fikk massiv støtte. Så det er vel viktigere hvem som kommer med budskapet og forslagene, enn hva de faktisk reelt inneholder.

Vi har også opplevd at politikk nytter og gir resultater. I løpet av 2014 har det vært sendt ut rekordmange mennesker som ikke har beskyttelsesbehov, og det samme gjel-

der i 2015. Og mens dette har foregått, hva har det største opposisjonspartiet vært opptatt av? Jo, de har vært opptatt av å kritisere justisministeren for å sette returavtaler i fare – han sender ut for fort for mange. Det er det Arbeiderpartiet har vært opptatt av. Mens vi er vitne til tidenes mest handlekraftige justisminister, er vi også vitne til tidenes mest hjelpeløse Arbeiderparti, som ikke vet hvilket bein de skal stå på, og det demonstrerte fraksjonslederen for Arbeiderpartiet til de grader tidligere i dag.

Samme parti som mente at vi ikke skulle sende mennesker tilbake til Afghanistan i det tempoet vi gjorde, var så fort resultatene av masseinnvandringsbølgen til Norge kom, ute og ville ha direkte flyrute fra Kirkenes til Kabul. Samme person som har vært ute og kritisert uttransporteringen, ville da plutselig ha direkte flyvning mellom Kirkenes og Kabul, noe som ikke lot seg gjøre, og noe som ikke ville gi effekt.

Det som derimot vil gi effekt, er Fremskrittspartiets politikk. I 2014 hadde vi en nedgang på nærmere 5 pst. i antall asylsøkere mens EU-landene hadde en økning på 44 pst. I første halvår av 2015 hadde vi en nedgang på 20 pst. i antall asylsøkere mens andre europeiske land hadde økning, fram til dette vedtaket om å ta imot 8 000 syriske flyktninger. Grunnen til at vi har gledet oss over de gangene det har vært nedgang, er ikke at vi ikke liker mennesker som er på flukt. Det er ikke fordi vi har noe imot at mennesker kommer seg i trygghet. Det er på grunn av at for alle de ressursene vi sparer på å ta imot mennesker her, kan vi hjelpe mange, mange flere mennesker der nede.

Hjelpeorganisasjonene var ute i sommer og sa at det trengtes 3 mrd. kr for å kunne gi ordentlig hjelp i nærområdene til Syria. Ekstraregningen for økningen i asyltilstrømmingen for neste år alene er på 9,5 mrd. kr. Det å ha et genuint ønske om å hjelpe flest mulig medmennesker i nød og bruke ressursene på best mulig måte er da det eneste riktige.

Stine Renate Håheim (A) [11:54:07]: Krigen i Syria har ført til den største flyktningkrisen siden annen verdenskrig. Det er først og fremst ikke vår krise, men det er en krise for de menneskene som lever midt i en brutal krig, og en krise for de menneskene som har forlatt sine hjem og lagt ut på flukt.

Nå er de her – mennesker som har gjennomgått en desperat flukt fra krig og nød har kommet hit til vårt trygge hjørne av verden. Det er verdt å minne oss på, også i denne debatten, at vi bor i et trygt og godt land – et land som ingen flykter fra, men som folk flykter til. Det har ikke alltid vært slik, men nå er det altså vår tur til å stille opp for mennesker på flukt. Få land er bedre rustet enn oss til å greie det. Men det krever at vi gjør de riktige grepene i rett tid, og at vi prioriterer klokt.

Men da asylankomstene økte i sommer, svarte regjeringen med å legge fram et budsjett med forslag til kutt i UDI. Så kom de økte ankomstene over Storskog, og lenge fikk vi høre at det bare var to saksbehandlere fra UDI til stede.

Da det hastet med tiltak, var det altså opposisjonspartiene på Stortinget som måtte ta initiativ til samtaler om forlik. Regjeringspartiene svarte på den invitasjonen med å

bruke nødvendig tid på internseminar før de kom til forhandlingsbordet. Det er ingen tvil om at mye kunne vært gjort tidligere. Nå må vi i klokskapens navn ikke gjøre samme feil i neste sving.

Neste år vil integrering og bosetting bli store oppgaver for kommunene. Da er vi nødt til å ruste kommunene slik at de kan gjøre den jobben, og vi er nødt til å styrke integreringspolitikken. Men også her er regjeringen på etterskudd. For når alle er enige om at språk er nøkkelen til integrering, så velger regjeringen å kutte i norskopplæring. Når vi vet at skole er en av de viktigste integreringsarenaene, så foreslår regjeringen kutt i skoletilbudet til asylbarn. Og når vi vet at det er kommunene som skal bidra til integrering, så velger regjeringen å underfinansiere kommunene neste år.

Arbeiderpartiet har bedre løsninger. Vi vil spille på lag med kommunene. Neste år vil vi gi 4 mrd. kr mer til kommunene enn det regjeringen vil. Vi foreslår mer i frie inntekter, mer til norskopplæring. Vi vil øke vertskommunetilskuddet og integreringstilskuddet. Og vi takker ikke bare frivilligheten, vi foreslår også mer penger.

Vi vet at den største utfordringen for kommunene når de skal bosette, er boliger. Vi foreslår derfor en kraftig boligpakke: 200 mill. kr mer til kommunale utleieboliger enn regjeringen. Det vil gi rom for 740 flere boliger enn det regjeringen foreslår. Vi foreslår å øke Husbankens låneramme med 7 mrd. kr neste år. Det er uforståelig i en tid med boligmangel og flere flyktninger som skal bosettes, at regjeringen velger å kutte i Husbankens låneramme. Regjeringen har de siste to årene kuttet bostøtten med nesten 240 mill. kr. Vi foreslår en annen løsning: Vi foreslår å styrke bostøtten med 200 mill. kr neste år. Vi vil øke boutgiftstaket med 4 000 kr mer enn regjeringen. Det betyr at 72 000 husstander vil få mer i bostøtte. Vi gjør også endringer som gjør at de eldre og uføre som har aller minst, får mer med vårt opplegg.

Vi står i mange utfordringer, men de utfordringene kan snus til muligheter hvis vi gjør gode grep nå. Derfor foreslår Arbeiderpartiet over 1 mrd. kr til økt og bedre integrering. Vi er nødt til å prioritere riktig. Men regjeringen velger kortsiktige kutt i integreringspolitikken som kommer til å koste oss dyrt i fremtiden. Denne situasjonen krever handlekraft, men regjeringen har brukt for mye tid på politisk spill og internseminarer. Denne situasjonen krever politisk lederskap, men mens regjeringen oppfordrer til dugnad, flyr representanter fra regjeringspartiene rundt i kommunene og oppfordrer til boikott av dugnaden.

Framtiden er avhengig av at vi prioriterer integrering, arbeid og mindre forskjeller. Dessverre har vi en regjering som verken har evne eller vilje til å løse de store utfordringene.

Bjørn Lødemel (H) [11:59:21]: Vi skal alle ta inn over oss at landet vårt er i ein av dei mest krevjande situasjonane vi har hatt på fleire tiår. Oljeprisen har gått dramatisk ned. Arbeidsløysa har auka. Vi er midt oppe i ei flyktning- og migrasjonskrise, og terror i Europa skapar mykje frykt. Situasjonen krev ansvarleg, trygg og handlekraftig styring. Det har vi heldigvis i dag.

Høgre peika allereie før valet i 2013 på at Noreg hadde ei utfordring med eit todelt næringsliv. Tida vi er inne i no, viser kor rett vi hadde. Oljeprisfallet og behovet for omstilling kom raskare enn dei fleste hadde trudd.

Det er stor semje om dei kortsiktige og nødvendige grepa for å handtere auka arbeidsløyse, men konfliktlinjene i norsk politikk handlar om korleis vi rustar Noreg for framtida. Det var debatten i 2013, og det vil bli debatten også i 2017.

Eg er glad for at regjeringa har lagt fram eit statsbudsjett for 2016 for arbeid, aktivitet og omstilling. Dei store pengane i budsjettet blir brukte til å tryggje arbeidsplassane, til å auke aktiviteten og til å bidra til å ta Noreg trygt igjennom omstillingane, som kjem raskare enn mange hadde forventa.

Satsinga på kunnskap, forskning og innovasjon legg grunnlaget for at nye bedrifter og arbeidsplassar kan skapast i Noreg. Tiltak for gründerar gjer det mogleg for folk å omsetje dei gode ideane sine til nye bedrifter og på den måten skape nye arbeidsplassar. Det same gjer raskare utbygging og betre vedlikehald av infrastruktur. Det reduserer kostnadene for næringslivet, og det gjer arbeidsreisa tryggare for alle.

Det er eit faktum at det er eit stort behov for omstilling. Difor er ei av hovudsatsingane i dette budsjettet ein eigen tiltakspakke på 4 mrd. kr for endå sterkare å motverke veksten i arbeidsløysa og å hindre at arbeidsløysa bit seg fast.

Utfordringane med sterk nedgang i oljeprisen og auka arbeidsløyse har vore krevjande å løyse i statsbudsjettet. I tillegg kom dei akutte tiltaka i samband med ein ekstremt stor auke i asyltilstrøyminga. Det seier seg sjølv at det ikkje er lett både å få på plass dei praktiske tiltaka og å få dekt inn 10 mrd. kr i eit budsjett som alt er lagt fram. Likevel har ein klart det på rekordtid.

Eg vil gje regjeringa og samarbeidspartia ros for at dei har klart å få til eit godt, forsvarleg budsjett for landet vårt i ei svært krevjande tid.

Det er svært gledelig å sjå at oppe i alt dette har regjeringa og samarbeidspartia fått til eit budsjett der kommuneøkonomien har blitt styrkt. Budsjettavtalen betyr ein realvekst i dei samla inntektene til kommunesektoren på 8,7 mrd. kr i 2016. Av veksten er 4,7 mrd. kr frie inntekter, der 4,2 mrd. kr er til kommunane. Det er minst på same nivå som under den raud-grøne regjeringa.

Eg har vore lokalpolitikar i 20 år, og eg har aldri høyrte så liten kritikk av kommuneopplegget i statsbudsjetta i desse 20 åra som no. Det er det beste prøvet på at regjeringa og samarbeidspartia spelar på lag med kommunesektoren.

Det er også svært gledeleg å sjå at regjeringa og samarbeidspartia vidarefører den kraftige satsinga på fylkesvegar som vi har sett dei siste åra. Investeringsramma i rentekompensasjonsordninga for fylkesvegar er på heile 3 mrd. kr i 2016. I tillegg kjem det 200 mill. kr. til å ruste opp fylkesvegane. Det betyr at satsinga på fylkesvegane er auka med over 1,2 mrd. kr sidan denne regjeringa overtok.

Regjeringspartia og samarbeidspartia har også i fellesskap fått på plass viktige påplussingar i budsjettet som kjem mange fylke til gode, m.a. kompensasjon for diffe-

rensiert arbeidsgjevaravgift og midlar til breibandutbygging.

Denne regjeringa, i lag med samarbeidspartia, gjennomfører no ei innfasing av nytt inntektssystem for fylkeskommunane som den raud-grøne regjeringa feiga ut av å ta, år etter år i si regjeringstid. Dette blir gjort på ein slik måte at også dei som tapar i det nye inntektssystemet, kan leve med det. Det viser handlekraft og gjennomføringskraft.

Gjennom arbeidet med budsjettavtalen har ein fått auka tapskompensasjonen for fylkeskommunane, og eg vil gje forhandlarane i regjeringspartia og samarbeidspartia ros for å ha fått på plass viktige justeringar i eit elles godt budsjettframlegg.

Ein god offentleg sektor handlar ikkje berre om pengar som blir overførte til kommunane. Det handlar minst like mykje om å forenkle, forbetre og effektivisere offentleg sektor for å få meir ut av dei midlane som er i sektoren, og få til betre tenester for innbyggjarane.

Etter åtte år med raud-grøn regjering der dette var tolt fråverande og reine framandorda, har denne regjeringa, med Kommunal- og moderniseringsdepartementet i spissen, sett fart på dette arbeidet. Vi ser allereie store framsteg – fleire saker om plan- og bygningslova, forenkling av byggtekniske forskrifter, fjerning av tidstjuvar, forenkling på alle område og betre styring i staten. Det siste er digitalisering av offentleg elektronisk postjournal, som kjem i løpet av kort tid. Alt dette er viktig – og er i seg sjølv ei reform av offentleg sektor.

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Anders Anundsen [12:04:45]: La meg først få lov til å takke komiteen for et godt samarbeid og en god innstilling på mange områder.

Jeg har lyst til å starte med å si at i 2014 gikk asyltilstrømmingen til Norge ned. Det gjorde den også nesten det første halvåret i 2015. Det gjorde den selv om det i Europa var ganske stor vekst, egentlig en dramatisk vekst i asyltilstrømmingen over Schengens yttergrenser. Konsekvensene fant man bl.a. i Sverige. I Sverige økte asyltilstrømmingen dramatisk, og dere er selv kjent med hvordan situasjonen er der i dag. Det betyr at signalene, informasjonen og tiltakene Norge gjennomførte, hadde effekt. Dette snudde rundt sommertider, og i september begynte veksten å bli ganske sterkt økende.

I september foreslo også SV gjennom Aftenposten at vi skulle stanse alle returer fra Norge og bare fokusere på ankomstbildet. Stemningen flere har berørt på denne talerstolen i dag, var altså frem til september at vi gjorde for mye på returer, at vi var for strenge, at vi ikke tok ansvaret vi skulle i Norge – på tross av at Norge hadde signalisert at vi skulle ta og rent faktisk tok en ganske stor andel av asyltilstrømmingen. Vi hadde regnet med at vi skulle ta om lag 11 000 personer. Så endrer det ankomstbildet seg, slik at vi nå står i en situasjon hvor det har ankommet over 30 000 personer, ikke 11 000 vi hadde planlagt for.

Da synes jeg det er forunderlig å høre representantens Helga Pedersens resonnementer fra denne talerstolen, hvor

hun for det første sier at regjeringen burde ha forutsett at det kom tre ganger så mange asylsøkere til Norge som det en hadde forutsatt, på tross av at vi året før hadde hatt nedgang og det første halvåret hadde en fortsatt nedgang. Det burde vi altså ha forutsett. Jeg registrerte ikke et eneste signal om at Arbeiderpartiet forutså noe liknende. I tillegg sto hun her og forklarte at vi burde vært raskere ute med returer. Det er altså en kritikk fra et parti som har sittet i regjering i åtte år og aldri vært i nærheten av de returtaletene denne regjeringen har levert. Det var rekord i returer i 2013, det var rekord i returer i 2014, og det blir rekord i returer i 2015.

I tillegg sier representanten Pedersen at vi skulle gjort mye mer på Storskog. Der har vi altså gjennomført lovendringer, instruksinnskjerpinger og praksisendringer på det jeg vil påstå er rekordtid. Jeg gadd vite når en handlet så raskt i en sånn type situasjon i norsk sammenheng.

Representanten Pedersen har også vært opptatt av at vi skal sende charterfly fra Kirkenes til Afghanistan, et forslag som i alle fall ikke samstemmer med kritikken hennes eget parti nedla i denne salen gjennom flere innstillinger når det gjaldt fokuset denne regjeringen har gitt retur nettopp til Afghanistan. Det har plutselig endret seg, selv om returforutsetningene til Afghanistan ikke har endret seg.

Derfor synes jeg det er underlig at det på område etter område påstås fra Arbeiderpartiets side at vi kunne gjort mer – vi hørte Håheim sa det samme – og at vi kunne gjort det raskere. Men vi kunne faktisk ikke det. Vi har altså snudd oss rundt og håndtert en alvorlig situasjon på en ganske god, rask og effektiv måte. Det er faktisk sånn at vi nå står i en krisesituasjon på mottakssiden. Vi har ikke de plassene vi i utgangspunktet trenger. I oktober alene kom det 8 670 asylsøkere til Norge. Vi har gjennomført helt nye strukturer, etablert helt nye systemer på Råde og i Vestleiren, vi har overskredet bevilgningene der vi har myndighet til det, vi har gjennomført nye saksbehandlingsrutiner, vi har styrket UDI, vi har styrket PU, barnevern og fylkesmannsembetene, og vi laget et tilleggsnummer på rekordtid for å møte utfordringene i 2015. Det er altså gjort veldig, veldig, veldig mye.

Så vet jeg at alt er enklere i opposisjon, men jeg har ikke lagt merke til en vesentlig forslagsiver fra Arbeiderpartiet når det gjelder asyl- og innvandringspolitikken verken i vår eller i høst. Jeg synes det er verdt å merke seg det.

Satsingen fra regjeringen fortsetter i 2016-budsjettet: 240 nye årsverk til UDI, 371 nye stillinger til politiet – 174 av dem nyutdannede – styrking av mottaksstrukturen, økning av vertskommunetilskuddet, aktivitetstiltak for barn, styrking av representantordningen, styrking av Statens sivilrettsforvaltning. I tillegg til forslagene regjeringen har fremmet, har vi fått til et godt budsjettforlik med Kristelig Folkeparti og Venstre. Det er godt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [12:10:07]: Vi har ikke plassene vi trenger, sier justisministeren. Ordføreren i Fredrikstad har måttet skrive brev til justisministeren for å spørre om regjeringen og justisministerens dugnad for oppret-

ting av mottak og bosetting av flyktninger i kommunene gjelder alle andre enn Fremskrittspartiets representanter i kommunene. Vi har etter hvert fått mange eksempler på at Fremskrittsparti-medlemmer i by- og kommunestyrene stemmer nei til både oppretting av mottak ved bruksendringer og til å bosette flyktninger. Nå sist i Råde stemte Fremskrittspartiet og for så vidt også Høyres representanter mot bruksendring for mottak. I Fredrikstad varsler Fremskrittspartiets gruppeleder samme holdning. I Sarpsborg sier Fremskrittspartiet nei til bosetting, og det finnes flere eksempler.

Vil justisministeren nå be også Fremskrittspartiet lokalt i kommunene om å stille opp på regjeringens dugnad, som ifølge ministeren selv er tvingende nødvendig?

Statsråd Anders Anundsen [12:11:13]: Jeg har aldri brukt begrepet «dugnad» om innsatsen det er nødvendig å gjøre nå. Jeg er opptatt av at vi skal få plassene vi har behov for. Derfor har vi også satt UDI i gang med å jobbe frem helt nye mottakssystemer som bl.a. går på relativt store brakkebyer, så vi kan få enkle og greie innkvarteringsmuligheter innenfor et ordentlig, oppegående sikkerhetsregime så en kan ha bedre kontroll på hvem som er i og ikke er i mottakene. Vi jobber frem helt nye konsepter som vi selvfølgelig forventer at UDI konfererer tilfredsstillende med kommunene om. Så vil det være sånn i et lokaldemokrati at det er opp til de lokale politikerne å fatte de vedtak de kan fatte. Jeg gjør også oppmerksom på at regjeringen har endret bestemmelsene nå, sånn at det også kan være enklere å få til den typen lokaliseringer rundt omkring i kommunene.

Stein Erik Lauvås (A) [12:12:08]: Jeg registrerer at justisministeren ikke bruker ordet «dugnad». Det gjør altså sjefen hans; statsministeren har gjort det gjentatte ganger, og flere andre som også hører til regjeringen. Det er interessant å høre at justisministeren ikke stiller seg bak sin egen statsminister hva gjelder denne saken.

I svarbrevet på et skriftlig spørsmål jeg fikk nå den 10. desember, altså for to dager siden, sier justisministeren at han frykter at markedet ikke vil kunne tilby plassene som er nødvendig for å skaffe folk tak over hodet, og viser til at kommunene bør opprette mottak selv. Forutsetter da justisministeren at disse kommunale mottakene man nå viser til, skal opprettes med alle andres velvilje enn Fremskrittspartiets velvilje lokalt? Mener justisministeren at dette er rimelig, å sette krav til alle andre enn sine egne medlemmer, som tross alt tilhører et regjeringsparti?

Statsråd Anders Anundsen [12:13:15]: La meg først si at jeg sa at jeg ikke hadde brukt ordet «dugnad». Det betyr ikke det samme som at jeg ikke stiller meg bak min egen statsminister. Det får være måte på hvordan man skal tolke et utsagn, også for representanten Lauvås.

Jeg synes også det er interessant å merke meg at i en stor budsjettdebatt som omhandler viktige, store utfordringer i en situasjon hvor vi faktisk på mottakssiden befinner oss i en krise, er representanten Lauvås i begge sine replikker opptatt av én ting, nemlig hvorvidt man fra ett parti skal

endre en holdning eller gi beskjed om at man skal ha en bestemt holdning i de lokale prosessene.

Jeg er opptatt av lokaldemokrati, og det vil jeg fortsatt være. Det betyr at det vil være nødvendig ut ifra lokale forhold å vurdere hvordan man mener den enkelte kommune best kan håndtere dette selv. Det burde ikke være overraskende, i hvert fall ikke i denne komiteen, at man bør oppfordre til at det lokale demokratiet fungerer. Men så er det selvfølgelig sånn at jeg i mitt svar gir uttrykk for at også kommunene bør vurdere om det er hensiktsmessig at de driver disse mottakene selv. Da har de bedre kontroll på tjenestetilbudet, da har de bedre oppmerksomhet, og vi ser at mange av kommunene som faktisk driver mottak, kommer ganske godt ut av det.

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [12:14:32]: Det var partikollegaen til statsråden, representanten Keshvari, som tok opp to forhold som jeg vil nevne for statsråden.

Han nevnte at det var godt og vel 120 syke som vi hadde bedt om å få hit. Da minner jeg om at det var en del av avtalen innenfor de 2 120. Det ble framstilt som om det var noe som kom i tillegg. Jeg regner med at statsråden er enig i at det var inne i den kvoten, og at de som trenger det aller mest, skal få den oppmerksomheten. Det var det ene.

Det andre var at det nærmest ble harselert over at det kunne være fire barnefamilier som hadde fått opphold etter de nye forskriftene. Er ikke statsråden fornøyd med at vi fikk den nødvendige gjennomgangen for å få presisert de justispolitiske forholdene, slik at vi fikk en bedre kvalitet på dette?

Statsråd Anders Anundsen [12:15:26]: Det er riktig at denne tilleggsdisponeringen var innenfor kvoten.

Når det gjelder de fire barnefamiliene, tror jeg at jeg skal nøye meg med å si at det resultatet kom til slutt etter samtaler mellom de fire partiene, hvor en ga og fikk på ulike områder. Det er selvfølgelig viktig at avtaler som er inngått, blir overholdt på en skikkelig måte. Det mener jeg vi har gjort. Så vet representanten at det var ikke Fremskrittspartiets eller regjeringens foretrukne løsning. Slik er det heller ikke når vi forhandler med andre partier. Da er det slik at vi må gi og ta, og jeg synes vi kom til en balanse i den avtalen som var svært god.

Heidi Greni (Sp) [12:16:18]: Senterpartiet mener at kommunenes kostnad som vertskommune for mottak må fullfinansieres. En ekspertrapport fra 2013 viser at det er et gap på 70 pst. mellom de reelle kostnadene og vertskommunetilskuddet. Vertskommunetilskuddet har økt noe siden da, men det er på langt nær kostnadsdekning. Både i stortingsvedtaket om økte bevilgninger for 2015 og i tilleggnummeret til statsbudsjettet for 2016 er det bevilget store penger til å styrke mottaksapparatet – UDI, politiet osv. – og det er bra. Men det brukes derimot svært lite penger til å dekke kommunenes kostnad. Senterpartiet foreslår i sitt alternative budsjett 250 mill. kr.

Regjeringen er godt kjent med denne store underdekningen. En faktisk underdekning på rundt 70 pst. blir kompensert gjennom et økt tilskudd på 20 pst.

Hva vil statsråden gjøre for at kommunen skal få et vertskommunetilskudd som står i forhold til kostnaden? Eller mener statsråden at det er naturlig at kommunens faktiske kostnad må dekkes gjennom reduksjon i andre kommunale oppgaver?

Statsråd Anders Anundsen [12:17:25]: Nå har vertskommunetilskuddet blitt økt med 43 pst. i fjor og 20 pst. i år. Det betyr at det ikke lenger er en underdekning på 70 pst. For å være trygg på at vi ikke har en avstand mellom vertskommunetilskuddet og de faktiske kostnadene, har vi lagt opp at vi i 2016 skal foreta en gjennomgang på nytt om hvorvidt vertskommunetilskuddet dekker de kostnadene kommunene har, og i hvor stor grad dette gapet – som riktignok ble påpekt i 2013 – fortsatt er til stede. Det var så vidt jeg husker en økning på 43 pst. i 2015 og 20 pst. i 2016-budsjettet, hvilket jo skal minske den avstanden ganske dramatisk.

Karin Andersen (SV) [12:18:22]: Jeg skjønner at statsråden ikke vil innrømme det alle andre ser, nemlig at regjeringen var altfor sein med å gjøre noe med det man måtte forstå ville komme, fordi det kom så mange asylsøkere til Norge.

Det jeg skal spørre om, er innstrammingene i integreringspolitikken som nå er en del av avtalen. I ettertid har man sagt at først skal man gjøre noen innstramminger som ødelegger integreringspolitikken, og etterpå skal man ha en avtale for en integreringspolitikk. Men når det blir diskusjon rundt det, går representanter fra statsrådets parti ut og sier at vi kan ikke legge vekt på integrering, fordi alle som sitter på mottak nå, skal hjem. For eksempel har representanten Tybring-Gjedde vært ute og sagt det. Flere andre har antydnet det samme. Representanten Kapur fra Høyre har også uttrykt irritasjon over integreringstiltak som kommer.

Er det slik at statsråden deler det synspunktet at alle som nå sitter på mottak i Norge, skal ut?

Statsråd Anders Anundsen [12:19:31]: Regjeringen har ute til høring et forslag om å øke kravet for botid fra tre til fem år før man skal få permanent oppholdstillatelse. I tillegg kommer vi til å innføre et krav – som følge av avtalen mellom samarbeidspartiene, og som for så vidt er en oppfølging av den større avtalen – hvor det skal foretas en revurdering av en del utvalgte asylsøknader, litt avhengig av hvordan utviklingen blir, før permanent oppholdstillatelse skal gis. Det vil altså være betydelig vanskeligere i fremtiden å få permanent oppholdstillatelse i Norge. Det mener jeg er riktig, fordi asylinstituttet er ment å være et midlertidig beskyttelsesinstitutt. Dersom grunnlaget for beskyttelsen bortfaller, er det naturlig at også oppholdstillatelsen bortfaller. Det betyr ikke at de som likevel vil få permanent oppholdstillatelse, ikke skal få god integrering – snarere tvert imot. Vi er svært opptatt av at en skal integreres i det norske samfunnet så raskt som mulig etter at permanent oppholdstillatelse er gitt.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Jan Böhler (A) [12:20:51]: Det viktigste byggeprosjektet for både staten og hovedstaden i vår tid er regjeringskvartalet. Det er omtalt i budsjettproposisjonen på side 50, hvor det gis en statusrapport. Det blir veldig viktig for samfunnet og for oss alle at vi greier å finne vellykkede løsninger som gjør at vi sitter igjen med symbolbygg som står seg i mange tiår framover.

Til nå, etter en konseptvalgutredning som kom 2014, har regjeringen bestemt seg for å bevare Høyblokka – en beslutning jeg tror har bred oppslutning – og også at man fortsatt skal samle departementene, unntatt Forsvarsdepartementet, i området rundt Høyblokka. Det innebærer bortimot en firedobling av bygningsmassen på det samme arealet.

Blant forslagene som har kommet til nå, er seks idéforslag på grunnlag av de første beslutningene til regjeringen. Bygningene var høye og ruvende, virket fremmede og veldig massive i bymiljøet, og nådde ikke på noen måte den oppslutningen vi kan snakke om når det gjelder hva jeg legger i samforstand om et vellykket prosjekt.

Statsbygg har nå i høst kommet med sine byggformprinsipper og sin modell for hvordan de tenker seg regjeringskvartalet. Der har de gått ned i høyde, slik at de andre kontorbygningene ligger lavere enn Høyblokka, men de er selvsagt fortsatt høye, og det er en rekke kontorblokker med liten avstand imellom som fort kan framstå som en ganske gold kontorørken med en mur mot Youngstorget og Oslo øst, og ikke som de symbolbyggene vi kan være stolte av for framtiden og som vi ønsker oss skal komme ut av prosjektet, i tillegg til velfungerende regjeringsbygg.

I det som Statsbygg har lagt fram, tar de også i bruk det som heter A-feltet, altså der Y-blokka står i dag. De vil senke og forsterke Ring 1, slik at de kan bygge nye kontorer oppå der hvor Y-blokka ligger, og som det har vært sagt skal rives. Det siste er et eksempel på at sikkerhet er og skal være grunnleggende i prosjektet, men at vurderingen av sikkerhet kan forandre seg noe underveis. Trusselbildet og den typen angrep som vi nå ser i de store byene rundt i Europa, jf. det siste angrepet på Paris, er svært forskjellig fra det vi så i Oslo 22. juli 2011. Så hvordan sikkerhet skal legges inn i prosjektet, er sammensatt.

Statsråden har deltatt aktivt og positivt når jeg har ønsket debatter på Stortinget om det nye regjeringskvartalet, deltatt i interpellasjonsdebatt og deltatt i spørsmålsrunde i høst. Jeg mener det er viktig at vi utvikler en diskusjon på Stortinget, slik at ikke den først kommer når bevilgningene kommer i 2019. Da blir det for passivt, og da blir det vanskelig å få bred oppslutning og få til at bredden i samfunnet er fornøyd med prosjektet.

Sist gang jeg tok opp dette med statsråden i høst, sa statsråden at han vil vurdere bruk av R5 og R6, altså de bygningene langs Akersgata som huser åtte departementer, og som, hvis man bruker dem, vil være ca. en tredjedels reduksjon av prosjektet nytt regjeringskvartal, og at regjeringen vil vurdere dette på nytt før jul. Jeg synes det var et veldig positivt signal, jeg tror det er klokt å tenke seg om om igjen når det gjelder dette. Det er veldig kort avstand mellom R5, R6 og bort til Høyblokka og de nye byggene som skal komme – det vil fortsatt være konsentrert, men man

får mer rom for en vellykket løsning. Det ville vært fint om statsråden her i dag kunne gi tilbakemelding på status på spørsmålet om R5 og R6.

Det andre spørsmålet som jeg tror det er viktig at vi nå ser på, er Y-blokka. Statsråden har til nå vært kategorisk på at den skal rives, med begrunnelse i sikkerhet, noe som også har vært den allmenne oppfatningen. Statsbygg kom med sitt forslag om å bygge det som heter A-feltet, oppå Ring 1 – altså senke og forsterke den – og Y-blokka er, som vi vet, sammen med Høyblokka en viktig del av helheten, og de står veldig godt til hverandre. Nå har det kommet en liste over 14 av Europas viktigste truede kulturminner, hvor Y-blokka inngår, jf. Aftenposten i går. Da vil jeg gjerne høre med statsråden om argumentene om sikkerhet. Hvis ikke de gjelder på samme måte, hvilke andre argumenter gjør at han er så sikker på at Y-blokka ikke kan være med i prosjektet videre?

Mudassar Kapur (H) [12:26:11]: Først til representanten Andersen, som i sin replikk til statsråd Anundsen pakte på at jeg har uttrykt irritasjon over enkelte integreringsforslag. Jeg vil da presisere at jeg ofte uttrykker litt frustrasjon, og kanskje noen ganger også irritasjon, over dårlige forslag, men ikke over integreringsforslag generelt. Det har dreid seg om at når det kommer forslag som gjør at folk ikke kommer tidlig ut i jobb og når det handler om forslag som går på bekostning av identitetsavklaring og opphold, da har jeg tatt til motmæle. Men jeg har også vært i mediene de siste dagene og pekt på viktigheten av tidlig språkopplæring, tidlig kompetansekartlegging, få folk raskt ut i arbeid, bedre bosettingsmodell osv. Det er viktig å få sagt, slik at det etterlatte inntrykket fra Karin Andersens replikk ikke blir at jeg er imot integrering. Tvert imot.

Så til Oslo. Jeg vil snakke litt om Oslo. Jeg er veldig glad for at representanten Böhler var her nå, for i dette budsjettet fortsetter regjeringen en av de viktigste satsingene her i byen: den såkalte områdesatsingen. Det er en satsing som jeg og flere har vært ute og snakket om flere ganger, at den må fornyes. Vi må få nye dimensjoner inn i den satsingen. Spesielt må den handle mer om sosial mobilitet, slik at den enkelte evner å gjøre en viktig klassereise i det norske samfunnet. Å gå fra utleiebolig til sin egen bolig, å gå på en god skole, å bo i et trygt miljø er med på å skape denne viktige reisen. I et integreringsperspektiv er nettopp områdesatsing veldig viktig, men også i et byutviklingsperspektiv. Vi så for ikke så lenge siden at regjeringen nå ga et klart signal og har inngått en intensjonsavtale med Oslo om å forlenge og fornye Groruddalssatsingen. Da håper jeg at representanten Böhler – han har vel i hvert fall 3 minutter igjen av sin taletid – kan komme opp her nå og bekrefte at all skremselspropaganda som Arbeiderpartiet har kjørt her i Oslo, om at denne regjeringen ikke mente alvor da den sa man ønsket å fornye områdesatsingen, ikke mente alvor da den sa man ønsket å løfte Groruddalen, rett og slett var valgkamp, skremselspropaganda, og at reklamene de hadde på det feltet, nå er gjort til skamme. Det synes jeg representanten Böhler skylder parlamentet og Oslos innbyggere, for han har nesten bygd opp en hel valgkamp på den type retorikk. Det var litt viktig å få sagt.

Så til en annen viktig del av byutviklingen, i tillegg til områdesatsing: boligbygging. Vi snakker om bosetting og at flere trenger et sted å bo, slik at vi kan starte integreringen. Da må vi også bygge boligene. Da denne regjeringen overtok, var det et etterslep på cirka 10 000 boliger i året i forhold til befolkningsveksten. Det er denne regjeringen som gjennom forenkling, modernisering, digitalisering og ved å ta bort tidstyver har gjort at vi nå er i en situasjon hvor vi har fått fart på boligbyggingen, og hvor det nå igangsettes bygging av flere boliger enn på mange år. Det kan boligprodusentene selv melde tilbake om. Denne regjeringen har gjort at byggetakten har gått opp mens byggekostnadene har gått ned. Dette er ting som er helt avgjørende. Dette tilhører den strukturelle delen av det vi noen ganger bare kaller den kulturelle integreringsdebatten, om verdier, om samhold, og som er utrolig viktig. Men disse strukturelle delene må også være på plass. Vi må ha nok boliger. Vi må ha en områdesatsing som gjør at de svakeste i samfunnet løftes opp til et bedre nivå, slik at de som bor i leieboliger, kan bo i sin egen bolig, slik at vi har skoler der elevene gjør det bedre enn elever i resten av landet, selv om skolene ligger i det som Arbeiderpartiet kaller den dårlige siden av den delte byen. Dette kaller jeg for integreringspolitikk i praksis.

Til slutt skal jeg gi denne utfordringen til min medrepresentant Bøhler. Kan han nå komme på talerstolen og si at hans skremselspropaganda nå er gjort til skamme? Det blir områdesatsing i byen.

Statsråd Solveig Horne [12:31:34]: Det har vært en interessant debatt å sitte og følge. Jeg har først og fremst lyst til å takke både komiteen og flertallet for et godt samarbeid og et godt budsjett på Kommunaldepartementets område.

Vi er, som flere har vært inne på, midt oppe i den største flyktningkrisen siden annen verdenskrig. Fra sommeren av har vi sett en kraftig økning i antall asylsøkere til Norge, men allerede før det hadde vi bosettings- og integreringsutfordringer, og antallet flyktninger som venter på å bli bosatt, har over lengre tid vært høyt. Det har vært snakket om for lite, for sent, og på hvilken vakt ting har skjedd, men det virker som enkelte representanter har glemt den økningen i asylankomster og blant dem som har fått opphold, som skjedde fra 2011 til 2013, som medførte at det i 2013, da denne regjeringen overtok, satt over fem og et halvt tusen med oppholdstillatelse og ventet på å komme ut i en kommune. Med det utgangspunktet gir det seg selv at oppgaven med å ta imot, bosette og integrere er betydelig, og det vil kreve ganske mye av oss alle sammen i den tida som kommer.

Både for det norske samfunnet og for den enkelte flyktning er god integreringspolitikk helt avgjørende. Målet med integreringspolitikken er at de som har fått opphold, skal bli selvforsørgende, bidra til fellesskapet og ta del i lokalsamfunnet. Det vil stille store krav til det norske samfunnet, men ikke minst til den enkelte som selv bærer hovedansvaret for å bli godt integrert og komme seg ut i arbeid eller utdanning.

Regjeringen har varslet at vi vil legge fram en stortings-

melding om integreringspolitikk våren 2016. Meldingen skal først og fremst ta for seg situasjonen for flyktninger og deres familier i perioden etter innvilgelse av opphold og de første årene ute i en kommune. Overordnede temaer for meldingen vil være tida i asylmottak, bosetting i kommuner, kvalifisering, utdanning og arbeid samt den spesielle situasjonen vi står overfor med tanke på enslige mindreårige flyktninger. Regjeringen har også varslet at vi vil oppnevne et ekspertutvalg for å se på hvilke langsiktige konsekvenser den økte innvandringen har for samfunnet.

Det vil være mange flyktninger med opphold som skal bosettes i norske kommuner i årene som kommer. Det anslåtte behovet for 2016 er om lag 18 000, og det inkluderer de 3 000 kvoteflyktningene som Stortinget har vedtatt, og 4 000 enslige mindreårige. Mange kommuner har vist stor vilje og evne til å bidra i denne ekstraordinære situasjonen. Vi har hittil i år bosatt 41 pst. flere enn det vi gjorde i 2014, samtidig som det var et historisk bosettingsår.

Et godt samarbeid mellom stat og kommune er avgjørende hvis vi skal få til god integrering, ikke minst i samarbeid med både næringslivet og frivilligheten. Regjeringen prioriterer å opprettholde kommunenes økonomiske rammebetingelser slik at de kan gjennomføre et godt bosettings- og integreringsarbeid. Regjeringen har styrket de økonomiske virkemidlene for økt bosetting flere ganger de siste årene, og i budsjettet for 2016 foreslår vi ytterligere styrkinger.

Integreringstilskuddet har ikke vært høyere siden 2009. Vi foreslår også at kommunene i 2016 skal motta et ekstratilskudd når de bosetter flere flyktninger enn IMDi anmodning. Vi har også foreslått å styrke IMDi med 32 mill. kr, som skal gå til direktoratets arbeid med å øke bosettingen og den kontakten de skal ha overfor kommunene. Prøveprosjektet som regjeringen satte i gang i år med Fylkesmennene i Hordaland og Østfold, er godt i gang.

Det er en stor økning i antall enslige mindreårige som skal bosettes. Regjeringen har foreslått å styrke det særskilte tilskuddet som kommunene mottar ved bosetting av enslige mindreårige, med 25 mill. kr, i tillegg til et engangsbeløp på 100 000 kr for EMA som bosettes i 2016. Enslige mindreårige er en prioritert gruppe i bosettingsarbeidet. Det er viktig for regjeringen å ha det fokuset, for det er ute i en kommune de barna skal starte livet sitt.

Regjeringen har også styrket kartleggingen av den enkelte flyktnings kompetanse ved å styrke kapasiteten i NOKUT for å behandle flere godkjenningssøknader og for å utvikle flere tilbud om kompletterende utdanning der behovet er størst. Regjeringen har også satsset videre på Jobbsjansen og foreslår til sammen 97 mill. kr til dette i 2016.

Jeg ser fram til å ha en god diskusjon om integrerings tiltak og integreringsmeldingen som kommer nå til våren. Vi trenger også gode innspill fra Stortinget til dette viktige arbeidet som skal foregå ute i kommunene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stine Renate Håheim (A) [12:36:51]: Vi er jo kjent med at Fremskrittspartiet har en viss tendens til å bedrive

dobbeltkommunikasjon, og også i integreringspolitikken er det ulike signaler som sendes fra regjeringen. Retorisk er man opptatt av å stille strenge og tøffe krav om deltakelse i arbeidslivet, men politisk tviholder man på kontantstøtten, til tross for at SSB i fjor la fram en rapport som viser at bare halvparten av innvandrerkvinnene er i jobb etter introduksjonsprogrammet, og til tross for at regjeringens egne tall viser at nesten halvparten av kontantstøtte-mottakerne har innvandrerbakgrunn.

Riktignok skal man begynne med botidskrav, men signalet fra regjeringen er jo uansett at blir man her lenge nok, vil staten betale en for å stå utenfor arbeidslivet. Er ikke statsråden enig i at det signalet undergraver arbeidslinjen, og at alle som kommer til Norge, skal få seg en jobb?

Statsråd Solveig Horne [12:37:54]: Det er viktig at de flyktningene som kommer, og som får opphold, blir satt i stand til å bli selvforsørgende, slik at de kan være med og bidra. Derfor er introduksjonsprogrammet viktig når det gjelder utdanning og arbeid, spesielt overfor minoritetskvinner. Jeg er veldig glad for at regjeringen har styrket Jobbsjansen, slik at flere kvinner kan få mulighet til å komme seg ut i arbeidslivet.

Så jobber regjeringen også med en del innstramminger som det er god støtte for i denne sal, og det er å se på det med botidskrav for å få kontantytelser. Når det gjelder det som representanten her tar opp, nemlig kontantstøtten, så varer den opp til barnet er 23 måneder, og det er ikke sånn at det er kontantstøtten som er avgjørende for å få til en god integrering. Hvis det var så viktig, burde jo den forrige regjeringen ha gjort noe med kontantstøtten i de åtte årene som de regjerte.

Det er viktig å understreke at også kvinner med minoritetsbakgrunn skal kunne ha en fleksibilitet og en valgfrihet som passer til sin familie, og til å kunne benytte seg av kontantstøtten.

Stine Renate Håheim (A) [12:39:04]: Jeg synes det er oppsiktsvekkende at vi har en integreringsminister som bl.a. til Bladet Vesterålen i 2013 sa:

«Det er en del minoritetsfamilier som burde ha valgt annerledes.»

Og hun la til at

«man må også respektere valgene som minoritetsfamilie gjør».

Jeg er enig i at vi skal respektere valg, men det er jo en helt annen sak om vi betaler folk for å stå utenfor arbeidslivet. Det er det som er saken.

Mener statsråden, som har ansvaret for integrering og for at innvandrerkvinner skal komme i jobb, at det er greit at skattebetalerne i Norge er med på å betale i all hovedsak innvandrerkvinner for ikke å delta i arbeidslivet?

Statsråd Solveig Horne [12:39:54]: Jeg kunne ha stilt akkurat det samme spørsmålet til representanten, om hun mener at kontantstøtten var til hinder for integreringen i de åtte årene Arbeiderpartiet satt i regjering, og hvorfor ikke representanten da var en stor forkjemper for å fjerne kontantstøtten, istedenfor å øke den.

Kontantstøtten er viktig å ha for at familiene skal kunne ha en fleksibilitet – en valgfrihet til å gjøre det som passer den enkelte familie i de årene de har små barn. Men i det arbeidet vi holder på med nå, er det viktig å se på botidskravet opp mot de kontantytelser som er, og da er også kontantstøtten en del av det. Men jeg står ved det som jeg sa i 2013: Familier med minoritetsbakgrunn skal også kunne ha en fleksibilitet til å velge løsninger som er det beste for sin familie og sine barn.

Marianne Aasen (A) [12:41:02]: Utdanning er svært viktig når det gjelder integrering. Og det å ta utdanning – få skolegang og få kartlagt sin utdanning – er veldig viktig for mange av de flyktningene hvis de skal klare å komme i jobb raskt.

Stortinget har bevilget ekstra penger til NOKUT, som er et statlig organ som har det som sin oppgave å kartlegge utenlandsk utdanning. De vet også hvordan dette skal gjøres, de er klare for hvordan man skal gå ut i mottakene og gjennomføre den jobben, og de har vært i dialog med IMDi siden i våres om dette. Terje Mørland, som er direktør i NOKUT, sier også at de er klare fra 1. januar.

Mitt spørsmål er som følger: Kan statsråden forsikre Stortinget om at hun har gitt beskjed – krystallklar beskjed – om at NOKUT skal begynne dette arbeidet 1. januar, og så fort som overhodet mulig?

Statsråd Solveig Horne [12:41:54]: Nå er det kunnskapsministeren som har ansvaret for akkurat det feltet, men jeg kan forsikre representanten om at når det gjelder både språk og det å få kartlagt kompetansen, så er det viktig for denne regjeringen, og jeg har et tett samarbeid med kunnskapsministeren om dette. Vi har også økt budsjettet for å kartlegge den enkelte flyktnings kompetanse både på mitt budsjett og på kunnskapsministerens felt. Og det å arbeide opp mot NOKUT er noe som er høyt prioritert, og som vi allerede er godt i gang med.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:42:40]: Det kunne vært fristende å fortsette litt på kontantstøtte. Jeg skjønner at når det heter «kontantstøtte», fremmer det ikke integrering, men hvis det heter «ventestønad», er det helt ok, ifølge enkelte partier i denne salen.

Mitt spørsmål gjelder den jobben som Solveig Horne gjør når det gjelder bosetting, og jeg har lyst til fra Kristelig Folkepartis side å gi ros til statsråden for det arbeidet hun har gjort for å pushe på slik at kommunene bosetter flest mulig. Men det blir litt i motsetning til det jeg opplever at hennes egen partileder uttrykker. Mitt spørsmål er: Er det et paradoks for statsråden ikke å høre på sin egen partileder når det gjelder bosetting av flyktninger?

Statsråd Solveig Horne [12:43:31]: Først av alt har jeg lyst til å takke representanten for rosen – det er alltid kjekt å få ros på slutten av en travel høst. Det har vært et historisk bosettingsår, og det er takket være et godt samarbeid med både stat og kommuner og det arbeidet som kommunene har gjort.

Så har jeg lyst til å understreke at det er viktig for regje-

ringen å holde fast ved den frivillige bosettingsordningen som vi har i dag. Hvis vi skal lykkes med å få bosatt flest mulig, må vi spille på lag med kommunene, og det er kommunene selv som kjenner på den kapasiteten som de har, om de klarer bosettings- og integreringsarbeidet.

Jeg har som integreringsminister tatt fatt på den jobben som jeg har fått ansvaret for, og det er å bosette dem som har fått lovlig opphold. Da må jeg også lytte til hva kommunene trenger, hva som er utfordringene til kommunene. Jeg ønsker å holde fast ved at det viktigste her er å ha god dialog med de kommunene som skal bosette, men vi må også kunne respektere at det er kommuner som sier at nå trenger de en liten pause, fordi de ikke har kapasitet til mer.

Heidi Greni (Sp) [12:44:45]: Jeg registrerte at statsråden uttrykte bekymring over redusert kommunal vilje til å bosette enslige mindreårige asylsøkere. Det er en gruppe som mer enn noen andre trenger faste rammer og trygge forhold rundt seg, noe som asylmottakene i liten grad gir. Jeg mener det er dem som absolutt bør bosettes først.

Kommunene er tydelige på hvorfor de i mindre grad makter å bosette enslige mindreårige, og de viser til at svært mange i denne gruppen trenger oppfølging gjennom barnevernstiltak. Det har tidligere vært en ordning som ga hundre prosent kostnadsrefusjon utover den kommunale egenandelen. Denne regjeringen har redusert refusjonssatsen til 80 pst., og istedenfor å øke går statsråden nå motsatt vei: Egenandelen øker og refusjonssatsen videreføres på 80 pst.

Hvordan vil statsråden forsvare at regjeringen svekker kostnadsdekningen for barnevernstiltak til enslige mindreårige asylsøkere samtidig som hun sier at en av de store utfordringene i bosettingen er at enslige mindreårige blir sittende for lenge i mottak?

Statsråd Solveig Horne [12:45:55]: I fjor kom det 188 enslige mindreårige under 15 år, fram til nå har det kommet rundt 700. Det er til sammen ca. 5 000 enslige mindreårige som har kommet, og som skal bosettes ute i en kommune. Med de tallene sier det seg selv at det er en utfordring. Derfor er det en prioritert oppgave for regjeringen, og vi har bedt kommunene ekstra om å bosette enslige mindreårige flyktninger.

Så er også jeg kjent med at kommunene har vegret seg på grunn av at det ble en reduksjon i refusjonsordningen. Kommunene får i dag dekket 80 pst. av den kostnaden de har til barnevernstiltak ute i kommunene. Så har regjeringen styrket tilskuddet til de enslige mindreårige for neste år, og vi gjorde det i 2014, samtidig som vi nå har lagt 100 000 kr ekstra pr. flyktning på bordet for de kommunene som ønsker å bosette flere i 2016. Men dette må være i et samarbeid med kommunene, og man må også se på andre løsninger, deriblant vurdere mer bruk av fosterhjem.

Karin Andersen (SV) [12:47:00]: Kommunene må få hundre prosent dekning av utgiftene sine for å bosette disse barna og ungdommene, ellers går det ikke. Det som er veldig bekymringsfullt, er at det kommer mange nå, og at de som er over 15 år, sitter på mottak der det er veldig få voks-

ne. De fleste av disse er gutter, og det vi vet om gutter som ikke har noe særlig håp, og som mangler trygghet og tilhørighet i samfunnet, er jo at det ofte går dårlig. Hvis man ikke er en del av et godt fellesskap, blir man veldig lett del av et dårlig et, og er det noen som er gode på å integrere, så er det jo kriminelle. Dette er ungdommer som virkelig trenger voksne som kan passe på, høre på, trøste, formane, hente tilbake når en detter utpå, hjelpe en med å bearbeide det vonde og bygge sjølrespekt og alt det som trengs. Det er da det er så umulig å forstå at barneministeren åpner for at det skal være færre voksne som skal passe på noen av disse barna i framtida. Når vi vet at i dag kan én voksen ha ansvaret for 30 – hvordan tror ministeren at dette skal kunne gå bra?

Statsråd Solveig Horne [12:48:16]: For å begynne med refusjonsordningen – den forrige regjeringen la fram et budsjett for 2014 der de også reduserte refusjonsordningen til kommunene med 10 pst. – så de fikk ikke hundre prosent da heller. Men la det ligge.

Jeg er like opptatt som representanten Andersen av at vi må få bosatt de enslige mindreårige, for det er ute i en kommune både barn og unge skal starte livet sitt og kunne bli en del av lokalsamfunnet, få seg venner og få seg en utdanning. Men i den situasjonen vi står i nå, med at det kommer et så stort antall enslige mindreårige, har vi vært nødt til å se på og få en dispensasjon i kvalitetsforskriften. Vi vet at dette ligger innenfor barnevernsloven, derfor har vi åpnet for at det skal kunne være mer bruk av flermannsrom, og vi må også se på bemanningen. Men det skal altså være et godt tilbud til de barn og unge som er på omsorgssentrene, og så må vi styrke det arbeidet opp mot bosetting i kommunene.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Øystein Langholm Hansen (A) [12:49:36]: Norge som nasjon og de enkelte kommunene våre står nå overfor store utfordringer. Ikke alle er like hardt rammet ennå, men dette er utfordringer som krever spesielle tiltak, og som sammen kan bidra til ytterligere utfordringer i form av en såkalt negativ spiral. Disse utfordringene består spesielt av en kombinasjon av to ting: En kraftig økning i flyktningtilstrømmingen, som treffer hele landet, er den ene faktoren. Reduksjonen i oljeprisen er den andre – en prisreduksjon som har ført til stor arbeidsledighet i noen deler av landet, en arbeidsledighet vi ikke har sett på veldig lenge, om i det hele tatt i nyere tid, og med en prognose som sier at det skal gå fra vondt til verre. Sør- og Vestlandet spesielt blir truffet av begge disse to utfordringene. Samtidig er regjeringen tilbakeholden med å sette inn motkonjunkturtiltak. Man velger en vente- og-se-holdning, spesielt overfor arbeidsledigheten, der man tilsynelatende venter på at problemene skal gå over.

Vi opplever i tillegg at posisjonen i neste års statsbudsjett prioriterer skattelette foran styrking av kommuneøkonomien. Det er umåtelig viktig at kommunene spesielt i dagens situasjon settes i stand til å løse sine oppgaver på en tilfredsstillende måte. En måte å oppnå dette på er å gjøre

som Arbeiderpartiet har gjort i sitt alternative budsjett, nemlig å styrke kommunesektoren med 3 mrd. kr. I tillegg mener Arbeiderpartiet at det må bevilges mer midler for å løse utfordringene med flyktningstrømmen. Her foreslår vi å styrke økonomien med ytterligere 1 mrd. kr – dette både for å ta imot flyktningene på en verdig måte, for å utrede dem på en effektiv og god måte og for så i etterkant sørge for at kommunene har ressurser i den senere bosettings- og integreringsfasen.

Mange kommuner på Sør- og Vestlandet står sånn sett overfor helt spesielle utfordringer. Økt arbeidsledighet fører til synkende skatteinngang, og en økning i mottak av flyktninger fører til økte utgifter. Som eksempel kan nevnes Sandnes kommune, som i november hadde en svikt i beregnet skatteinngang på 20 mill. kr, samtidig som de står klar til å ta imot flyktninger etter sterke anmodninger fra regjeringen. For å sitere ordføreren i Sandnes, Stanley Wirak, som sa til Stavanger Aftenblad:

«Nå er det lite å gjøre for entreprenørene, for rørleggerne, for elektrikerne, for snekkerne. Dermed slår det inn for fullt hos oss, vurderer Wirak som undres over at regjeringen ikke foretar seg noe.»

Han sier videre

«Vi må både gi gass og bremse, men til sjuende og sist må bunnlinjen ha rett farge.»

Det er stor fare for at kombinasjonen av disse utfordringene vil føre til kutt i både skole, helse og omsorg. Da blir det altfor enkelt for negative krefter i samfunnet å legge skylden på flyktningene. Vi vil rett og slett hevde at en styrket kommuneøkonomi også vil være forebyggende mot rasisme og fremmedfrykt, og det er en utfordring vi virkelig må ta på alvor.

Det er videre viktig at kommunene og fylkeskommunene sikres tilstrekkelig med ressurser til å følge opp nyankomne og eventuelt opprette ekstra mottaksklasser, tilstrekkelig kapasitet i videregående skole og opplæring, og ekstra kapasitet i spesielt norskopplæringen. Det må også sikres kapasitet og kvalitet i helsetilbudet, og derfor er det behov for en styrking av de økonomiske virkemidlene. Derfor har vi i Arbeiderpartiet også foreslått flere grep i vårt alternative budsjett. Jeg kan f.eks. nevne det å øke integreringstilskuddet og bedre kommunale barnevernstiltak gjennom 90 pst. kompensasjon. Vi foreslår videre å utrede en ordning for særskilt ressurskrevende flyktninger, og vi foreslår å innføre et basistilskudd på 100 000 kr til kommunene ved opprettelse av nye mottak. Her foreslår vi, som tidligere nevnt, å styrke økonomien med 1 mrd. kr.

Som presidenten forstår, er vi i Arbeiderpartiet langt fra fornøyd med dette budsjettets satsing på kommunal sektor og regner med at landets befolkning gjennom det kommende året vil oppdage dette og notere seg det fram mot valget i 2017. Ikke alt skyldes flyktningssituasjonen.

Kent Gudmundsen (H) [12:54:52]: Selv om vi går inn i en tid hvor det er rimelig mørkt i min landsdel, er vi nå inne i en tid med mange lyspunkter. Det går godt i nord, og potensialet er langt fra tatt ut om vi får den drahjelpen som er nødvendig. Allerede bidrar vi med betydelige eksportinntekter og verdiskaping pr. innbygger til AS Norge,

og mulighetene er flere. Etter mange år med visjoner for nordområdene ser vi nå at det endelig investeres i landsdelen. Etter mange år med snakk om mulighetene i nordområdene har vi nå en politikk som tar i bruk landsdelen. Dette skaper aktivitet og vekst. Ved inngangen til desember kom ledighetstallene for Troms. Ikke siden november 2012 har de vært lavere. Bare 2 av 100 står ledig, og Navdirektøren i Troms ber arbeidsledige se nordover i sitt søk etter jobb.

Dette er utvilsomt gledelig. Samtidig er det viktig at vi tar innover oss at Norge er i den mest utfordrende situasjonen på flere tiår. Situasjonen krever politisk ansvarlighet, og da er det godt at vi har en regjering som tør å ta politiske grep, og som sikrer nødvendig omstilling. Da er det godt at vi har en regjering, som – sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti – har en ansvarlig økonomisk politikk som styrker norsk konkurransekraft for å sikre bærekraften i velferdssamfunnet, i motsetning til Arbeiderpartiet, som har valgt å budsjettere med luftpenger, og hvor politiske lovnader i realiteten må smøres med mer oljepenger, ikke mindre, som de hevder. Alternativet er kanskje økte skatter på norsk eierskap.

Dersom vi skal sikre varig velferd, må vi skape mer – ikke skatte mer. Vi behandler derfor et budsjett nå som løfter Kommune-Norge, bidrar til flere i arbeid, sikrer økt aktivitet og stiller krav til nødvendig omstilling. Vi satser på forskning, videreutdanner tre ganger så mange tusen lærere hvert år, tar grep for tidlig innsats i grunnskolen, tar grep for økt kvalitet i barnehagene, bidrar til en helse- og sykehussektor som setter pasienten i sentrum, investerer stort i infrastruktur, reduserer norske særskatter, øker norsk konkurransekraft – ja vi gjør en hel del.

Fylkesveiene har f.eks. hatt et stort vedlikeholdsetter-slep etter mange år med manglende prioriteringer. De utgjør viktige forbindelser inn til europaveier for transport av mange sjømatmilliarder. Bare over Gisundet i Senja i Troms går det 1,2 millioner fiskemåltid om dagen. Da er det gledelig at det nye flertallet i Stortinget nå har trappet opp bevilgningene, slik at vi for 2016 har mer enn doblet innsatsen på fylkesveiene sammenliknet med de årlige ambisjonene i den rød-grønne NTP-en.

Særlig arbeidet med å styrke kunnskapssamfunnet har de borgerlige partiene levert på. Det satses på yrkesutdanningen, og for femte gang økes lærlingstilskuddet, som nå har økt med 15 000 kr per kontrakt. I tillegg stilles det krav til flere lærlinger i statlige virksomheter, og offentlige anbud går nå fra bør til må for å få på plass flere lærlinger. Lærlinger med særskilte behov får økt støtte. Det stilles krav til praksisbrev i alle fylker. Yrkesretting av fellesfagene fortsetter. Yrkesfaglærerne får etterutdanningstilbud. Ja, regjeringen har nå satt ned fem faggrupper som skal lande en enda mer relevant sammensetting av yrkesfagene opp mot næringslivet og samfunnets behov.

Også fagskolene får en styrket satsing. Læremidlene til maritime fag ligger i budsjettet. Det er høyere kvalitetskrav til sektoren, og jeg ser fram til 2016 som fagskolenes år og til den kommende stortingsmeldingen.

Når Norge er i omstilling, vil framtiden kreve flere fagarbeidere. Statistisk sentralbyrå anslår at Norge vil mangle

110 000 fagarbeidere innenfor bygg-, elektronikk- og mekaniske fag i 2030. Som de borgerlige partiene pekte på i opposisjon, har vi altså vært på overtid med en satsing på yrkesfag ganske lenge. Endelig har vi fått et taktskifte i satsingen på kunnskap og forskning, og yrkesutdanningen får et skikkelig løft og politisk fokus. Nå blir det viktig at fylkeskommunene som skoleeiere og næringslivet bidrar på sin side til at vi tar ut dette potensialet gjennom våre satsinger, får flere til å fullføre og bestå videregående opplæring og sikrer Norge mange dyktige fagarbeidere for fremtiden. Det er liten tvil om at de reformer og politiske grep regjeringen tar overfor Kommune-Norge, vil bidra til å bygge gode velferdstjenester, ruste Norge for fremtiden og styrke vår omstillingsevne.

Sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti bidrar vi til å styrke kommunenes muligheter til å være til for innbyggerne. Våre løsninger og ideer vil gjøre Norge bedre rustet til å møte en framtid hvor vi trenger flere økonomiske motorer, og hvor vi bruker skattepengene våre smartere, slik at vi kan fortsette å være trygg på at velferdsordningene kan styrkes i fremtiden.

Marianne Aasen (A) [12:59:56]: Det er sagt mye i debatten allerede om kommunøkonomi, kommunestruktur og den spesielle situasjonen vi er i hva gjelder flyktninger. Jeg går derfor rett på temaet jeg vil ta opp i mitt innlegg: utdanningstilbudet som gis flyktninger, og bruk av den kompetansen flyktningene har.

Alle barn har krav på skolegang innen tre måneder etter de har kommet til Norge. Kommunene skal gi et godt og tilpasset tilbud til den enkelte. Det betyr flere mottaksplasser i grunnskolen, flere plasser til flyktninger på videregående skole, både yrkesfag og studiespesialisering, tilbud i universitets- og høyskolesektoren og etter- og videreutdanning av mer generell karakter.

I tillegg har det norske utdanningssystemet andre tilbud, som folkehøgskolene, studieforbundene og fagskolene. Hele dette systemet må settes i stand til å gi den nødvendige faglige og språklige kompetansen, slik at flyktningene fortest mulig kommer i aktivitet og i jobb.

Dette er vi enige om – så langt helt greit. Men skjer det? Nei. Da vil jeg ta det alvorligste først. Vi er mange politikere, og andre, selvfølgelig, som leser i aviser og hører personlige beretninger om barn og unge som har vært her i måneder uten tilbud. Noen mottak har tilbud om noe norskopplæring, men svært få – om noen – har tilbud om skole i transittfasen. Det er mange barn, både de som kommer med familie, og de enslige mindreårige som skal bli her i Norge, som kommer til å være i transittmottak mye lenger enn det som er meningen. Disse kan og vil fungere godt i samfunnet senere om vi gjør det rette nå. Men hvis vi ikke gjør det, kan det koste dyrt. Det haster, både av hensyn til den enkelte og av hensyn til samfunnet som helhet.

Regjeringen er klar over problemet. Nylig gikk Kunnskapsdepartementet ut og var ganske tydelig på følgende: For det første har alle barn krav på skolegang fra dag én. For det andre er det kommunenes ansvar. For det tredje har departementet nå offentliggjort en liste de vil vurdere, bl.a. at asylsøkere som har lærerkompetanse, skal bidra.

Det er jo en god idé. I en unntakssituasjon som vi har nå, kan det være lurt. Men hvordan skal det så skje? Dette vil jo forutsette at det er noen som finner ut hvem på mottakene som er lærere og ikke. Da er NOKUT den rette organisasjonen. De har fått penger på neste års budsjett, som vi var inne på i replikkvekslingen, men de har også fått klar beskjed om at de ikke skal kartlegge dem som ikke har fått ferdigbehandlet søknaden sin. Jeg vil tippe det er en god del av dem vi snakker om her, som er syriske asylsøkere som kommer til å få behandlet søknaden sin sent, og som nettopp er lærere.

Så nå bør statsråden, Røe Isaksen, bli enig med seg selv for å finne ut om man skal kartlegge syriske lærere eller ikke, og om dette er en ordening vi kan bruke eller ikke.

Det er synd at vi skal bruke tid på dette, for det haster. I Hattfjelldal bor Amin. Der har Klassekampen vært og besøkt han. Han er seks år. Han kom til Norge i juni, og han har ikke vært en dag på skole så langt. Han tror det er noe galt med han siden han ikke får tilbud om skole, og han ser de norske barna går til skolen hver dag. Hvorfor er det slik? Mottakslederen visste ikke at det bodde to gutter på seks og tolv år der, før Klassekampen fortalte om det. På skolen i Hattfjelldal visste de heller ikke om disse guttene. Det gjør meg dypt bekymret. Alle forstår at det vil kreve mye av mange at vi skal bygge opp skoler. Det kan være kommuner som må ansette mange nye lærere, det er kanskje ikke lokaler nok osv. Men at man ikke engang vet om disse barna – da har vi en veldig lang vei å gå. Det mener jeg ikke er godt nok, rett og slett.

Mange i denne gruppa vi snakker om nå, kommer til å bli værende. Hvis de blir sittende uvirksomme i lang tid – og et halvt år er ganske lenge for et lite barn som bare er seks år – kommer det til å bli problematisk over tid. Det er et selvstendig mål at flest mulig starter aktivitet så fort som overhodet mulig med utdanning, skoling, norskkurs eller jobb – det er viktig. Jo yngre flyktningene er, jo mer haster det å få på plass et tilpasset tilbud.

Det viktigste nå er å gi disse menneskene noe meningsfylt å holde på med, skal vi lykkes med integrering. Uten norsk og uten skole kommer ikke disse barna noen vei.

Helge Orten (H) [13:04:42]: Felles for mange av oss er at vi har bakgrunn fra lokalpolitikken, enten fra kommunestyre, bystyre eller fylkesting. Dette er min første periode på Stortinget, men jeg har lang fartstid fra lokalpolitikken og næringslivet, deriblant åtte år som ordfører.

Hvorfor nevner jeg dette? Jo, fordi jeg ønsker å fokusere på noen av utfordringene jeg opplevde som ordfører i en liten kommune på Nord-vestlandet i perioden 2003–2011. Det var to år med borgerlig regjering og seks år med rød-grønn regjering. La meg fastslå med en gang: Jeg kjenner meg ikke igjen i den beskrivelsen representanten Helga Pedersen kom med tidligere i dag om kommunens handlingsrom under den rød-grønne regjeringa. Det kan ha sammenheng med at representanten kun fokuserer på inntektssiden til kommunene og ikke tar hensyn til kostnadene. Den luksusen har ikke våre lokalpolitikere.

I mine åtte år som ordfører opplevde jeg at oppgavene kommunene var forventet å løse, ble stadig flere. Det

mener jeg er bra, siden oppgaver best løses nært innbyggerne. Men det utfordret både fagmiljø og økonomi i kommunene. Hvert år ved budsjettbehandlingen opplevde vi å ha for lite penger til å løse oppgavene, selv om makrotallene viste en reell vekst i inntektene. Vi måtte prioritere.

Som liten kommune ble vi veldig sårbare for endringer. Små endringer kunne gjøre store utslag. Kommunens handlefrihet ble innskrenket gjennom økt grad av rettighetsfesting, nye nasjonale føringer og mål og økt antall innsigelser. Makt ble flyttet fra kommune til stat. Slitasjen på lokaldemokratiet ble stadig større, fordi vi følte at vi hadde stadig mindre vi skulle ha sagt, og en tilfeldig byråkrat hos Fylkesmannen eller Riksantikvaren kan i prinsippet overkjøre lokaldemokratiet.

Da kan vi gjerne bruke tid på å diskutere realveksten i inntekten, og jeg er glad for at regjeringa og samarbeidspartiene følger opp med et godt kommunebudsjett for 2016. Men av respekt for lokalpolitikere rundt om i det ganske land kan vi ikke gjøre som representanten Helga Pedersen og bruke storparten av innlegget til å sammenligne inntektene i 2012 og 2014 for så å trekke en konklusjon ut ifra det. Det blir for lettvinnt. Skal vi diskutere handlingsrommet til kommunene, må vi også ta inn over oss kostnadsveksten, endringer i oppgaveportefølje, nye statlige krav og retningslinjer, byråkrati knyttet til planlegging og innsigelser og andre faktorer som påvirker den reelle handlefriheten til kommunene. Derfor er regjeringas forenklingsreform viktig for å fjerne unødvendige tidstyver og frigjøre ressurser til tjenesteproduksjon.

Mye har endret seg de siste 50 årene, og utviklingen går stadig raskere. Vei, bane og kollektiv er bygd ut og gjør at hverdagsregionene har blitt større. Det som tidligere var en lang reise, er nå innenfor det vi kan kalle en naturlig pendleravstand. Men det er fremdeles store utfordringer i samferdselssektoren. Regjeringa og samarbeidspartiene gjennomfører et historisk samferdselsløft der det å bygge sterke bo- og arbeidsmarkedsregioner står sentralt. Det vil bidra til å styrke verdiskapingen og legge til rette for vekst og utvikling i hele landet.

Den teknologiske utviklingen skjer i et formidabelt tempo. Norge er et av landene med høyest bredbånddekning. Det betyr at vi kan gjøre oss nytte av teknologi raskt. Avstand handler ikke bare om fysisk infrastruktur, men også om den digitale infrastrukturen. Ny teknologi gir nye muligheter for kommunene og vil gi innbyggerne helt nye tjenester og økt kvalitet i tilbudet i årene som kommer.

Jeg nevner dette fordi dette også har betydning for kommunenes handlingsrom. Der Arbeiderpartiet reduserer denne diskusjonen til å bli en debatt om størrelsen på rammeoverføringene og skatt, tar regjeringa og samarbeidspartiene grep og gjør tiltak som har betydning for kostnadene i kommunene og kvaliteten på tjenestetilbudet. Vi gjennomfører en helt nødvendig kommunereform som vil bety økt lokaldemokrati, mer makt til kommunene og økt handlefrihet for våre lokalpolitikere. Det vil gjøre en forskjell.

Vi er enige om at kommunene skal ha gode og forutsigbare inntekter. Det har regjeringa og samarbeidspartiene levert i tre budsjetter. Men vi må også kunne gjøre de andre

grepene som er viktig for kommunenes handlingsrom. Der henger dessverre opposisjonen etter.

Tore Hagebakken (A) [13:09:30]: I kampen mot den stadig voksende og alvorlige arbeidsledigheten kan kommunen spille en svært viktig rolle – hvis vi vil det. Men det er der det skorter hos flertallet her i salen. Bedre kommuneøkonomi gir bedre velferdstjenester, men det kan også gi flere arbeidsplasser, ja mange sammenlignet med det som nå skjer: kutt på kutt. Bedre økonomi gir også kommunen bedre mulighet på flere vis til å bidra til flere arbeidsplasser i privat sektor, som stor innkjøper av mange tjenester, og som tilrettelegger for næringslivet.

Vi fokuserer som regel mest på velferdsoppgavene kommunen har – skole, barnehage, helse, omsorg osv. – naturlig nok. Men for økt verdiskaping og for å skape flere jobber er også kommunens næringsrettede innsats svært viktig. Det krever ressurser å drive god tilrettelegging av arealer, bygg og infrastruktur og å yte service og oppfølging overfor eksisterende næringsliv og bedrifter i etableringsfasen.

Mange kommuner samarbeider ofte i godt partnerskap med fylkeskommunen. Da kommer regionale utviklingsmidler godt med. Der har stortingsflertallet dessverre gjort store kutt. Jeg tror egentlig at regjeringa vil fjerne hele ordningen. Det er bra at Kristelig Folkeparti og Venstre greier å holde litt igjen – jeg understreker litt. Ett eksempel: I Møre og Romsdal har den blå-blå regjeringa redusert de regionale utviklingsmidlene med 40 pst. siden de kom til makta i 2013. Ca. 50 mill. kr har Jan Tore Sanner og co. tatt fra dette fylket i slike midler. Det er mye penger å miste for et fylke som siden oktober i fjor har hatt en økning i arbeidsledigheten på hele 35 pst. Dette er rett og slett å motarbeide Distrikts-Norge.

Når fylkeskommunen samtidig får stadig tøffere økonomiske rammer, blir det mer og mer krevende å få til det offensive utviklingsarbeidet man ønsker å drive, og som så mange regioner så sårt trenger. Hverdagen til primærkommunen preges også av innsparing på område etter område, og da må basistjenestene få førsteprioritet sjøl om kommunepolitikere heller ikke klarer å skjerme disse oppgavene, slik de ønsker. Det blir mindre til mange andre formål, bl.a. til næringsutviklingsarbeidet.

Kommunene og fylkeskommunene kan på kort tid gi arbeid til flere, og det på områder der det er åpenbare samfunnsbehov. Det er dumt ikke å satse kraftfullt på kommunen nå, ikke minst også sett i lys av flyktningssituasjonen. Det er tid for raushet, ikke bare overfor landets rikeste. Jeg hører representantene fra regjeringa her i debatten skryte av kommuneopplegget neste år. Det er for dårlig. Rammene som bevilges til den kommunale fellesskapsløsningen, må ses i forhold til den enorme oljepengebruken, som sammen med skattecutt er denne regjeringas varemerke.

For Arbeiderpartiet er arbeid til alle jobb nummer én. Arbeiderpartiet har foreslått 4 mrd. kr mer enn regjeringa til kommunene og fylkeskommunene, slik det var sagt her før. Det er en god kombinasjon, for kommunene er ett av våre aller beste verktøy i kampen mot arbeidsledighet – igjen, hvis vi vil.

Arbeiderpartiets budsjettopplegg ville gitt fylkeskommunen 600 mill. kr mer av de totalt 2 mrd. kr vi har ekstra i frie inntekter. Fylkeskommunen har en tilgodelapp, for å si det slik, for den sittende regjeringa har ikke akkurat pleiet de fylkeskommunale oppgavene siden den overtok. Det handler om ungdom som må sikres gode og desentraliserte utdanningstilbud, flere lærlingplasser for å ha fagarbeidere nok i framtida, veger som må bli bedre og tryggere, nye veger som må bygges, og mye mer.

Stine Renate Håheim sa: «Vi vil spille på lag med kommunene.» Muligheten til å løfte kommunene har aldri vært større enn nå. Vi kunne virkelig gitt dem mer handlingsrom. Hvorfor kan vi ikke gi kommunene og fylkeskommunene mer armslag, slik at de på bred front kunne gått offensivt til verks for et verdig velferdstilbud, for å investere i barn og unge og i framtida, for å få ledige mennesker i jobb der det er et stort behov – ja for å fremme næringsutvikling og verdiskaping? Dette må da være mye viktigere enn store skattekutt til de rikeste, de som har mest fra før. Har dere hørt det før? Jeg vet jeg har sagt det før, og vi er mange som sier det. Og til dere som står ansvarlige for denne feilprioriteringen: Det kan ikke sies for ofte.

Anette Trettebergstuen (A) [13:14:35]: Fortellingen om Norge er fortellingen om hvordan vi i fellesskap har møtt de utfordringer som har stått foran oss, og grepet de mulighetene ved å satse på og bygge opp – ikke svekke – fellesskapet. Det Norge vi kjenner i dag, har ikke kommet av seg selv. Det er resultatet av en kontinuerlig omstilling og av gode og riktige politiske valg. Vi er inne i en tid som krever mye av oss. Klimautfordringene setter verdenssamfunnet på prøve. Terror og krig skaper stor frykt, og sender tusenvis millioner av mennesker på flukt. Der vi i Arbeiderpartiet innretter vår politikk for best mulig å møte og løse disse utfordringene innenfor rammen av fellesskapet, har vi en regjering som skritt for skritt tar Norge i feil retning, og som møter mange av disse utfordringene med feil medisin – og til dels forsterker dem.

For Arbeiderpartiet er arbeid til alle jobb nummer én. Høy sysselsetting, kombinert med et seriøst organisert arbeidsliv, er en forutsetning for samfunn med små forskjeller. Det gir også inntekter til fellesskapet som kan finansiere utdanning, helsetjenester og infrastruktur, og det gir bedrifter som konkurrerer på et internasjonalt marked, viktige fortrinn. Det danner grunnlaget for en av politikkenes viktigste oppgaver – å beskytte enkeltmennesket og familien. En forutsetning for folks frihet er at disse grunnleggende samfunnsstrukturene funker – at folk kan føle trygghet for hus, jobb og hjem. Det handler om valg av samfunnsmodell. Vi ser at regjeringen fører en politikk som skritt for skritt går i feil retning – bort fra det som kjennetegner landet vårt. De fører en politikk som legger press på folk og familier, med mer bruk av midlertidige ansettelser, med søndagsåpne butikker, som svekker balansen i arbeidslivet, og gjør det vanskeligere å planlegge hverdagen og framtiden. De prioriterer kontantstøtte framfor barnehager og kutter i pappakvoten framfor å gjøre det enklere for fedre å få ta del i hverdagslivet hjemme.

Denne regjeringen representerer to tapte år på barne-

hagefronten. De startet med å kutte i 7 000 barnehageplasser. I 2014 hadde vi for første gang siden barnehageforliket færre barn i barnehage enn året før. Køene vokser. Valg-løftet var løpende optak – det ble ingenting av det. Flertallet i denne sal har også måttet tvinge regjeringen til å komme på banen med en plan for det som er det viktigste for økt kvalitet i barnehagen, nemlig flere og bedre kvalifiserte voksne. I de utfordringene vi nå har foran oss, med store integreringsoppgaver, er det altså utrolig at regjeringen velger å frede kontantstøtten, en ordning som virker direkte integreringshemmende, den ordningen som eksporteres mest. Det er langt mellom prat og praksis, også fra Fremskrittspartiets side.

Skal vi lykkes med de integreringsoppgavene vi står foran, er vi nødt til å satse på frivilligheten. Arbeiderpartiet har en frivillighetspakke i vårt budsjett. Det handler om å ta vare på det Norge vi verdsetter så høyt. Frivilligheten og idretten bidrar på uvurderlig vis til gode oppvekstvilkår, sterke lokalsamfunn og til integrering, til å bygge fellesskapet. Vi bruker nærmere 400 mill. kr mer enn regjeringen til barne- og ungdomsorganisasjonene, til Frifond, til etterslep på idrettsanlegg, frivillighetssentraler osv. De store oppgavene vi nå står overfor når det gjelder ledighet, klima og flyktnings situasjonen, løses bare av sterkere fellesskap. Her er frivilligheten helt avgjørende – alle de som nå står på lokalt, som lærer bort språk, inkluderer i fellesskapet, og hindrer at folk blir sittende i isolasjon. Frivilligheten og idretten er dem vi nå må slå ring om, støtte og gi muligheten til å kunne gjøre mer. På alle disse områdene svikter regjeringen ved at de bare skaper økt uforutsigbarhet og økt utrygghet – i politikken, men også i statsbudsjettet.

Tove Karoline Knutsen (A) [13:19:46]: Kommunene er den viktigste produsenten av velferdstjenester. Derfor er det så viktig at kommunene er rigget til å ta sitt ansvar, og at de midlene kommunen har, er tilstrekkelig til å løfte forpliktelsene man har overfor sin befolkning. Da er det urovekkende at regjeringa ikke finansierer kommunene slik at de faktisk er i stand til å innfri.

Fordelinga kommunene imellom er også svært problematisk. I min landsdel er det kun et par kommuner som kommer litt bedre ut enn før med regjeringas opplegg. De aller fleste kommer dårligere ut, og derfor legger Arbeiderpartiet ytterligere 3 mrd. kr på bordet til kommunene i 2016, utover regjeringas budsjett.

Kommunene har store forpliktelser innen omsorg, helse og velferd. Det gjenspeiles for dårlig i den politikken regjeringa fører. Det er et gap mellom det man sier man vil gjøre, f.eks. i ulike stortingsmeldinger og planer, og hvordan man fordeler ressursene og hva man bevilger av penger. Akkurat i disse dager er utfordringene spesielt store for de kommunene som ganske brått har fått ansvar for et betydelig antall asylsøkere. Det er grunn til å rose både kommuneledelse og innbyggere for måten man har møtt denne situasjonen på, til tross for at mottaks-etableringa har skjedd nærmest over natta og ofte uten at kommuneledelsen er informert.

Men kommunene har flere store utfordringer. Vi vet at

det blir flere eldre, særlig nå når de store etterkrigsskullene blir pensjonister, og selv om de fleste av oss vil holde oss friske og raske lenger enn før, blir mange av de eldste også skrøpeligere, og mange blir demente. Da må samfunnet generelt og vi som folkevalgte spesielt være oss bevisst hvor de store pengene skal gå, og da må vi slå ring om fellesskapsløsningene og ha gode styringsverktøy som kan sikre at velferdstjenestene kommer til alle, uansett status og bosted.

Utfordringene i omsorgssektoren er med andre ord mange, og jeg vil gjerne si mer om det når vi debatterer helsebudsjettet på mandag. Men her og nå vil jeg peke på at det finnes muligheter som kan møte de demografiske endringene på en klok måte, og som vi så langt ikke har benyttet i tilstrekkelig grad. Vi bruker gjerne samlebetegnelsen velferdsteknologi om ulike tekniske hjelpemidler og løsninger som kan gi økt livskvalitet og skape en tryggere og enklere hverdag for pasienter og brukere. Velferdsteknologi styrker den enkeltes evne til å klare seg selv i egen bolig, gir bedre mulighet til å kommunisere med omverdenen og gir helse- og omsorgspersonell en lettere arbeidssituasjon.

Arbeiderpartiet har i sitt alternative budsjett foreslått å bevilge 156 mill. kr til velferdsteknologi. Vi mener det er avgjørende at det nå tas solide og målrettede grep for å implementere gode og tilpassede teknologiske løsninger innen velferdsteknologi i kommunene. Det var jo den rød-grønne regjeringa som viste vei på dette feltet, og jeg har merket meg med interesse at regjeringa stadig viser til Meld. St. 29 for 2012–2013, Morgendagens omsorg, som Stortinget vedtok våren 2013. Jeg kan godt forstå – og er faktisk veldig glad for – at regjeringa lar seg inspirere av denne framsynte meldinga, som både var nyskapende og visjonær i tenkinga rundt tjenestene, og som hadde forslag til gode, konkrete tiltak.

Men én ting er å la seg inspirere; jeg er mer usikker på handlekrafta til regjeringa på dette området. Vi var mange som noterte oss at bl.a. Næringslivets Hovedorganisasjon i høringen til helsebudsjettet var bekymret for at utrulling av velferdsteknologiske løsninger går for sakte, og at de økonomiske virkemidlene er for svake. NHO påpekte også at medfinansieringa for IKT-prosjekter som foreslås fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, er for dårlig, og at ordninga må bli gjort tilgjengelig for kommunene.

Det kom også bekymrede meldinger da helseminister Bent Høie nylig la fram handlingsplanen for forsknings- og innovasjonsstrategien HelseOmsorg21, der flere pekte på at planen er svak særlig på kommunehelseområdet, og at det trengs langt flere målrettede tiltak med tanke på både økonomi og kompetanse for å få til innovasjon også i kommunesektoren.

Arbeiderpartiet har gått i bresjen for en satsing på velferdsteknologi og IKT innen helse og omsorg. Vi har redet grunnen politisk, vi har lagt penger på bordet og foreslått viktige tiltak på feltet. Vi kommer til å følge utviklinga nøye.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Martin Henriksen (A) [13:24:46]: Når jeg har hørt på debatten og representantene fra regjeringspartiene, bekrefter det egentlig inntrykket av at regjeringspartiene ofte lever i en alternativ politisk virkelighet der det før skjedd ingenting og nå går alt så meget bedre, der det er ingen problemer noen steder og ingen kritikk å høre. Hvis man åpner en avis, f.eks. fra min landsdel, kan man ikke unngå å lese om kutt i kommuneøkonomien, og da er det skole og eldreomsorg som står i fare når økonomien ikke er god nok.

I tillegg har vi en situasjon der særlig de tre nordnorske fylkene har fått en stor oppgave i å ta imot og integrere flyktninger. Så sier altså representantene fra Høyre og Fremskrittspartiet at kommuneøkonomien ikke er noe problem. Det sier de bl.a. til tross for store kutt i nord. Og jeg hørte at representanten Gudmundsen fra Høyre mente at regjeringa tar grep for omstilling og fører en ansvarlig økonomisk politikk. Det var en absurd forestilling, for hva er så det største og viktigste grepet? Jo, det er et saftig kutt til de tre nordnorske fylkene på ikke mindre enn 754 mill. kr per år – gjennom kutt i regionale utviklingsmidler, gjennom nytt inntektssystem. Regjeringa viser med dette at de egentlig ikke forstår Nord-Norge.

Heldigvis – må jeg si – går det godt i nord nå. Nordområdepolitikken og næringslivet i nord er heldigvis så robust at det overlever selv noen år med Høyre og Fremskrittspartiet, men det bør jo være bekymringsfullt at Høyre og Fremskrittspartiet nå reduserer landsdelen og de lokale folkevalgtes mulighet til å styre selv. Kutt i regionale utviklingsmidler er ett eksempel på det. Disse pengene kan jo lokale folkevalgte bruke mye bedre, mye smartere og mye mer effektivt enn om vi sender dem gjennom statsråd Sanners statlige kvern. I nord hadde f.eks. ikke oppbyggingen av NordNorsk Reiseliv AS eller Arctic Race of Norway vært mulig uten regionale utviklingsmidler.

Når representanten Øyvind Korsberg fra Fremskrittspartiet i media skal forsvare dette kuttet, så begrunner han det bl.a. med flyktningssituasjonen. Det må jeg si er en pinlig forklaring. Disse kuttene har Fremskrittspartiet og Høyre ivret for lenge, og de begynte å kutte lenge før vi så en eneste flyktning komme over grensa på Storskog. Ikke å stå for det man gjør, er rett og slett politisk feighet.

Og hvis noen fra regjeringspartiene lurar på hvorfor både jeg og andre med meg reagerer på dette, så er det fordi det kommer på toppen av en annen utvikling der vi ser en lang rekke forslag om sentralisering og nedbemanning, f.eks. i Fiskeridirektoratet, Veterinærinstituttet, Mattilsynet, skattekontoret, planer om sentralisering av Innovasjon Norge, fjerning av leveringsplikt, og så kommer altså statsbudsjettet på toppen av det hele. Hvis regjeringspartiene ikke har hørt kritikken mot dette, så er det intet mindre enn oppsiktsvekkende.

Hårek Elvenes (H) [13:28:06]: Denne regjeringen forstår Nord-Norge utmerket godt, og den forstår Norge utmerket godt. Det viser det budsjettet som vi har til debatt i dag. Det er et mangslungent budsjett, det er et budsjett med ringvirkninger langt utover dette departementets ansvars-

område. Det er et budsjett som er innrettet mot aktivitet, omstilling og arbeid.

Vi ser at man bruker Statsbygg aktivt inn mot konjunkturpolitikken. 500 mill. kr settes av til vedlikehold i kommunene, til skole og omsorgsboliger. Denne regjeringen overtok et vedlikeholdsetterslep i fengselsvesenet på om lag 4 mrd. kr. Dette gjør denne regjeringen noe med gjenom aktiv bruk av Statsbygg. Det settes av 170 mill. kr utover det som er det faste årlige vedlikeholdsbeløpet i fengselssektoren. Det blir det resultatet av. Problemet er at vedlikeholdsetterslepet i fengselssektoren er så stort at man driver uforholdsmessig dyrt, og man står i en evig fare for at fengselsplasser skal bli lagt ned.

Økt aktivitet i bygg- og anleggsnæringen medfører også en fare for at useriøse aktører skal få grobunn. Der har vi sett at denne regjeringen i dette budsjettet tar aktive grep mot en slik situasjon. Det vil bli lettere å være seriøs. På mandag var det et oppslag i Aftenposten om at man innfører en sentral godkjenningsordning fra 1. januar 2016, hvor man kan se om leverandører faktisk har betalt sine avgifter og sine skatter, og at man ikke blir nødt til å gå veien om en skatteattest som er historisk, og som ikke viser det aktuelle bildet.

Flyktnings situasjonen må håndteres gjennom både integreringspolitikken og justispolitikken. Integreringspolitikken er behørig beskrevet i debatten i dag, men jeg tør minne om et par viktige tiltak som gjøres innenfor justisfeltets ansvarsområde: 371 nye politifolk til neste år som eksplisitt skal behandle den økte flyktningstrømmen, og over 200 mill. kr til styrking av Politiets utlendingsenhet for bedre ID-kontroll, registrering og returer.

I sum er de tiltakene som ligger i budsjettet til dette departementet og i Justisdepartementets budsjett, meget kraftfulle tiltak for å kunne håndtere den situasjonen vi står overfor, og vi ser allerede at resultatene melder seg.

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [13:31:01]: Jeg fortsetter mitt innlegg på vegne av Kristelig Folkeparti.

Vi ønsker å prioritere mer til dem som trenger det mest. Det er over 6 000 bostedsløse i Norge, og tallet øker mest i gruppen mellom 18 og 24 år. I tillegg sliter mange med å skaffe seg og beholde bolig. Barnevernsbarn er på vei ut av institusjon og har også problemer. Det samme har rusavhengige. Særlig for dem som har hatt problemer i en tidligere fase av livet, vil det være avgjørende å få en egen bolig og stabile forhold. Det er et stort behov for flere boliger til vanskeligstilte i dag – både i byer og i distrikter – og mange står i kø. Jeg håper vi kan få til en ordening og se nærmere på det.

Ellers har vi Husleietvistutvalget, som i dag arbeider i Oslo, i Akershus, i Hordaland og i Sør- og Nord-Trøndelag. I de andre fylkene går tilsvarende saker i dag for forlikrådet. Men en samfunnsøkonomisk uavhengig analyse viser at partenes rettssikkerhet er bedre ivaretatt i Husleietvistutvalget enn i forlikrådet, og Kristelig Folkeparti er glad for at det nå kan bli en utvidelse av den ordningen.

Kristelig Folkeparti minner om at omleggingen av inntektssystemet for fylkeskommunene fikk dramatiske utslag for noen distriktsfylker, og avstandene ble store, sær-

lig for dem med ferje- og båtforbindelse. Vi er glad for at vi fikk på plass 60 mill. kr, og er tilfreds med at tapskompensasjonen dermed styrkes for disse fylkene, og at fordelingsmodellen for 2015 blir forlenget.

Kristelig Folkeparti er glad for at regjeringen denne gangen ikke foreslo å svekke kompensasjonsgraden til kommuner for ressurskrevende tjenester. Vi er kjent med at dette tallet øker, og det er et mål med tanke på det enkelte mennesket og samfunnsøkonomien at en forebygger og reduserer det behovet. I svært mange tilfeller handler dette om reelle tjenestebehov for hardt trafikkskadde og sterkt funksjonshemmede. Det er ønskelig at disse tjenestene ikke reduseres, og en skulle ønske at vi også fikk en ordening for dem over 67 år.

Kristelig Folkeparti er videre glad for at budsjettforliket innebærer en ordening med gratis kjernetid i barnehager. Jeg vil også minne om at vi i budsjettet har fått til et tillegg for Sør-Varanger kommune i forbindelse med den ekstrabelastningen de har fått med situasjonen over Storskog.

Jeg vil også nevne at vi er særs tilfreds med lærlingtilskuddet, som faktisk har økt med hele 15 000 kr på to år.

Så er det fylkeskommunene, som har fått et bedre inntektssystem, som skal fases inn over fem år. De har fått den tapskompensasjonen som jeg nevnte tidligere.

Til slutt vil jeg henlede oppmerksomheten på Sametinget. Dessverre ble det bare en indeksjustering. Vi ser fram til en oppdatering av Saemien Sijte når det kommer i reviert. Det var ting vi ikke fikk gjennomslag for, men vi er veldig stolt av at vi fikk samiske aviser på plass.

Ole mic Thommessen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Ruth Grung (A) [13:34:14]: Kommunehelsetjenesten utgjør grunnmuren i vårt helse- og omsorgstjenestetilbud. Det gjelder ikke minst forebygging blant barn og unge. Tidlig innsats er en av de viktigste helseinvesteringene og er også med på å utjevne sosiale ulikheter. Arbeiderpartiet har oppsøkt ulike helseforskningsmiljøer og spurt dem hva som er den viktigste tingen vi bør satse på som vil gi størst helsegevinst. Svaret var faktisk litt overraskende. Det var ett skolemåltid hver dag til alle barn. Det er først og fremst rettet inn mot livsstilsykdommene.

Noe annet som øker, er psykiske lidelser, spesielt blant barn og unge. Her er det viktig med lavterskeltilbud. Her har vi også brukt kunnskap. 70 pst. av psykiske lidelser oppstår når barna er fra 12 år til de er litt over 20 år – da er de riktignok ikke barn lenger. Det er akkurat i den perioden det er så viktig å ha et tilbud som når barn på deres egne premisser. Arbeiderpartiet har aldri vært noen tilhenger av øremerking. Men vi sitter med den kunnskapen at her i Stortinget har vi bevilget betydelige beløp knyttet opp mot skolehelsetjenesten, men fortsatt er vi bare halvveis når det gjelder målsettingen om 430, tror jeg det er, nye helsesøstre, mens det er behov for 800. Hadde vi øremerket pengene istedenfor, hadde vi nesten nådd målet allerede i dag.

Som stortingspolitiker har jeg hatt god dialog med mine kommunerepresentanter i de kommunene som tar samfunnsansvar, og dem er det mange av. Jeg må si jeg er virkelig imponert over den mobiliseringen vi har sett når det gjelder å ta imot flyktninger, og når det gjelder asylmottak. Det er viktig at vi klarer å kompensere de kommunene som tar dette ansvaret, for det er betydelige utgifter, spesielt innenfor helse. Vi har registrert at når det gjelder tuberkulose på mottak, fungerer screening ganske bra. Men vi har også registrert svineinfluensa. En må hele tiden være i forkant og bruke den kunnskapen en har, slik at kommunene får tak i problemet, uansett når det kommer.

Jeg har også fått tilbakemelding om at de som har asylmottak, kunne tenke seg å få en klar instruks om hvilken minsteinformasjon de skal gi til kommunene. Det er også relevant når det gjelder det som Marianne Aasen tok opp tidligere her i dag, om barn og unge som trenger et skoletilbud.

Jeg er selvsagt bekymret for dem som kommer til å sitte der lenge. Det å ha aktivitetstilbud er helt avgjørende, også når det gjelder helsefremming for dem som sitter på mottak.

Kjell-Idar Juvik (A) [13:37:18]: Arbeid til alle er jobb nr. 1. Det er budskapet i og målsettingen med Arbeiderpartiets alternative budsjett. For å nå dette målet er en god kommuneøkonomi avgjørende. Derfor foreslår Arbeiderpartiet 4 mrd. kr mer til kommunene. Prioritering av penger til kommunene er først og fremst viktig for å bygge ut velferdstjenestene – som skole, barnehage osv. – men det vil også være viktig for å sette folk i arbeid i en tid med økende arbeidsledighet. Regjeringen fortsetter å bruke store pengesummer på skatteutt. De burde heller bruke dem på å bekjempe den økende arbeidsledigheten og til grunnleggende velferdstjenester.

Jeg har registrert i dag at det er en kamp om hvem som har gitt mest til kommunene, eller hvem som kanskje er kommunens beste venn. Jeg synes tallene taler for seg. At Høyre og Fremskrittspartiet ikke ønsker å ta inn skatteinngangen – eller den manglende skatteinngangen – i sine beregninger, visste vi fra før. Det fikk vi bekreftet da de ikke ville være med på å kompensere skattesvikten i 2014. Men så enkelt er det ikke. For en kommune er en krone en krone, selv om den kommer fra skatt, eller som i 2014 – da den ikke kom. Høyres representant Frank J. Jenssen pratet tidligere i dag om viktigheten av forutsigbarhet for kommunene. Det er jo ikke mye forutsigbart om skatteinngangen svikter og den ikke blir kompensert. Som mangeårig kommunepolitiker og ordfører vet jeg hvor krevende det er å få budsjettene i havn, og det er tøft med stramme rammer. Jeg har også reist mye i fylket vårt denne sommeren og høsten, og det er ikke noen tvil om at det er store utfordringer i kommunene, uavhengig av hvem som styrer og har styrt.

Kommunestyrene i hele landet er nå i ferd med å vedta sine budsjetter for 2016 og økonomiplan for 2016–2019. Her er realiteten at man ikke holder på med planlegging av hva man skal satse på og bygge videre på. Nei, hovedutfordringen er hvor man skal kutte. Jeg anbefaler både statsråd Sanner og regjeringspartiene å lese lokalavisene,

hvis de ikke har gjort det, og se hva debatten handler om i dag.

Regjeringen fortsetter med sin distriktsfiendtlige politikk. Jeg har et par eksempler. Regionale utviklingsmidler har vært nevnt, og de kuttet hvert år. Et annet eksempel er de nye kostnadsnøkklene til fylkeskommunen. I mitt hjemfylke, Nordland, vil man tape 284 mill. kr fra 2019 hvis det ikke blir gjort noe med dette. Så langt ser det ut til at det er liten vilje til å løse dette. Enda et eksempel når det gjelder økonomien, er at regjeringen faktisk fryser småkommunetilskuddet i 2016. Er det noe vi kan forvente som et første varsel om det nye inntektssystemet som kommer?

Bjørn Lødemel (H) [13:40:32]: Eg har i tidlegare innlegg rosa regjeringa for dei store reformene i offentleg sektor, med å forenkle, fornye og effektivisere.

Vi som er politikarar i denne komiteen, arbeider òg med svært spennande politikkområde og reformer som er viktige for landet vårt. Innvandring, integrering, kommune-reform og regionreform er hovudsakene, og vi er privilegerte som får vere med på å forme denne politikken.

Det som har skjedd på innvandrings- og integreringsfeltet dei siste månadene, med stor politisk semje om innstrammingar i innvandringspolitikken, er bra. No må ein bringe dette vidare til stor semje òg om integreringspolitikken.

Dei andre store reformene som vi jobbar med, er òg viktige. Den raud-grøne regjeringa brukte store ressursar tidleg på 2000-talet på å få på plass ei omfattande regionreform. Ho enda i eit gedigent mageplask der alle visjonar koka vekk i kålen. Det kan vere verdt å minne om når vi no er i innspurten av ei kommunereform. Regjeringspartia og samarbeidspartia har sett ny fart i dette reformarbeidet, og det er med stor glede eg ser at mitt eige heimfylke har sett seg i forarsetet for å få på plass ein stor vestlandsregion.

Den siste store reforma som denne komiteen jobbar med, er kommunereforma. Vår komité kan vere med på å leggje til rette for ei kommunereform som vil vere med på å sikre innbyggjarane i kommunane gode kommunale tenester med stor kompetanse i framtida. Det vil òg vere med på å leggje til rette for lokal verdiskaping og trygge arbeidsplassar, og på den måten sikre velferdssamfunnet i framtida.

Eg er stolt av regjeringa som legg til rette for ei kommunereform som er basert på «gulrøter» og fri vilje. Eg trur det er avgjerande for å få til eit godt samarbeid i større kommunar, som kan gje tillit og vekstkraft over tid.

Eg er òg stolt over den entusiasmen og den offensive haldninga som kommunepolitikarane har til dette arbeidet. Desse lokalpolitikarane er føregangsmenn og -kvinner som ønskjer å styre utviklinga sjølve. For ein ting er sikkert: Dette går ikkje over.

Det er brei semje om at det må kome ei omfattande kommunereform. Likevel er det berre regjeringspartia og samarbeidspartia som verkeleg deltek aktivt i dette arbeidet, og det er synd. Eg kan ikkje sjå noko i denne reforma som gjer at Arbeidarpartiet ikkje kan vere med på dette. Ein nyanse om kva som er tvang, er ikkje god nok grunn til å hoppe av dette arbeidet. Det er heller ikkje god nok

grunn for Arbeidarpartiet til å hoppe av at ein ikkje ønskjer å bidra til at ei regjering ein sjølv ikkje er ein del av, skal lukkast med ei så stor reform. Her trengst ein nasjonal reformdugnad, på same måte som vi såg m.a. ved politireforma. Eg meiner det er feigt av Arbeidarpartiet ikkje å vere med på å få kommunereforma trygt i hamn. Eg håpar dei vil bruke jula til å revurdere dette og bli med på det viktige arbeidet med ein ny kommunestruktur.

Martin Kolberg (A) [13:43:51]: Som det er sagt mange ganger i debatten, er det selvfølgelig slik at flyktningssituasjonen reiser mange utfordringer for oss alle sammen. Derfor har det vært bra med forlikene og bra med de forhandlingene som nå pågår mellom de parlamentariske lederne. Det er bra, for dette er en nasjonal utfordring som vi bare kan klare å løse nasjonalt.

Men når jeg nå tar ordet, er det for å si at denne enigheten, som jeg mener er veldig viktig og konstruktiv for Norge, skjemmes betydelig av påstander om at situasjonen er oppstått på grunn av flyktningavtalen her i Stortinget om 8 000 flyktninger. Det mener jeg er et tydelig eksempel på det vi har sett i veldig mange sammenhenger, og som vi ser konsekvent nesten hver eneste dag – hvordan Fremskrittspartiet, som nå er regjeringsparti, dobbeltkommuniserer i alle sammenhenger. Det er dette som er grunnen til at situasjonen er skapt, sier Njåstad i starten av debatten. Da tar han altså ikke inn over seg de store perspektivene som vi nå har i hele Europa, og som alle land har en grundig utfordring med. Det er typisk for den type partier i hele Europa å forsøke å lage en strukturell diskusjon ut av det som i virkeligheten er et moralsk spørsmål.

Jeg sier dette fordi jeg vil utfordre Njåstad og andre til mot slutten av denne debatten på denne lørdagen å diskutere om det ikke er slik at det er moralen i spørsmålet som er det viktigste – at Norge skal opprettholde sin kultur som en humanistisk nasjon – og ikke gjøre dette spørsmålet til et strukturelt spørsmål.

Jeg vil også spørre representantene for Kristelig Folkeparti og Venstre: Synes de det er greit at Njåstad sier slike ting? Synes de det er ålreit at han gjør det? Synes de det er noe å støtte opp om, eller er det bare folk som meg som skal gå opp og gjøre markeringer på dette? Jeg synes ikke den diskusjonen skulle ta slutt før vi får vite hvor Kristelig Folkeparti og Venstre står i en slik sammenheng.

Tiden tillater ikke at jeg går for langt inn i det som Ingvild Schou sa, men det er i den samme kategorien. Jeg må si at det overrasker meg veldig at Høyre går inn i et slikt løp. Jeg minner representanten Schou om hva hennes egen statsråd, statsråd Helgesen, sa om den innsatsen Norge gjør, og den godkjenningen vi får i EØS og i EU i den sammenheng. Hun er i konfrontasjon med Helgesen når hun uttaler seg slik som hun gjør, og jeg vil gjerne høre at hun kommenterer det.

Karin Andersen (SV) [13:47:17]: Det er mange ting man kunne tatt fatt i, men jeg har først behov for å si litt om kommuneøkonomi. Vi i SV har den sterkeste kommuneøkonomien, i sum ca. 6 mrd. kr mer enn regjeringen, og vi har også i sum langt større frie inntekter, så det er

veldig rart når statsråd Sanner snakker om at øremerking er et stort problem. Regjeringen øremerker sjøl penger til barnevern, f.eks. Det at vi øremerker penger til helsesøstre, kommer rett og slett av at vi har sett at penger som man ikke øremerker til dette, ikke nødvendigvis går til helsesøstre. SV mener at det skal bli flere helsesøstre, for det er nødvendig.

Men med vårt forslag ville kommunene hatt langt større frihet til å utføre de oppgavene de sjøl mener er riktig, for våre frie inntekter utgjør 4 mrd. kr mer enn regjeringens. Da nytter det ikke å si at man har mindre armslag med SVs budsjett.

Så til innvandringspolitikken: Jeg synes det er en veldig trist situasjon vi ser her. Representanten Kolberg var litt inne på det i stad. Det er en flyktningkrise som kun kan løses ved at mange land tar ansvar for helheten, at man hjelper mer i nærområdene, og da ikke bare ved å si det hjemme, men ved faktisk å gjøre det. Det er langt igjen til Norge oppfyller kravene fra bistandsorganisasjonene, til den innsatsen vi burde gjort der.

Folk tvinges på flukt, for det går ikke an å være der lenger. Jeg tror ingen i denne salen hadde sittet stille med sine unger eller barnebarn i en slik situasjon. Man hadde gått. Og så skal man behøve å høre at dette er noe som raser innover oss, og som er noe helt forferdelig. Jeg vil også minne om det som representanten Stine Renate Håheim sa, som er den eneste som går opp her og minner oss om at vi bor i et trygt land, og kanskje den representanten i denne salen som er rammet hardest av terror i dette landet. Hun er i hvert fall en av dem.

Det høres ut som om andre mener at vi nå er rammet av noe fryktelig. Men det er flyktningene som er rammet. Det som er trist nå, er at man melder seg på et kappløp mot bunnen. Man skal stramme inn og stramme inn og stramme inn – ikke i innvandringspolitikken, men i integreringspolitikken, for det er det man gjør. Man skal gjøre det verre å få beskyttelse i Norge. Danmark gjør det, Sverige gjør det. Alle kappes nå fordi man ikke klarer å finne en europeisk løsning på det. Jeg savner de partiene som ellers peker på europeiske løsninger for å løse slike oppgaver. Det hadde vi trengt nå, men isteden velger man altså å kutte til flyktningene og skyldte på dem som ønsker å holde oppe den humanitære tradisjonen i Norge.

André N. Skjelstad (V) [13:50:38]: Jeg er fornøyd med svaret statsråd Sanner ga meg i replikkvekslingen, om å gjøre hverdagen enklere ved en kommunesammenslåing. Ikke minst gjelder det ute i fylkene. I vårt alternative budsjett peker vi på eksempler i Sogn og Fjordane. Andre eksempler finnes andre plasser, der man binder sammen regioner innenfor de nåværende fylkene.

Undertegnede har lenge pekt på og tatt opp utfordringer rundt den fylkeskommunale økonomien. Derfor har vi også fått styrket tapskompensasjonen ytterligere for distriktsfylkene, spesielt for Nordland, Sogn og Fjordane og ikke minst Nord-Trøndelag. Dette ser Venstre som helt nødvendig for å kunne gi et godt tilbud innenfor videregående opplæring. For det kan ikke være en målsetting at elevene skal bo lengst mulig unna hjemmet. Fra et di-

striktsperspektiv er det greit å nevne at jeg også er svært fornøyd med den opptrappingen vi nå får av studiestøtten. Det er gledelig for studenter og ikke minst for distriktsungdom, som i større grad da har samme mulighet som de urbane, ved at de er borteboende. Dette er et steg i riktig retning, med jamstilte muligheter.

Gårdagens svar er ikke nødvendigvis det som er gjeldende innenfor en kommunereform. En er nødt til samtidig å se på en regionreform. Den beste måten å bremse opp eller snu sentraliseringen på er nettopp å satse på regioner for å få en balansert vekst i hele landet. Det gjør man ved å satse på regionale knutepunkter. Dagens struktur er ikke sterk nok til å gi en balansert vekst framover. Her er det mange gode eksempler i så måte. Her kan nevnes Lotteritilsynet i Førde, som er et utmerket eksempel på en regional plass som er litt mindre enn de store byene. Men det er selvfølgelig helt nødvendig med et bo- og arbeidsmarked som er stort nok, derfor er ikke den medisinen som har vært foreskrevet de foregående årene, den som bør være gjeldende. Vi må ha ny medisin.

Representanten Kolberg kommer med noen utfordringer til slutt i sitt innlegg. Det er ikke nødvendigvis alt som er like greit, det vil jeg være tydelig på. Det er en flyktningkriser vi står overfor, og Venstre har vært tydelig i lang tid på at det er en felles europeisk dugnad som må til. Som jeg pekte på i mitt innlegg – her må vi se de store sammenhengene. Det er klart at dette er mennesker som lider, og folk som er på flukt, og Norge er også nødt til å ta sitt ansvar her. Det kan ikke være sånn at vi skyver dette under teppet, og at det bare er problematisk at vi får nye folk inn. Vi er også nødt til å tenke på vår historie, da vi trengte et land å reise til. Da åpnet Sverige dørene etter hvert. Vi må også tenke på at dette er ikke noe kortsiktig, som bare går over.

Stein Erik Lauvås (A) [13:53:56]: Jeg hører at flere fra regjeringspartiene – Fremskrittspartiet og Høyre – er her oppe og mumler noe om næringsutvikling. Jeg forstår at de mumler, for nå tar de altså vekk regionale utviklingspenger, mye penger, som nettopp ville gått til næringsutvikling, samfunnsutvikling, i kommunene – en viktig sak, som man burde framsnakket og gjort mer med. Mens regjeringspartiene står og sier at næringsutvikling er noe av det viktigste vi kan drive med, innfører de en fiskal statsavgift som setter næringsutviklingen i fare, og som bare i mitt eget fylke, Østfold, setter hundrevis av arbeidsplasser i fare, på landsbasis flere tusen, og som svekker næringsutviklingen. Snakk om å endre politikk! Snakk om å tale med minst to tunger! Snakk om å overraske egne velgere! Fremskrittspartiets velgere så neppe den komme: Fremskrittspartiet – nå som avgiftspartiet for økte statlige avgifter, Fremskrittspartiet – nå som partiet for å svekke næringsutviklingen. Den så nok ikke velgerne til Fremskrittspartiet komme.

Så må jeg bare si til representanten Ingjerd Schou: Har hun altså ikke skjønt noe som helst når hun går fram på talerstolen i stortingsalen og sier at vi skal gi arbeidstillatelse før ID er avklart? Jeg tror representanten Schou snakker mot bedre vitende. Hun må selv forstå at skal folk jobbe i dette landet, må de ha en identifikasjon. De skal beta-

le skatt – bare som ett eksempel. Så det må de altså slutte med.

Så registrerer jeg fra dem som tilhører budsjettforslagets flertall, at det er ingen entusiasme å spore i å forsvare det dokumentet de står bak. Det er veldig labert. De er stort sett opptatt av å snakke om de tingene de primært var for, men som de ikke fikk til, og av å snakke om andres, opposisjonens, forslag. Det er ingen entusiasme å spore, og det kan vi kanskje føre tilbake til at vi finner ingen retning i budsjettforslaget. Det er ingen helhet, det er mer snakk om, fra regjeringspartienes og budsjettpartienes – for å kalle dem det – talsmenn å forsvare egne små seire og bortforklare egne tap.

Det er mulig å stemme for noe annet, det kommer de selvfølgelig ikke til å gjøre, men jeg påstår nok en gang at Arbeiderpartiets budsjettforslag ville gitt sterkere muligheter for næringsutvikling, og det ville gitt et bedre svar, totalt sett, på de utfordringene vi står overfor i 2016 og framover.

Mazyar Keshvari (FrP) [13:57:20]: Hele hovedinnlegget mitt dreide seg om at når vi er vitne til at medmennesker befinner seg i nød og i fare og trenger hjelp, beskyttelse, mat, medisiner osv., skal vi stille opp. Vi skal gjøre det vi kan for å hjelpe flest mulig av våre medmennesker som trenger vår hjelp. Det er da vi må tenke på hvordan vi kan bruke ressursene på en best mulig måte.

Det er ikke noen tvil om at de landene som er mest berørt, er landene i nærområdene. Det er ikke noen tvil om at hjelpen kommer til – og er helt nødvendig å bruke på – nærområdene. Det er en virkelighet som også flertallet her på Stortinget har innsett etter hvert. Så når representanten fra Kristelig Folkeparti mente at jeg hadde latterliggjort deres gjennomslag for å behandle sakene til disse asylbarne på nytt, er ikke det riktig. Mitt poeng var bare at når 60 millioner medmennesker befinner seg i akutt nød – hva slags type debatter er det vi har hjemme, og hva slags type oppmerksomhet er det vi har i Norges nasjonalforsamling? Tallet er ikke 8 000 eller 10 000. Tallet er 60 millioner mennesker som er på flukt, som er flyktninger. Samtidig har vi hatt mange oppslag om og mye oppmerksomhet – og mange krefter har vært brukt – på helt andre ting enn å diskutere hvordan vi kan hjelpe våre medmennesker i nød.

Når jeg hører representanten Kolberg fra denne talerstolen, er det åpenbart at det ikke bare er regneferdigheten som forsvant ut av Arbeiderpartiet med Jens Stoltenberg, men også den kortsiktige hukommelsen. Er det noen som dobbeltkommuniserer, så er det Arbeiderpartiet, som i det ene øyeblikket mener at man sender ut for mange for fort, for så å si at man skal ha direkte fly fra Kirkenes til Kabul.

Det er Arbeiderpartiet som mener at man skal være streng og rettferdig. Så har man landsmøte og går vekk fra begrepet om at man ønsker å ta imot flest mulig – samtidig som man mener det er gjort for lite for sent. Det er Arbeiderpartiet som mener at det er nødvendig med innstramninger for å kunne hjelpe de reelt forfulgte, samtidig som deres representanter foreslår å gi arbeidstillatelse til mennesker som ikke har fått opphold, før ting er avklart – og

gir et signal til millioner av mennesker om at det er bare å komme til Norge og få seg jobb. Det er arbeiderpartirepresentanter som i denne situasjonen – samtidig som Arbeiderpartiet har gått inn for innstramninger – fremmer representantforslag om nærmest å gi amnesti og gå vekk fra gjeldende prinsipper, lover og regler for å gi 1 000 mennesker med opprinnelse i Irak norsk statsborgerskap. Det er dobbeltkommunikasjon, og det er en dobbeltkommunikasjon som Arbeiderpartiet har drevet med lenge i integreringspolitikken. Det har vi sett rundt dette med burkaforbud. Det har vi sett senest den siste uken, med hijabforbud i barneskolen – som har blitt til en kamp mot høye hæler og miniskjørt i barneskolen.

Willfred Nordlund (Sp) [14:00:38]: Da regjeringen fremmet forslag om ny kostnadsnøkkel i inntektssystemet for fylkeskommunene i 2015, ble det klart at regjeringen baserte seg på store endringer i forutsetningene, som var dårlig utredet og konsekvensvurdert. Det nye systemet ga store omfordelingsvirkninger mellom fylkene, der bl.a. Oslo kom best ut med en gevinst på over 650 mill. kr, og Nordland kom ut med et tap på omtrent 284 mill. kr. Sogn og Fjordane fikk om lag det samme tapet, noe som har fått store konsekvenser for tilbudet som kan gis til innbyggerne.

Det er flere svakheter i den nye kostnadsnøkkel, men omleggingen av faktorene for rutenett til sjøs gjennom båt- og ferjedrift slo spesielt sterkt ut i negativ retning for kystfylkene på Vestlandet og i Nord-Norge. Allerede ved framleggingen erkjente regjeringen dette og sa de ville arbeide videre med sektornøkkel for båt og ferje fram mot statsbudsjettet 2015.

Regjeringen har ikke gjort jobben de lovet. Det viser kommuneproposisjonen for 2016. Der forteller nemlig departementet hvor vanskelig det er å etablere en kostnadsnøkkel som speiler utgiftsbehovet, og de ber nå om henstand til 2017 med å gi en ny vurdering. Stortingsflertallet har godtatt dette og gitt midlertidige kompensasjoner gjennom innføring av en tapskompensasjonsordning – og la meg understreke mot departementets vilje – som kommer i tillegg til innfasing over fem år gjennom inntektsgarantiordningen.

Jeg har fått anledning til å spørre statsråd Jan Tore Sanner om han vil gå inn i kostnadsnøkkel og styrke økonomien til fylkeskommuner med særlig høye transportkostnader. Statsråden argumenterte seg ut av det hele ved å vise til at inntektssystemet for fylkeskommunene lenge har vært modent for oppdatering, siden det har vært uforandret fra 1990-tallet. Jeg og Senterpartiet har ikke motsatt oss denne oppdateringen, men vi må ha lov til å forvente at det skjer ut fra kriterier som spiller faktiske kostnader ved å drive kollektivtransport til sjøs.

I dag tror jeg det er flere enn oss i Senterpartiet som beklager at Stortinget ikke tok seg tid til en ny gjennomgang da man behandlet kommuneproposisjonen for 2014. Vi er nå i en situasjon der regjeringen stadig ber om utsettelse for å komme med gjennomgangen som Stortinget har bedt om. I mellomtiden forsøkes inntektssystemet for fylkeskommunene smurt med tapskompensasjonsmidler.

Faktum er at anbuds-kostnadene for båt og ferje har steget kraftig, og at dekningen av kostnader går ned.

Regjeringen sier den vil fremme vekst. Nordland er et fylke som leverer det. Næringslivet i fylket omsetter for et tresifret milliardbeløp, og prognosene for framtidig vekst er blant de sterkeste i landet. Skal denne veksten realiseres, slik at vi framover kan finansiere velferdsgoder i hele landet, må fylkeskommunene settes i stand til å oppgradere og vedlikeholde samferdselsnett.

Det er trist at regjeringen ikke stiller opp for næringslivet i Nordland og andre fylker med høye transportkostnader. Det ønsker Senterpartiet å gjøre noe med.

Helge Orten (H) [14:03:54]: Jeg tar igjen ordet for å kommentere litt av de påstandene som har kommet om regionale utviklingsmidler, og det ropet som tydeligvis skal være der ute etter mer regionale utviklingsmidler. Det ropet hører jeg stort sett fra fylkespolitikere fra Senterpartiet og Arbeiderpartiet. Jeg har besøkt – samtlige var kanskje å ta litt hardt i, det skal jeg bite i meg – mange bedrifter i eget fylke, og øverst på agendaen når det gjelder tiltak for økt næringsutvikling og økt produktivitet, er samferdselstiltak. Derfor har vi heller prioritert å bruke penger til samferdsel og til mer fylkesveier enn til regionale utviklingsmidler. Det tror vi gir større effekt. Det er ikke grunn til å være utydelig – jeg skal være veldig tydelig på det – for jeg tror det fungerer mye bedre, og det er i tråd med det næringslivet selv etterspør.

Man spør etter mer til innovasjon, mer til næringsrettet forskning og mer til SkatteFUNN-ordningen. Regjeringa har levert i flere budsjett på rad. Så er det økt satsing på kunnskap: Regjeringa har levert i tre budsjett på rad. Aller sist og kanskje aller viktigst – og det som ofte sammen med samferdsel kommer øverst på agendaen når jeg snakker med næringslivet i eget fylke – er faktisk skattelettelser, lavere skattlegging av næringslivet og ikke minst fjerning av særskatten som vi har på norsk eierskap. Det er de punktene næringslivet i mitt fylke gir tilbakemelding om. Det er ikke noe stort rop etter flere og mer regionale utviklingsmidler, men tvert imot etter økt satsing på samferdsel, som vi leverer på, økt satsing på innovasjon, forskning og SkatteFUNN, som vi leverer på, økt satsing på kunnskap, som vi leverer på, og økt satsing på vekstfremmende skattelettelser – som vi også leverer på.

I disse tider, når det er behov for å skape mer aktivitet og flere arbeidsplasser, er jeg forundret over at Arbeiderpartiets løsninger er å øke skattlegging av næringslivet. Det forstår jeg rett og slett ikke. Det må noen gjerne forklare meg, men jeg kommer fremdeles sannsynligvis ikke til å forstå det.

Ketil Kjenseth (V) [14:06:29]: Denne debatten fortøner seg i perioder som debatten om den omvendte verdener, senest og tydeligst representert ved representanten Karin Andersen i et av hennes siste innlegg: et kappløp mot bunnen. Alf Prøysen, fra samme fylke som henne, var en eksponent for denne typen fortellerteknikk, visa I bakvendtland og historien om Teskjekjerringa er to eksempler på det. Det er ikke ukjent å bruke den typen fortellertek-

nikk i politikken, og den har vært brukt her i dag. Venstre er ganske fornøyd med at vi har fått kjempet inn mer enn 1 mrd. kr mer for å bekjempe fattigdom. Jeg tror at Alf Prøysen hadde vært fornøyd med det. Han var jo talsperson for de svakeste i samfunnet. Jeg opplevde ikke at han brukte den for å snakke noen ned.

Et annet område som det har vært veldig lite prat om her i dag, er tiltak i kommunene og fylkeskommunene som handler om kollektivtransport, sykkel og miljøvennlig transport. For Venstres del kan vi skilte med 1 mrd. kr mer der også i løpet av tre budsjettforhandlinger. Jeg synes det er en betydelig vekst. Til skolehelsetjenesten og helsestasjonene har de fire partiene økt budsjettet med til sammen langt mer enn 1/2 mrd. kr – Venstre har vært med på å heve det med 170 mill. kr. Det er klart at det er et tankekors at kommunene ikke nødvendigvis bruker alle de pengene til helsesøstre og til å styrke kapasiteten til helsestasjonene. Men de går til kommunal sektor, og det er lokalpolitikere som prioriterer, og som vet hvor skoen trykker. Så det er en betydelig styrking. Dette gjelder også på skolesektoren med etterutdanning av faglærte i skolen og flere lærere: 600 mill. kr er noe som merkes ute i kommunene.

Så må vi ta en liten kikk bakover når det gjelder reformiveren i forrige regjering: regionreformen, som aldri ble noe av, og en samhandlingsreform som kommunene sliter betydelig med i dag. En startet med de mest krevende pasientene, og det er i kommunene en stor utfordring å håndtere situasjonen en står oppe i. Det som står igjen som en tydelig reform fra den åtteårige rød-grønne regjeringssperioden, er en pensjonsreform. Den var helt nødvendig, men den gjorde ingen stor forskjell med tanke på struktur og kapasitet.

Statsråd Jan Tore Sanner [14:09:47]: Jeg tegnet meg for å svare på et spørsmål fra representanten Jan Bøhler som knytter seg til videre vurdering av R5 og R6. Jeg kan bekrefte at det er et spørsmål som regjeringen har til vurdering. Det er ulike perspektiver som må telle med i den vurderingen, ikke minst spørsmålet om sikkerhet.

Det andre spørsmålet som representanten Bøhler tok opp, knytter seg til Y-blokka og om Statsbyggs forslag endrer noe når det gjelder spørsmålet om videre bruk av Y-blokka. Svaret på det er nei. Det er svært problematisk – jeg vil si ikke mulig – å kunne bruke et bygg som ligger over en tunnel, til departementsbygg. Hensynet til sikkerhet og byrom tilsier at det ikke er noen grunn til å endre den beslutningen.

Så er det to andre spørsmål jeg også vil kommentere. Det ene knytter seg til regionale utviklingsmidler, og det andre knytter seg til fylkenes inntektssystem. La meg først ta fylkenes inntektssystem, som representanten Nordlund tok opp. Representanten sier at regjeringen har sviktet. Det er litt underlig at det kommer fra en representant fra et parti som hadde kommunalministeren i åtte år, uten at man gjorde noe med fylkenes inntektssystem. Fylkenes inntektssystem bygger på kostnadsnøkkel fra 1990-tallet. De fleste av oss har fått med oss at samfunnet har endret seg ganske vesentlig siden 1990-tallet. Det betyr at urettferdigheter hadde grodd fast. Det betyr at en rekke fylker over flere

år – ja, faktisk et par tiår – har fått for lite penger. Det er urettferdig. Vi har etablert et mer rettferdig inntektssystem, som gjør at fylker som Rogaland, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag har fått rettet opp noe av den urettferdigheten som de ble utsatt for gjennom åtte år med rød-grønt styre. Vi har fått på plass et mer rettferdig inntektssystem.

Så til representanten Martin Henriksen, som klager på at man har fått litt mindre regionale utviklingsmidler: La meg minne om at Nord-Norge har fått nesten 30 pst. av økningen i bevilgningen til fylkesveier. Det betyr at Nord-Norge har fått mer i økte bevilgninger til fylkesveier enn kutt i regionale utviklingsmidler. I tillegg har regjeringen en storsatsing på samferdsel generelt som kommer Nord-Norge til gode. Reduserte skatter og avgifter og satsing på innovasjon og utvikling skaper utvikling. Troms har en vekst i skatteinntektene på 8 pst. og en nedgang i arbeidsledigheten. Det er det som teller for et fylke. Troms, Nordland og Finnmark er i god utvikling.

Frank J. Jensenen (H) [14:13:10]: Det er bra at det er mange talere i denne debatten som er opptatt av hvordan de virkemidlene vi rår over, også kan bidra til å utløse økt aktivitet, flere bedrifter, flere arbeidsplasser og mer verdiskaping rundt omkring i det ganske land. Men det går også her et skille mellom dem som tar på alvor de ønskene som næringslivet har om å få bedre vilkår, bedre transport, mer infrastruktur, og dem som mest høres ut som et ekko fra fylkeshusene, og som beklager seg over at fylkeskommunene får redusert noe av den potten som brukes til regionale utviklingsmidler – noe jeg tror man skal slite lenge med å finne dokumentasjon på at virker bedre med tanke på sysselsetting enn andre tiltak – selv om vi faktisk fortsatt, jeg minner om det også, bruker ganske betydelige midler på de regionale utviklingsmidlene. Det er helt riktig at der har vi gjort en omprioritering, der bruker vi mer av pengene på ting som vi er sikre på virker bedre, og som kommer verdiskaping og arbeidsplasser, og dermed folk flest og velferden vår, bedre til nytte.

Så er det også slik at det ble hevdet at vi levde i en form for parallelle verdener, om ikke parallelle univers – jeg tror det var fra representanten Henriksen. Nei, jeg er ikke sikker på om vi gjør det, men det er klart at vi, som alltid, sikkert leser bildet litt forskjellig. Vi bedriver ingen skjønning av vårt kommuneopplegg. Vi sier at det er et godt opplegg, vi sier at det er vekst i de frie inntektene, vi sier at vi styrker det økonomiske handlingsrommet for norske kommuner for tredje året på rad, vi foreslår i vårt statsbudsjett en større økning i det økonomiske handlingsrommet enn Arbeiderpartiet gjorde da de satt i regjering i sine tre siste år. Dette er dokumentasjon som Arbeiderpartiet har til gode å drive tilbake. Forskjellen er imidlertid at vi sier til kommunene at det må fortsatt prioriteres, det må fortsatt effektiviseres. Vi leverer forutsigbarhet, vi leverer robuste økonomiske rammer, men vi bedriver ikke den skjønningen som de rød-grønne gjorde da de satt – og jeg tør minne om at da var det økonomiske handlingsrommet til og med mindre, betydelig mindre, enn det som det er i dag.

Om man ikke lytter til oss, kan man lytte til f.eks. arbei-

derpartiordføreren i Porsanger, som da budsjettet kom, sa til avisen Finnmark Dagblad:

«Min umiddelbare reaksjon er at dette vil gjøre det lettere for oss».

Eller man kan lytte til rådmannen i Moss, som i Moss Dagblad sa:

«Jeg har vært rådmann i rundt 12 år nå, og jeg har aldri vært så fornøyd med et statsbudsjett før.»

Eller man kan lytte til Adresseavisen, som oppsummerte slik på vegne av det rød-grønne Trondheim under overskriften «Hilsen og takk til regjeringen»:

«Uten gaver fra regjeringen hadde Rita Ottervik (Ap) og hennes partnere slitt for å få til et kommunebudsjett helt etter sitt hjerte.»

Helge André Njåstad (FrP) [14:16:21]: Martin Kolberg utfordrar underskrivne og Framstegspartiet til å snakka litt om i kva grad me ser at det er ein moral i Noreg for å hjelpa. No skal eg ikkje gjenta alt kollegaen min Mazyar Keshvari sa i eit innlegg litt tidlegare, men det er klart at Framstegspartiet alltid har vore oppteke av å hjelpa folk i nød. Men me stiller oss spørsmålet: Skal me hjelpa flest mogleg i nærområdet, eller skal me senda ut signal og ta imot flest mogleg til Noreg og på den måten ikkje ha handlingsrom til å hjelpa så mange ein kunne gjort viss ein hadde lytta til Framstegspartiet i sommar?

At signal betyr noko, trur eg me har fått bevist veldig tydeleg. Det er ikkje berre noko me i Framstegspartiet seier, det er faktisk òg asylsøklarar sjølv som seier det, at dei opplever at dei er inviterte til å koma, basert på signal som er sende ut.

Når det gjeld påstanden om at Framstegspartiet driv med dobbeltkommunikasjon, hadde Keshvari eit godt innlegg der han viste at det ikkje er riktig, og at Arbeidarpartiet er ein meister i å driva med den typen kommunikasjon. Det eg trur me alle skal sjå på, er kva partia sa i april, kva dei sa i september i kommunevalkampen, og kva dei seier i dag. Viss ein ser kva Framstegspartiet sa, vil ein merka at me hadde akkurat den same tilnærminga på vårparten som me hadde i kommunevalkampen, og som me har i dag knytt til desse spørsmåla, mens andre parti godt kan gå i seg sjølve og sjå om dei kan kvittera ut det same, eller om dei har endra innretting.

Så må eg nesten gje ei lita helsing til representanten Lauvås som meiner me frå fleirtalspartia mumlar om moglegheita til å driva samfunnsutvikling. Det å innføra ei ny avgift, må eg innrømme at ikkje er det me liker best, men det går ikkje an å gjera narr av oss på den måten samtidig som f.eks. Arbeidarpartiet aukar skattane med fleire titals milliardar kroner samanlikna med regjeringa sitt opplegg dei siste åra. Eg trur ikkje det er nokon ute i næringslivet som vil seia at me heller kan byta denne ekstra avgifta med Arbeidarpartiet sin skattepakke. Det blir ikkje fleire arbeidsplassar av det, og det er ingen som skrik etter det.

Når det gjeld regionale utviklingsmidlar, er det berre i denne salen eg høyrer det er behov for meir av det enn veg. Når eg er ute i fylka og snakkar med næringsliv og fylkespolitikarar, er det éin ting dei seier. Det er at dei treng pengar til fylkesveggar og infrastruktur. Det er veldig

få som etterlyser store regionalavdelingar i bygga til fylkeskommunane. Det er det stort sett opposisjonen i denne salen som etterlyser. Næringslivet etterlyser meir pengar til veg, og det har me levert med over 1,2 mrd. kr meir til fylkesveggar.

Så til representanten Nordlund frå Senterpartiet som snakka om inntektssystemet. Det er klart at me fylgjer nøye med på båt- og ferjekriteriet. Me hadde seinast i førre veke ein debatt i denne salen, og me skal fylgja opp sånn at fylkeskommunar kan stilla dei riktige krava til nye miljøvenlege ferjer.

Helga Pedersen (A) [14:19:40]: Jeg har behov for å kommentere et par av tingene som er kommet fram i debatten. For det første når det gjelder handlingsrommet i kommuneøkonomien: Det er et faktum at veksten i de samlede inntektene under den rød-grønne regjeringen var 2,5 pst. i året i gjennomsnitt. Med dagens regjering er den 1,7 pst.

Når det gjelder Aina Borch som sannhetsvitne for den gode kommuneøkonomien, vil jeg kanskje råde Høyre til å ta en prat med henne. Hun har etterlyst garantier fra regjeringen for at Porsanger kommune får dekket de mange ekstra kostnadene kommunen har hatt knyttet til asylsøkere og flyktninger. Hun har ikke fått noe klart svar. Hun er bekymret for tilgang på ansatte og ikke minst for om hun må kutte i grunnleggende velferdstjenester på grunn av asylmottakene kommunen har fått. Hun hadde fortjent et klart svar.

Høyresiden har flere ganger i debatten påstått at den rød-grønne regjeringen håpet på at det skulle komme ekstra skatteinntekter da vi laget våre kommuneopplegg. Det er ikke riktig, det er helt feil. Den rød-grønne regjeringen visste at det kom ekstra skatteinntekter. I 2011, før den rød-grønne regjeringen laget kommuneproposisjonen for 2012, visste vi at skatteinntektene hadde økt med 1,2 mrd. kr. I 2012, før vi laget kommuneproposisjonen for 2013, visste vi at skatteinntektene hadde økt med 2,3 mrd. kr. Hvis vi hadde vært opptatt av det teoretiske handlingsrommet sånn som Høyre, burde vi selvsagt tatt disse pengene inn og brukt dem året etterpå. Da ville også vi ha fått sånne figurer som regjeringen har laget i sitt budsjett. Men det gjorde ikke den rød-grønne regjeringen, fordi dette ville ført til at velferdstjenestene ville bli bygd ut ett år senere enn nødvendig. Regjeringen vi var en del av, syntes det var viktigere å bygge ut velferden raskest mulig enn å konsentrere seg om det teoretiske handlingsrommet i budsjettet.

I debatten har høyresiden presentert en virkelighet der kommuneøkonomien er god, og der entusiasmen rundt kommunereformen er veldig stor. Det har blitt fremmet nye beskyldninger om at flyktningssituasjonen er opposisjonen på Stortingets ansvar, og at regjeringen ikke kunne ha håndtert dette på en bedre og raskere måte. Det er en virkelighetsforståelse som først og fremst egner seg for film i regi av justisministeren, og som har lite med realitetene å gjøre.

Det er mange svært vanskelige avveininger i innvandrings- og integreringspolitikken. Men å få på plass nok saksbehandlere på Storskog i tide burde ikke ha vært så veldig komplisert.

Presidenten: Representanten Geir Sigbjørn Toskedal har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [14:22:46]: Når noen banker på min dør, lukker jeg opp og tar dem inn – og jeg vurderer om jeg skal be dem om å snu, eller om de skal få komme inn. Når naboen da sier at nei, du har invitert dem, kan jeg ha grunn til å bli litt fornærmet. Når Fremskrittspartiet sier at vi har invitert flyktningene hit, er det nettopp en slik situasjon, fordi det oppleves litt meningsløst.

Det var Kolberg som utfordret Kristelig Folkeparti på dette, og jeg vil svare på det.

Det er ingen som ønsker flyktninger, og aller minst har de kanskje ønsket det selv. Derfor må vi ta situasjonen og oppføre oss verdig. Det er nye fluktruter og sprengte flyktningleirer. Det er nødhjelp og redningsarbeid som trengs. Jeg kom ved midnatt i dag fra Italia – jeg har vært i et parlamentarisk møte. Jeg tror de hadde himlet med øynene hadde de hørt at vi hadde invitert disse til Norge, slik situasjonen ser ut i Europa. Jeg foreslår at vi nå gjør det beste ut av det, og ikke deler en politikk med uklare retorikk.

Martin Kolberg (A) [14:24:02]: Representanten Keshvari sier: Vi gjør det vi kan. Hvorfor var ikke Fremskrittspartiet da med på det forhandlingsforliket som vi inngikk, om 8 000 flyktninger – til tross for at partiet er et regjeringsparti og regjeringa sier at det er regjeringas politikk? Men Keshvaris parti her i Stortinget sier nei, det er ikke Fremskrittspartiets politikk. Så står han på denne talerstolen og prøver å si til Stortinget at de ikke dobbeltkommuniserer!

Jeg hevder her – det er ingen andre som har sagt det, derfor skal jeg si det tydelig: Den manøveren er Fremskrittspartiets strategi for å ha en plattform for å kunne gjøre akkurat det jeg sier, nemlig dobbeltkommunisere for å skape seg en plattform for å kunne drive fram en retorikk som er til skade for den humanistiske utviklinga i samfunnet. Det er det Keshvari står for. Det er dette som er Fremskrittspartiet på dette området. Og det nytter ikke med utflukter i en sånn sammenheng – å finne på tekniske argumenter om Arbeiderpartiets politikk. Det er dette som er realiteten. Og det er dette som er det alvorlige.

Kommunalministeren sitter her fortsatt, selvfølgelig, og jeg vil be kommunalminister Sanner om å komme opp her og svare på om han synes det er greit at finansministeren hans mener at kommunene ikke skal ta imot flyktninger. Er det greit for statsråd Sanner at finansministeren mener det? Det er vel heller ikke dobbeltkommunikasjon, skulle jeg tro – hvis vi skulle legge inn den betraktningen som Njåstad og Keshvari har. Finansministeren sier: Ikke følg regjeringas politikk! Det er heller ikke dobbeltkommunikasjon, antakeligvis.

Jo, det er nettopp det det er – det er det som er det beklagelige. Og det som er det beklagelige, er at Stortinget, i den parlamentariske situasjonen vi har, aksepterer at statsråder opptre på denne måten. Det burde ikke Stortinget gjort, etter min klare mening.

Så vil jeg si om det Njåstad sa: Jeg er enig i alt Njå-

stad sa i sitt siste innlegg, men han svarte ikke konkret på spørsmålet: Er det greit at det partiet som han støtter og som er en del av regjeringa – Fremskrittspartiet – uttaler seg på denne måten i denne salen? Toskedal var i nærheten av å si nå at han syntes det ikke var greit. Han sa det ikke helt klart. Jeg skulle ønske han hadde sagt det enda klare, for dette er, kjære stortingskollegaer, rett og slett ikke parlamentarisk greit.

Statsråd Anders Anundsen [14:27:11]: Til representanten Pedersens innlegg gjenstår det vel egentlig bare å si at gode fakta egner seg for film. Så det kan jo være at det blir en god oppfølger, men vi har i hvert fall noe å presentere i denne filmen. Jeg forstår derfor at Arbeiderpartiet ikke ønsker å lage en slik presentasjonsfilm.

Men jeg er glad for at jeg fikk ordet etter lederen av kontroll- og konstitusjonskomiteen, for det må være en åpenbar misforståelse hvis vi skulle være i en situasjon hvor politiske partier ikke skal ha lov til å ha oppfatninger og få frem de oppfatningene, men så i neste runde gjennomføre den politikken Stortinget fatter vedtak om. Det er det dette dreier seg om. Selv om et parti som sitter i regjering, ikke er enig i et stortingsvedtak, må det partiet bidra til å gjennomføre det stortingsvedtaket. Hvis ikke ender vi i komiteen til representanten Kolberg.

Derfor synes jeg det er en litt underlig retorikk når det legges opp til at dette skal være en form for politisk dobbeltkommunikasjon, for det er definitivt ikke det. Regjeringspartiene har lov til å ha meninger samtidig som de er forpliktet etter norsk konstitusjon til å følge opp Stortingets vedtak. Så jeg ville egentlig tro at representanten Kolberg ville være fornøyd med en sånn tilnærming fra et regjeringsparti, for alt annet ville vært uhørt.

Jeg har også lyst til å si et par ord om det representanten Karin Andersen tok opp, som ikke har vært særlig berørt i denne debatten, men som likevel er et veldig viktig perspektiv. Det er det europeiske perspektivet. Representanten etterlyste initiativ bl.a. fra regjeringens side for å sikre at en i Europa bidrar til å løse utfordringen. Det er en komplisert affære, for i tillegg til å forsøke å løse det som er roten til problemet, altså konfliktene i nærområdene, må en bidra til at de som skal ha hjelp i nærområdene, får det.

Jeg synes også at det da er viktig å understreke at Norge har vært veldig aktiv for å bidra til å finne de løsningene, særlig når det gjelder arbeidet for å få bedre kontroll over Schengen-områdenes yttergrenser. Det er en viktig forutsetning og en viktig premisse for at vi skal kunne klare å ha en politikk som gjør at en kan hjelpe personer som trenger det mest, og ha den medmenneskeligheten som en skal ha. Da er det også viktig å hjelpe i nærområdene. Der har også regjeringen vært veldig tydelig på at vi har støttet bl.a. det nederlandske initiativet som har blitt tatt inn som en del av konklusjonspunktene til presidentskapet i EU, hvor en må se på om det er mulig å få til en ordning som ligner mer på den ordningen vi har i samarbeid med FN når det gjelder uttak av kvoteflyktninger, for å sikre at de som er mest trengende, får tilgang til Europa, mens en stanser migrasjonsstrømmer som er velferdsbasert. Det forutsetter at en har kontroll på yttergrensene, og det forutsetter at man kan

returnere til f.eks. «hotspots» eller lokale leire for å bruke det samme systemet som vi har i samarbeid med FN når det gjelder kvoteflyktninger.

Presidenten: Representanten André N. Skjelstad har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

André N. Skjelstad (V) [14:30:35]: Det er interessant å høre på det nydusjede Arbeiderpartiet som er her i dag, for når en kommer med så mye som er helt nytt i forhold til det de hadde da de satt i regjering, må en karakterisere dette som en nydusjet politikk. Det er rart at det ikke ble levert da, og jeg vet ikke hvem som skal være regissør for filmen som det snakkes så mye om her – det er ikke godt å vite.

Uansett vil jeg til Senterpartiets mann fra Nordland påpeke noe når det gjelder det fylkeskommunale inntektssystemet, som tydeligvis hadde ligget lenge i skuffen til den tidligere kommunalministeren: Venstre og Kristelig Folkeparti var ivrige og har fått på plass en tapskompensasjon. Bare i år har Nordland fylkeskommune fått 25 mill. kr ekstra på grunn av det. Det er klart at det her var forskjellige ting som ga forskjellige utslag. Jeg mener at systemet som sådant er bra, men det ga noen utilsiktede virkninger for en del distriktsfylker.

Ingjerd Schou (H) [14:31:52]: Jeg er glad for at justisministeren tok opp nettopp det europeiske perspektivet når det gjelder Schengen, men la meg også nevne Dublin.

Jeg har en liten visitt til SV og Karin Andersen, som etterlyser de europeiske løsningene: Det er svært viktig, men det paradoksale er at når man fraskriver seg det nasjonale lederskapet innenfor området og melder seg ut, roper man altså på de europeiske løsningene og bl.a. EU, som man ikke aksepterer, og ikke vil være medlem av.

Dernest en liten visitt til representanten Lauvås fra Arbeiderpartiet: For regjeringspartiene – jeg trodde det også var sånn for Arbeiderpartiet – er det fullt mulig å sende folk raskt i arbeid, forutsatt at man er fylt 18 år, har bidratt til identitetsavklaring og har gjennomført asyintervjuet. Men i merknadene fra Arbeiderpartiet er de kriteriene utelatt, og man skal gå rett i arbeid. Det er det vi snakker om når vi påpeker den vinglete politikken til Arbeiderpartiet, og når vi etterlyser et politisk lederskap som har konsistens i den fram-og-tilbake-politikken, som handler om å være mild og hard om hverandre, eller som ikke har oversikt.

Jeg kan få en følelse av at Kolbergs moral er bedre enn min, eller at Arbeiderpartiets moral er bedre enn regjeringspartienes. Det finnes flere definisjoner av moral, men moral innebærer at de normer, verdier og holdninger man praktiserer, er akseptert og innehar gyldighet – eller er gangbare, med litt folkelig språk. Ofte er det også blandet sammen med etikk, men la oss nå holde oss til moralen. Moralene skal balanseres, håndheves og være gangbar i møtet med det som vi har snakket om før i dag, nemlig at en god integreringspolitikk forutsetter en stram innvandringspolitikk. Det kan ikke være overraskende for noen her i salen at det finnes telefoner i Afghanistan, Syria og andre

land, og at de signalene vi sender ut herfra, når fram. Jeg har ikke kritisert, jeg står fullt ut inne for 8 000 kvoteflyktninger, men hvis man begynner å diskutere 10 000, eller at vi skal stramme inn på familiegjengenforening, eller at det ikke er kontantytelser for dem mellom 15 og 18 år, og at oppholdstillatelsen her ikke blir permanent, men at det blir en større grad av midlertidighet – det blir spurt – er det den typen signaler som vi sender ut i verden, og som kan gi forhåpninger til dem som måtte være der ute, og som ikke har det reelle behovet for beskyttelse som vi sier, som vi mener, og som vi inderlig skal sørge for at vi er i stand til å gi til dem som virkelig trenger det.

Hårek Elvenes (H) [14:34:55]: Representanten Henriksen ynder å bruke uttrykket «andre har ikke skjønt», men jeg må si at i dette tilfellet er det representanten Henriksen som ikke har skjønt at fylkesadministrasjonen er særdeles uegnet til å plukke knoppskytingsbedrifter i det private næringslivet. Derimot er en fylkesadministrasjon og det offentlige langt bedre skikket og kompetente til å sørge for det de egentlig skal sørge for, at samfunnets infrastruktur er på plass, bl.a. gjennom veinbygging, ikke minst i Nordland fylke – dette langstrakte fylket. Hvor galt det egentlig kan gå når en fylkeskommune på en måte begynner å bevege seg inn på disse enemerkene, er Telemark fylkeskommune et eksempel på, der man skulle forsøke å skape nye arbeidsplasser. Man leide inn First House, som skrev regninger med gaffel, uten at en eneste ny arbeidsplass var skapt.

Til representanten Nordlund: Jeg må nesten si at representanten Nordlund, som er inne som vararepresentant nå, nok er litt dårlig forberedt til denne debatten. Er det noe regjeringen har gjort, er det å satse på vei og lei i Nordland fylke. En liten introduksjon, for å si det sånn: E6 Korgen–Bodø, Bypakke Bodø, tunnelutbedringer på E6 Korgen–Fauske, flere broer på E6, planlegging av ny E10 fra Tjeldsund til Langvassbukta, strømforsyning og ny kjøreledning på Ofotbanen, havneutbygginger på Myre, Napp, Hovden, Andenes, Reipå og Ballstad.

Dette er faktisk fra fjorårets statsbudsjett, og hvis presidenten hadde gitt meg et femminuttersinnlegg nå på slutten, skulle jeg også klart å fylle det.

Presidenten: Fristelsen er naturligvis stor, men vi får beherske oss. Jeg gir heller ordet til Martin Henriksen, som sikkert også har bidrag i denne sammenheng.

Martin Henriksen (A) [14:36:50]: Et klokt valg, president.

Jeg skal i hvert fall gi det til regjeringa, til både representanten Elvenes og andre fra regjeringspartiene, at de har gjort en stor innsats for kompetanseheving blant landets lokale folkevalgte. De er snart blant våre fremste kutteksperter. Her i salen går kommunalministeren, sammen med representanter for regjeringspartiene, opp og forsvarer kuttene til de nordnorske fylkene gjennom inntektssystemet og kuttet i regionale utviklingsmidler. Om denne saken er det å si at kjernen er at Høyre og Fremskrittspartiet velger en annen politisk retning i praksis enn den de selv redegjør

for i festtalene sine her i salen, som er det motsatte av det kommuner og fylker i Norge trenger. Det som regjeringspartiene nemlig gjør, er å ta penger, makt og innflytelse fra regionene. Det blir altså mer sentral styring og mindre lokal styring når man kutter i de regionale utviklingsmidlene, når man endrer inntektssystemet, og når man også har lyst å gjøre om på Innovasjon Norge.

Kutt i regionale utviklingsmidler er også kutt i Innovasjon Norge lokalt, og en bedrift på Senja eller på Smøla skal altså – etter regjeringspartienes mening – i mye større grad krangle om en sentral pengesekk, fordelt fra et sentralt kontor i Oslo som setter sentrale retningslinjer, istedenfor at det er de lokalt folkevalgte, som kjenner den lokale situasjonen, og som kan gi penger og fordele midler til de bedriftene de selv mener det er fornuftig å støtte, basert på den lokale kompetansen, som gjør det. Det er jo det motsatte av det som regjeringspartiene gjør, som trengs ute i regionene.

Representanten Frank J. Jenssen fra Høyre har en klar beskjed til de nordnorske fylkeskommunene, nemlig at kuttet på 754 mill. kr i året er helt greit. Han sier også at man mangler dokumentasjon på at regionale utviklingsmidler er effektivt. Vel, i Arbeiderpartiet er vi for en lese-, skrive- og regneargati for norske skoleelever. Vi burde kanskje vurdere å utvide den til også å inkludere Høyres stortingsgruppe. Statistisk sentralbyrå har sett på dette og sier nettopp at regionale utviklingsmidler er et av de mest effektive virkemidlene vi har for næringsutvikling lokalt og regionalt.

Representanten Orten sier at regjeringa heller har valgt å bruke penger på veier enn på regionale utviklingsmidler f.eks. Nei, det er feil: Regjeringa har heller valgt å følge opp gjeldende Nasjonal transportplan og så brukt penger på skatteuttak. Det får bl.a. fylkene i nord merke.

Man kutter bl.a. i formuesskatten – det har liten eller ingen støtte fra landets fagøkonomer. Det har liten eller ingen effekt i distriktene, særlig i Nord-Norge. I Nord-Norge bor 9 pst. av landets befolkning, men de får kun 4 pst. av lettelsene i formuesskatten. Det er altså i sum en overføring av midler ut av landsdelen.

Samferdselsområdet: Vel, man følger opp Nasjonal transportplan, men kutter i regionale utviklingsmidler og inntektssystemet. Man gir med den ene hånden og tar med to andre hender. Det er en helt motsatt politikk.

Dag Terje Andersen (A) [14:40:08]: Jeg får kanskje for ordens skyld bare bekrefte at statsråd Anundsen har rett i at vi ikke skal lage noen film sånn som han laget. Vi ønsker ikke å gjøre oss til latter heller.

Men jeg skal først og fremst si noe om kommunesammenslåing, for det er en stor diskusjon rundt omkring i landet om det. Det er vanskelige debatter. Vi i Arbeiderpartiet er opptatt av at det skal skje ved frivillighet. Det er fordi noen av oss har opplevd å se kommunesammenslåinger som har vært framtvunget, og vi ser at det er i beste fall ganske komplisert, og det tar i hvert fall lang tid før resultatet blir vellykket. Så er det mange som blir provosert – og det beskylder jeg altså ikke statsråden for – av at det i noen utredninger kan bli gitt inntrykk av at det skal

være en skrivebordsteori som sier at det skal være 10 000 eller 15 000 innbyggere i en kommune. Vårherre har gjort dette landet vårt tuklete sånn rent geografisk. Det betyr at avstand og topografi faktisk har mye å si, og at en ikke bare kan forholde seg til folketall.

Jeg kommer fra Lardal kommune. Der har jeg vært ordfører. Lardal kommune var på besøk – i forrige uke var det vel – på statsrådets kontor og søkte om å slå seg sammen. Det synes jeg er vemodig, som tidligere ordfører i den bygda, men jeg synes det er riktig. Jeg synes det er riktig, for siden den kommunen ble opprettet, har vi fått mye større oppgaver på skole, vi har fått helt nye oppgaver på helse, det er store oppgaver på barnevern, og vi har fått oppgaver med barnehager, altså en lang rekke områder i Velferds-Norge som ikke var der da kommunegrensene ble trukket opp sånn som de er i dag. Jeg er enig i den konklusjonen som Lardal har kommet til, og regner med at statsråden nikker til at min hjemkommune og statsråd Anundsens hjemkommune skal få lov til å slå seg sammen.

Jeg er opptatt av at de prosessene vi har knyttet til kommunesammenslåing, må foregå demokratisk. Jeg hører til dem som mener at hvis det ikke er sånn at velgerne har anledning til å gjøre seg opp en mening om dette ved at partiene har gjort sine standpunkt kjent ved valg, bør det være folkeavstemning. Men i vårt tilfelle var det sånn at Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet gikk til valg på kommunesammenslåing, og det synes jeg er enda mer demokratisk, for da kan de velgerne som vil legge hovedvekt på det spørsmålet, velge det på valgdagen. Så noen ganger er det riktig, og med frivillighet kan resultatet bli vellykket.

Presidenten: Representanten Stein Erik Lauvås har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Stein Erik Lauvås (A) [14:43:35]: Til representanten Frank J. Jenssen: Vi har lyttet til våre tillitsvalgte i fylker og kommuner angående regionale utviklingsmidler. Vi har lyttet til bedriftseierne der ute. Men Høyre sier at de bruker pengene bedre, og da kan man undres over hvem det er representanten Frank J. Jenssen har lyttet til. Så skal han heller ikke rose sitt eget kommunebudsjettforslag. Det skal han være glad for. Jeg tror ikke han klarer å finne såpass med rosemalning i landet at det er mulig å få til.

Jeg hører også at representanten Njåstad ikke lenger liker avgiftspartiet Fremskrittspartiet. Det er han nok ikke alene om. Jeg tror han får med seg flere av sine egne medlemmer på den uttalelsen. Men fortsatt er det slik at jeg oppfatter lite stolthet i salen, fra Fremskrittspartiet og Høyre, over deres eget budsjettforslag. De er fremdeles mer opptatt av å forsøke å gi Arbeiderpartiet skylden for sine egne forslag enn å ta ansvar for de forslagene de selv velger å fremme og stå bak. Det er underlig.

Mudassar Kapur (H) [14:44:59]: I dag har debatten gått mest langs to akser. Det ene har vært innvandrings-, asyl- og integreringssporet, og det andre har i stor grad vært kommunereformen. Særlig rundt kommunere-

formen hadde jeg en viss forventning til opposisjonspartiene. Jeg hadde håpet på å se litt mer av partienes visjoner for landet, for hvor kommunene skal gå de neste 20–30 årene basert på den befolkningsveksten vi ser, når vi ser på kompleksiteten i tjenestene som skal leveres.

Er det spesielt ett parti som har vært helt fraværende i dagens debatt når det gjelder visjoner, er det Senterpartiet. Hvor er Senterpartiet i denne debatten? Det eneste vi har hørt fra Senterpartiet i dag når det gjelder kommuner og hva som ligger foran oss av utfordringer, er at de er imot alle endringer som skal til for at landets kommuner skal kunne levere sine lovpålagte tjenester de neste årene. Når vi snakker om kommunereform, er de imot. Politireform, sykehusreform – alle endringer er man imot.

Hvorfor er det sånn at vi hører et senterparti, i en så viktig debatt, ikke si noe annet enn nei til alt som heter endring? Hvorfor er det sånn at Senterpartiet mener at de neste 50 års utfordringer kun kan løses med gårdsdagens modeller? Jeg vil utfordre Senterpartiet og spesielt min kollega i komiteen til å reflektere litt mer over de løsningene de selv har for hvordan vi skal løse disse utfordringene. Jeg hører at de er imot regjeringens, men hvor er deres egne ambisjoner? Hvordan skal de sørge for at kommunene nå kan gjøre sine lovpålagte tjenester på barnevern, på skole, på oppbygging av velferdstjenester? Ikke minst gjelder dette også integreringen, for det er nemlig slik at hvis kommunene skal kunne bosette og integrere de tusenvis av flyktninger som kommer til dette landet, er vi nødt til å ha mer robuste kommuner.

Avslutningsvis må jeg si at Senterpartiet egentlig er fraværende langs begge aksene i dagens debatt, både integreringen og kommunereformen, fordi de er imot enhver endring som kan få oss fram til et punkt hvor vi faktisk kan si at nå er landet mer synkronisert i forhold til utfordringene.

Heidi Greni (Sp) [14:48:14]: Hvor er Senterpartiet? Jo, Senterpartiet er der de bestandig har vært. De er ikke interessert i sentralisering. De er interessert i bedre tjenester til innbyggerne i Norge. Vi er ikke interessert i strukturendringer for strukturendringenes skyld. Skal det være strukturendring, skal det være fordi det gir bedre tjenester til innbyggerne.

Senterpartiet er ikke imot kommunesammenslåing, men Senterpartiet er imot tvangssammenslåing av kommuner – akkurat som vi har sagt hele tiden. Det er over 100 år siden vi gjorde noe med landegrensene i Norge, men jeg hører ikke rop om at vi er nødt til å gjøre noe med det bare fordi det er 100 år siden vi endret dem. Vi kan ikke gjøre endringer for endringenes skyld. Det må være et formål med det.

Frank J. Jenssen har hatt en del leserinnlegg de siste dagene, der overskriften er: «Dommedag avlyst.» Der prøver han å tilbakevise min antydning om at regjeringen har fått panikk når det gjelder kommunereformen, og at det neste riset bak speilet overfor kommunene vil være å strupe økonomien i småkommuner. Selv om de nå fryser småkommunetilskuddet, er det mulig det ikke er småkommunetilskuddet de angriper, slik som jeg antydte. Ifølge komitéleder Njåstad er det basistilskuddet de vil fjerne. Det blir altså

dobbelt så dramatisk som det jeg har antydte. Da synes jeg «Dommedag avlyst» er en lite presis overskrift.

Regjeringen har bekreftet i dag at de vil fjerne tilskudd til kommuner som etter reformen er frivillig små, som de kaller det. Hvis kommunerammen blir redusert med 20 pst., er det ikke mye frivillighet igjen for disse kommunene. Min teori er at de to støttepartiene som vaker rundt sperregrensen, kanskje ikke vil støtte dette når det kommer til Stortinget, og at det ikke vil få flertall. Jeg tror de har behov for stemmene fra de små distriktkommunene når det kommer til valget i 2017, og at dette neppe vil få flertall her i salen.

Statsråden har også bekreftet at noen kommuner bruker ressurser i utrensmål, både økonomiske ressurser, administrative ressurser og politiske ressurser, for statsråden vil tvangssammenslå noen kommuner på tross av lokale vedtak om at kommunene selv ønsker å bestå som egen kommune. Jeg tror lokalpolitikere vil se bort fra pisk og gulrot, og at de tør å stole på egne vurderinger. De vet at det er valg i 2017, og de vet at et eventuelt rød-grønt flertall i 2017 vil reversere slike overgrep mot lokaldemokratiet.

Representanten Skjelstad vil jeg spørre: Disse 50 mill. kr som vil gi ca. 500 meter veg, skal binde sammen kommuner, og de skal binde sammen regioner. Jeg skulle gjerne ha et eksempel på et prosjekt som er avgjørende for om kommunene velger sammenslåing eller ikke, og som har en kostnadsramme i denne størrelsen.

Presidenten: Representanten Martin Kolberg har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Martin Kolberg (A) [14:51:28]: Jeg tar ordet under henvisning til justisminister Anundsens innlegg og lettere belæring av meg om konstitusjonelle forhold. Jeg kan bertrygge ham med at jeg er veldig sterk tilhenger av at demokratiet fungerer, og at folk sier det de mener. Men Anundsen sitter i en norsk regjering. Hans parti er i en norsk regjering – en norsk regjering som i den sammenheng vi snakker om, flyktningavtalen, ikke aksepterer den i parlamentet. Hvis vi skal snakke om de konstitusjonelle konsekvensene av det, under henvisning til hva justisministeren sier, burde Fremskrittspartiet gått ut av regjeringa. Men det slipper de fordi de blir dekket i Stortinget av Høyre, som tydeligvis orker dette, og av Venstre og Kristelig Folkeparti, som også orker det – av overordnede politiske grunner. Det er greit nok. Det er ikke konstitusjonelt feil, men det er selvfølgelig kritikkverdig.

Audun Otterstad (A) [14:52:47]: De siste syv-åtte årene har vi vært vitne til en av de mest dyptgående og alvorlige finanskrisene Europa og verden noensinne har sett. Arbeidsledigheten har økt, flere millioner unge står bokstavelig talt uten en framtid, flere hundretusen mister hjemmene sine og er ute av stand til å forsørge seg selv. Nå har det også slått inn for fullt over Norge, og vi nærmer oss 130 000 arbeidsledige, noe som ikke er så alvorlig som vi ser på kontinentet, men likevel alvorlig, og faresignalene om at det blir verre, er tydelige.

Felles for alle finanskriser er at enkelte leter etter syn-debukker. På 1930-tallet var det jødene. Det har vært ho-mofile. Det har vært feminister. Det har vært grupper i samfunnet som har vært en minoritet, eller som har vært et alternativ, det har vært romfolk som har fått gjennomgå.

Det var snakk om holdning og moral. I slike situasjoner trenger både Norge og vi som enkeltmennesker tydelig og godt lederskap, og da må jeg si jeg synes det er forunderlig at vi har en statsminister som går ut og kritiserer sterkt gjeldstyngede kommuner som har vært styrt av Høyre og Fremskrittspartiet de siste 20 årene, for å ta imot flyktnin-ger i idrettshaller, samtidig som hun omtaler situasjonen Norge står oppe i, som en «krise». Hun omtaler det som en krise, men vi har ingen kriseløsninger, det er ingen kri-setiltak, og det er ingen krisepakker. Her er det godt nok med forhandlinger i Stortinget. Da jeg gikk ut fra Stortin-get i sted, så jeg at SIAN, Stopp islamiseringen av Norge, demonstrerer, vi ser uke etter uke at asylmottak blir på-tent, og i mitt eget fylke er det tagget hakekors på skoler med påskriften «Send dem tilbake». Tiden for politisering av denne krisen må nå være forbi. Mennesker står i fare for å dø, og mennesker blir tiltalt for mordbrannforsøk etter å ha tent på asylmottak.

Den situasjonen hvor man i regjering er for, og hvor man i Stortinget hevder at signaler sendt på Arbeiderparti-ets landsmøte førte til en migrasjonsbølge over hele Euro-pa, må nå stoppe. Nå forventer både jeg og resten av Ar-beiderpartiet tiltak og handling – ikke bare for Norge, men også et oppgjør med denne debatten. For fire år og fire måneder siden sa vi «aldri glemme». Det sa vi også etter annen verdenskrig, og hadde veteraner som kjempet som for Norges frihet – men også for friheten til å være seg selv og friheten og retten til å være annerledes – opplevd denne debatten i dag, tror jeg de ville ha reagert kraftig.

Jan Böhler (A) [14:56:10]: Jeg vil først takke statsråd Sanner for svaret angående regjeringskvartalet, hvor han bekreftet at bruk av R5 og R6, hvor åtte departementer hol-der til i dag, vil komme opp til ny vurdering i regjeringen. Det vil innebære at prosjektet Nytt regjeringskvartal vil bli redusert med 60 000 m² i omfang i forhold til den helheten som ligger inne i dag, altså ca. en tredjedel. Det vil gi mye mer rom for å forme et vellykket prosjekt som vil kunne få bred oppslutning og bli bygg vi kan være stolte av både fra statens og fra hovedstadens side.

Det blir spennende å følge med på hvordan regjeringen gjennomfører den prosessen og hva man kommer til. Det blir også viktig at vi, framover mot beslutninger om bevilg-ninger i 2019, kan ha en videre diskusjon i Stortinget om det viktigste byggeprosjektet i vår tid både for stat og for hovedstad. Så jeg takker for det i første omgang.

En annen viktig sak for hovedstaden er områdesatsinge-ne. Der er jeg veldig fornøyd med for det første at vi i bud-sjettet som Kommunaldepartementet har levert, har fått en mer samlet framstilling av hva områdesatsingene handler om. Det har vi etterspurt tidligere, og vi får nå et bilde av satsingene som gjør at det er lettere å diskutere det. Jeg er også veldig fornøyd med den brede oppslutningen som er om satsingene, og om at vi skal gå videre. Det handler om

langsiktig planlegging. De som jobber med dette rundt i bydelene, jobber på fire–fem års sikt – lager prosjekter, ut-reder dem og gjør dem ferdige inntil midlene kommer – så det er et langsiktig arbeid.

Og diskusjonen om vi skulle forlenge satsingen i ti år til, etter 2016, begynte allerede noen måneder før valget i 2013, rundt årsskiftet 2012–2013. Og når man da samti-dig reduserte avsetningene til bolig-, by- og områdeutvik-ling – først med 8 mill. kr i fjor og så 5 mill. kr i år, slik at det som tidligere var på 50 mill. kr, nå er på 36 mill. kr – bør man når man er i posisjon, forstå opposisjonen, når man ser disse reduksjonene og det tar 2,5 år fra diskusjo-nen begynte om forlengelse, fra slutten av 2012 til noen dager før valget nå i høst. 31. august kom svaret fra regje-ringen og det daværende byrådet i Oslo om at man ville være med på satsing i ti år til.

Det er vi veldig glad for, at vi får Groruddalen-satsing i ti år til. Jeg håper at vi også kan få samme prosess rundt Oslo Sør-satsingen og satsingene i Bergen, Trondheim og Drammen, om hvordan de skal forlenges videre, og at det nå blir gode forhandlinger mellom det nye byrådet og regjeringen om å få utformet satsingene slik at de blir gode også de kommende ti årene.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplas-sen.

Stine Renate Håheim (A) [14:59:33]: Vi har en del utfordringer i landet vårt, utfordringer som krever at noen tar ansvar, men regjeringspartiene i denne sal er nok en gang, i dag, mest opptatt av å skyldte på Arbeiderpartiet. Da Fremskrittspartiet første gang påsto at flyktningsstrømmen skyldtes Arbeiderpartiets landsmøte, trakk jeg litt på smi-lebåndet – populistisk, billig retorikk som vi er vant med fra den kanten. Men da representanter for Høyre begynte med de samme beskyldningene, synes jeg det er hakket mer alvorlig. Bildet av Høyre som et anstendig parti har fått seg noen alvorlige skrammer.

Representanten Schou står her i fullt alvor og sier at 8 000 flyktninger var helt greit, det var bra, men 10 000 var et signal om at alle flyktingene skulle komme til Norge. Det henger ikke på greip. Situasjonen krever at noen tar le-derskap. Regjeringen, med statsministeren i spissen, kaller inn til bosettingsdugnad, og finansministeren oppfordrer til boikott av dugnaden. Det er ikke lederskap.

Denne situasjonen krever handlekraft. Jeg kan forstå at kritikken fra opposisjonen kanskje ikke biter så hardt på statsrådene her i dag, men da NRK den 6. november i år skrev at 13 av 18 innstrammingsiltak som regjeringen fikk flertall for, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti, for to år siden, ikke var gjennomført, så sa representanten André Skjelstad:

«Dette handler om gjennomføringskraft, og den er tydeligvis mangelfull når det gjelder å få dette ut i livet.»

Situasjonen krever at vi prioriterer integreringen, men regjeringen er fremdeles opptatt av smålige kutt til norsk-opplæring, foreslår å kutte i skoletilbudet til asylbarn, og de forstår ikke at det er kommunene som skal gjøre inte-

greringsjobben. Jeg hadde forventet meg mer av Høyre i denne debatten, men at beskyldningene om at flyktningstrømmen skyldes en tale som Jonas Gahr Støre holdt på landsmøtet i Arbeiderpartiet – det er lavmål.

Kari Henriksen (A) [15:02:16]: Det er med litt overraskelse jeg hørte representanten fra Venstre svare på et spørsmål fra Kolberg, hvor han karakteriserte Arbeiderpartiet for å være nydusjet. Det er en ganske alvorlig sak vi snakker om, hvor Venstre tyr til den type lettvinnet retorikk når det er spørsmål om Venstre er bekvem med Høyre- og Fremskrittsparti-retorikken og de politiske valgene i denne saken.

Høyre og Høyres representanter har fra denne talerstolen i dag, og også i andre offentlige sammenhenger, adoptert Fremskrittspartiets retorikk om at Arbeiderpartiet har invitert til og har ansvar for situasjonen. Det er også uttrykk for et politisk verdivalg. Utsagnet fra finansministeren, som er vår nest-statsminister, uttrykker et klart verdivalg: Ikke bosett mennesker i nød, etter at de er kommet, etter at de er vurdert i forhold til internasjonale konvensjoner og avtaler, og etter at nasjonale verdier om å hjelpe folk i nød er vurdert – ikke ta imot dem.

Jeg oppfatter ikke at representanten Kolberg sier noe om at Arbeiderpartiets moral er mye bedre enn noens andres moral. Men det vi ser, er at Høyre med åpne øyne og klar tanke, vil jeg tro, støtter, gjennom ikke å ta avstand, og viderefører en retorikk basert på Fremskrittspartiets verdier: Ikke bosett.

Vi må stille spørsmålet: Er det sånn at hvis det ikke hadde vært for Arbeiderpartiets politikk, ville situasjonen ha vært annerledes? Er det det Høyre prøver å få oss til å tro, at det er Arbeiderpartiets politikk som gjør at denne regjeringen ikke kan styre, eller at det er Arbeiderpartiets politikk som gjør at Høyre må ta de verdivalgene de tar? Eller er dette uttrykk for en reell snuoperasjon fra Høyres verdigrunnlag til å omfavne Fremskrittspartiets verdigrunnlag i asylpolitikken? Det er det spørsmålet som er reist.

Representanten Schou pekte i sin replikk til Arbeiderpartiets representant, Helga Pedersen, på at – dette er ikke sitat, men det er tatt etter hukommelsen – Arbeiderpartiets politikk ikke bare var streng og rettferdig, men den var også human. Ja, tenk det, president!

Willfred Nordlund (Sp) [15:05:20]: Jeg tror jeg skylder representanten Elvenes en oppklaring. Det har seg sånn at undertegnede til daglig er fylkesråd for samferdsel i Nordland. Å stille spørsmål ved om representanten er i stand til å debattere samferdsel i Nordland og inntektsnøklene, er vel å trekke det noe langt.

Jeg har ikke kritisert denne regjeringen for å oppfylle Nasjonal transportplan som ble levert av den forrige regjeringen. Tvert imot har jeg sagt at det var en riktig og nødvendig plan, og det er bra at regjeringen har fulgt opp. Det jeg har stilt kritiske spørsmål til, er at når man i satsingen på stamnettet fra regjeringens side, og for så vidt også fra den forrige regjeringen, ikke ser at næringstransportene i stor grad, spesielt i Nord-Norge, starter ved en fylkesvei, hjelper det ikke, og vi får ikke full samfunnsøkonomisk ef-

fekt dersom trailerne står igjen på en øy eller i grøfta på en dårlig fylkesvei.

Jeg tror noen snart må forklare representanten Njåstad at når samferdselsministeren går inn og forfordeler innenfor rammen av de frie inntektene over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett, blir det ikke automatisk og plutselig mye mer penger til samferdsel i noen fylker. Rammen er så stor som den er. Når man endrer kostnadsnøkkelen og fordelingen i den, basert på de kriteriene som ligger i inntektssystemet, får det effekt rundt omkring i fylkene. Det er ikke rart at noen fylker føler de har blitt neglisjert, når de får så store endringer over natten. Det har et samlet storting akseptert når man har gått inn for en kompensasjonsordning utover det som lå i garantiordningen.

Jeg noterer meg at statsråden fortsatt mener man har laget et bedre og mer rettferdig system, og at man ikke ønsker – så vidt jeg klarer å forstå – å følge opp det Stortinget har sagt, nemlig at man må se på disse nøklene på nytt når det kommer til ferge- og båttrafikk. Det er ønsketenkning og pressemeldingslesing som gjør at det plutselig blir oppfattet slik at det er mye mer penger til samferdsel. Å dra fram fylker som har realinntektsnedgang, når man i tidligere år i lang tid faktisk har hatt realinntektsøkning, og så si at det plutselig skal medføre at man får satset på næringslivet og lagt til rette for samferdsel som er nødvendig for å få varene fra kysten og til markedet, er for meg en motsigelse som ikke henger sammen. Det er ikke sånn at endringen nødvendigvis gir disse resultatene når man tar med én hånd og, som representanten Henriksen sa, deler ut med to hender til andre.

Vi får en situasjon hvor vi ikke fullt ut får utnyttet det potensialet som ligger i næringslivet, når vi ikke har muligheten til også å satse på annen infrastruktur.

Presidenten: Representanten Mazyar Keshvari har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Mazyar Keshvari (FrP) [15:08:35]: At det skal være noe dårligere moral å mene at man skal bruke alle ressurser, all tid og alle krefter på å kunne hjelpe flest mulig medmennesker som er i nød, kan jeg ikke fatte og begripe. Det er det som har vært vår tilnærming. Når vi ser at det Norge, Sverige, Danmark, Tyskland og andre bruker på asylsystemet, langt overgår budsjettet til hele FN's høykommisær for flyktninger, er det ikke noe dårligere moral å si at vi skulle ønske vi brukte mer tid, krefter og ressurser på å hjelpe flest mulig medmennesker i nød.

Dernest har Arbeiderpartiet plutselig blitt veldig indignert over at politikk faktisk har noe å si, at politiske vedtak gir noen resultater. Vel, da vi innførte innstrammingene og det var oppmerksomhet rundt dette feltet, gikk det ned. Da man snudde oppmerksomheten og fattet andre vedtak, gikk det opp. Det er den begrunnelsen mange av dem som kom over Storskog, oppga selv.

Statsråd Jan Tore Sanner [15:09:48]: Da må jeg bare først takke Jan Böhler for å ta opp debatten om regjeringskvartalet. Det er helt i tråd med min tenkning at vi skal ha

en offentlig og åpen debatt om et så viktig prosjekt midt i Oslo.

Så kan jeg bekrefte overfor representanten Nordlund at statsråden selvsagt følger opp hva et flertall i Stortinget sier om kostnadsnøkler. I motsetning til den forrige regjeringen har ikke jeg tenkt å la det gå 20 år før inntektssystemet oppdateres på nytt.

Jeg må imidlertid innrømme at jeg er forundret over at det er representanter fra de nordnorske fylkene som er de som bruker de sterkeste ordene. Vi er i en situasjon hvor arbeidsledigheten stiger på Sørlandet og Sør-Vestlandet, hvor olje- og gassnæringen trapper ned, hvor bedrifter går konkurs, hvor mennesker mister arbeidsplassen sin, familier og lokalsamfunn rammes. Det er her det er nødvendig å sette i gang flere tiltak for å få aktivitet og arbeid og omstilling.

Ser vi på de nordnorske fylkene, opplever Troms fylke en vekst i skatteinntektene så langt i år på hele 8 pst. Arbeidsledigheten går ned i de nordnorske fylkene. Her er det selvsagt mange forhold som spiller inn, men man har en regjering som spiller på lag med Nord-Norge, en regjering som satser på Nord-Norge, på infrastruktur, på kunnskap og legger til rette. Det er fordi det er viktig å sørge for at vi har et sterkt næringsliv som er grunnlaget for bosetting, og det er tverrpolitisk enighet om en nødvendig Nord-Norgesatsing.

Jeg må også vise til at for 2016 vil alle kommuner i Finnmark og Troms få utgiftskorrigert vekst i de frie inntektene som er lik eller over landsgjennomsnittet. Det betyr at også i kommuneøkonomien vil det være en god utvikling til neste år.

Representanten Martin Henriksen sier at regjeringen gjør det motsatte av det regionen trenger. Regjeringen trapper opp bevilgningene til fylkesveier, Nord-Norge har fått 28 pst. av veksten i bevilgningene til fylkesveier. Regjeringen satser mer på annen infrastruktur, mer på kunnskap og utvikling. Det viser at det er en regjering som spiller på lag med de nordnorske fylkene og ikke minst med næringslivet, som er grunnlaget for både vekst og utvikling.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [15:12:51]: Representanten Kapur fra Oslo er kledelig frimodig på vegne av Høyre. Det er bra. Men når det blir sagt at Senterpartiet er fraværende i debatten om flyktninger og kommunestruktur, kan vi jo ta en liten hilsen. For det første: Høyre er ideologisk motstander av enhver grensekontroll, noe som er helt avgjørende når det gjelder å løse flyktningsspørsmålet. Høyre sitter i regjering med et parti, Fremskrittspartiet, som motarbeider bosetting av flyktninger. Senterpartiet har ikke mye å lære. Senterpartiet inkluderer. I mitt fylke, Buskerud, er Hemsedal – Senterparti-styrte Hemsedal – et av forbildene for Fylkesmannen for hvordan en går fram og tar imot svært mange asylsøkere.

Så til påstanden om kommunereformen: Det er interessant at høyrefolk i kommunene blir mer og mer beskjedne i å hevde regjeringas politikk og tør nå bare unntaksvis å vise fram flagget sitt – unntaksvis å vise fram flagget sitt – for sine lokale tilhengere. Hvorfor det? Jo, sjølsagt, hele poenget med kommunereformen er sentralisering av

makt – sentralisering av makt som i sin konsekvens fører til sentralisering av aktivitet. Og når en sentraliserer aktivitet, blir mulighetene for det private næringslivet til å utvikle seg dynamisk mindre, for det er helt avhengig av en sterk og tydelig og dyktig kommunal sektor.

Folk vil ikke ha denne forsterka sentraliseringa, verken i bygd eller by. Stadig flere – også i Oslos nærområder – erfarer at distriktspolitikkenes andre ansikt er å stå opp mot veksten i pressområdene. Senterpartiet er ikke fraværende i denne debatten, vi er veldig godt fornøyde med det som skjer. Men det som er det viktige å videreføre, er å se på hvordan vi organiserer kommunal sektor. Organisasjon, kultur og ledelse – det er der den store utfordringa ligger. Vi må sette oppmerksomheten inn i møtet mellom lærer og elev, mellom helsefagarbeider og den pleietrengende. Det er det møtet som må gjøres effektivt, og da må vi gi fagfolk større ansvar, vi må ha færre Glava-lag, færre ledere, vi må bruke pengene der hvor de skal brukes, nemlig i møtet med vanlige folk.

Ketil Kjenseth (V) [15:16:02]: Representanten Helga Pedersen sa at Arbeiderpartiet prioriterte å bygge ut velferden raskest mulig. Ja, det som vi trodde skulle bli 12 000 nye plasser i eldreomsorgen innen 2015, ble 567, eller ca. 5 pst. på vei til målet. I Aftenposten 13. januar i år erkjenner Arbeiderpartiets helsepolitiske talsperson, Torgeir Micaelsen, nederlaget og tar selvkritikk på vegne av Arbeiderpartiet. Han erkjenner at virkemidlene langt fra var sterke nok. Senterpartiets Kjersti Toppe, som er helsepolitisk talsperson i Senterpartiet, omtalte det som «oppsiktsvekkende» og at det var et politisk «hamskifte». Svaret fra Arbeiderpartiet nå er sterkere statlig styring, i praksis en mistillit til kommunene. Er svaret da sterkere eller svakere kommuner fra Arbeiderpartiet i dag?

De neste åra blir vi 200 000 flere over 80 år. Om noen år må 50 pst. av alle 18 år gamle gutter velge helsefag. Vi er fantastisk langt unna den realiteten. Det er nå, fram til 2020, Norge har et handlingsrom og kan berede framtida og bruke ressursene effektivt. Vi har økonomien, vi har kapasiteten og kompetansen, men vi mangler strukturen for å få det til.

Representanten Lundteigen snakket i foregående innlegg om sentralisering. Ja, det må vi snakke om, men det er flere måter å gjøre det på, og det er ikke noe bedre å kreve inn skatter og etablere statlige arbeidsplasser i sentrale strøk, slik vi så en sterk tendens til i forrige regjering. Vi må fordele ressursene på en bedre måte, og da hender det faktisk at de private initiativene der ute er bedre enn her inne.

Så langt på tre budsjettforhandlinger har Venstre bidratt til et grønt skattesifte. Det har ført til 9,5 mrd. kr i skatteomlegginger i grønn retning. Det er mer enn dobbelt så mye på tre år som de rød-grønne greide på åtte år. Det er altså mulig å gjøre omlegginger i skattesystemet i grønn retning. Det er også mulig å bruke det i retning av distriktene.

Representanten Greni spør at Venstre fader ut i 2017. Nei, vi sto for kommunereform i 2009, vi gjorde det i 2013 – vi er langt forbi den muligheten.

Når det gjelder toppfinansiering og 50 mill. kr – ja, det må til – og mer til – både til vei og til bredbånd. Her ligger det mange muligheter, og kommunene der ute ønsker det. Bare i vår region er Valdres på trappene til å finne ut av det og hva man skal kreve.

Statsråd Anders Anundsen [15:19:27]: La meg først si at jeg er enig med representanten Andersen i at en informasjonsfilm fra Arbeiderpartiet fort ville blitt latterlig dårlig, men det bør ikke skremme oss andre så lenge innholdet er bra.

Når det gjelder representanten Kolberg, er det ikke på noen måte meningen å være belærende, men jeg er rett og slett ikke enig i hans tolkning av de konstitusjonelle forholdene. Konklusjonen til representanten Kolberg, som nå er leder av kontroll- og konstitusjonskomiteen, er at Fremskrittspartiet burde gå ut av regjeringen fordi de er imot et vedtak fattet i Stortinget. Hvis en skulle lagt det til grunn, ville Arbeiderpartiet i de mange årene de har vært i mindretallsregjering etter 1961, ha måttet forlate regjeringen svært ofte. Det har de naturligvis ikke gjort. Derfor synes jeg det er underlig at representanten Kolberg sier at dette ikke er konstitusjonelt feil, men kritikkverdigg. Det må baseres på en misforståelse, for det har ingen konstitusjonell dimensjon. Dette er en rent politisk vurdering av hvor tålegrensen for et til enhver tid sittende regjeringsparti går. Det er en politisk vurdering – ikke en konstitusjonell vurdering.

Jeg våger minne denne salen om at Sosialistisk Venstreparti var en del av den forrige regjeringen. De sto på plenen utenfor dette huset og demonstrerte mot sin egen regjering. Men de ble sittende sammen med Arbeiderpartiet videre. Jeg tror det er viktig å presisere at en gjerne kan være politisk uenig, en kan ha ulike politiske vurderinger av hva slags konsekvenser som skal trekkes av en gitt situasjon, men å hevde at det har konstitusjonelle dimensjoner, mener jeg er å trekke det altfor langt.

Jeg har lyst å adressere den debatten vi har sett nå, knyttet til hvorvidt politiske signaler og tiltak virker eller ikke: Da Stortinget forhandlet om innstrammings tiltak, skjedde det også noe med tilstrømmingen til Norge – ikke bare da vi forhandlet, men også da en gjennomførte tiltak parallelt. Det skjedde ikke bare i Norge, det skjedde også i Sverige og i Finland. I Sverige gikk asyltilstrømmingen i ukene 46–49 ned med 52 pst. I Finland gikk den i den samme perioden ned med 66 pst., og i Norge gikk den i den samme perioden ned med 86 pst. Det er klart at tiltak og signaler virker.

Presidenten: Representanten Frank J. Jenssen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Frank J. Jenssen (H) [15:22:12]: Jeg må også si at jeg er forundret over at representanter fra en landsdel – Nord-Norge – hvor mye går bra, hvor kommunene får økte inntekter neste år, og hvor ledigheten i mange sammenhenger er lavere enn ellers i landet, fortsatt er mest opptatt av å snakke ned sin egen landsdel, fordi man er mest opptatt

av å score politiske poeng, tror jeg, på en regjering man er uenig med. Det er det ene.

Jeg har også lyst å si at jeg er stolt av det kommunepolleget som denne regjeringen foreslår, og som vi står for i dag, som øker handlingsrommet til kommunene mer enn forslagene fra den foregående regjeringen gjorde. Men at det nærmest skal latterliggjøres at jeg ikke ønsker å skjønne og rose situasjonen fordi vi ønsker å være ærlige med kommunepolitikere og si at det fortsatt må prioriteres, synes jeg er en form for debatteknikk som jeg ikke helt liker. Det sier antagelig mer om den som står for den typen debatteknikk.

Senterpartiets dommedagsprofetier og påstander om denne regjeringens politikk har ikke slått til og vil heller ikke slå til i noen sammenheng.

Presidenten: Representanten Heidi Greni har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Heidi Greni (Sp) [15:23:30]: Først vil jeg gjøre oppmerksom på at Senterpartiet kommer til å stemme for forslag nr. 18, fra SV. Senterpartiet finansierte i sitt alternative budsjett for 2015 vekstkommunetilskuddet med friske midler, så vi kommer til å stemme for forslag nr. 18.

Representanten Njåstad sa her tidligere at det bare var Senterpartiet som skrek om de regionale utviklingsmidlene, og at alle andre var helt uinteresserte i dem. Da må jeg nesten få lov å sitere fra innstillingen, der bl.a. Venstre og Kristelig Folkeparti, regjeringens støttepartier, sier følgende:

«merker seg at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett har foretatt et betydelig kutt på dette området. Flertallet vil advare sterkt imot å svekke de distriktpolitiske virkemidlene.»

Det er altså ikke bare Senterpartiet som tror dette har virkning, og SSB sier at de regionale utviklingsmidlene er det mest effektive virkemiddelet for næringsutvikling.

Jeg lurar også på om representanten Njåstad hørte dårlig etter da vi var rundt omkring på komitéreiser, for er det noe som virkelig har vært påpekt, er det mangelen på regionale utviklingsmidler.

Presidenten: Representanten Martin Henriksen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Martin Henriksen (A) [15:24:52]: Det er fristende å si at dersom kommunalministeren er forundret over at representanter for Nord-Norge bruker de sterkeste ordene, har jeg en del tv-innslag fra Rorbua på 1990-tallet som jeg gjerne vil anbefale ham å se.

Kommunalministeren er ganske klar selv: Nord-Norge har i dag fått ganske tydelig beskjed om at 754 mill. kr i kutt i året ikke bare er greit, men at det også er mer effektivt at de pengene styres og sendes via Oslo.

Det er også verdt å merke seg at kommunalministeren setter de nordnorske fylkene opp mot fylkene på Sørlandet og Vestlandet. Da vil jeg minne om at Arbeiderpartiet har

forslag om både en større tiltakspakke mot ledighet og å reversere kuttene til Nord-Norge. Det er mulig hvis det er vilje.

Til slutt: Når det gjelder Fremskrittspartiets flyktning retorikk, er det bare å si at hvis et landsmøtevedtak fra et norsk parti har så stor innvirkning at det kan påvirke verdenssituasjonen, gjelder det så fort som mulig å få dette usedvanlig mektige partiet inn igjen i regjering.

Åsmund Aukrust (A) [15:26:00]: Fremskrittspartiet har i alle år sagt at dersom de bare kom i regjering, ville asyltallene i Norge stupe. Da kunne vi som er i opposisjon nå, selvsagt ha sagt: Se hva som skjer når Fremskrittspartiet kommer i regjering – det har blitt ti ganger flere asylsøkere til Norge. Det er det ingen anstendig politiker som noen gang ville ha funnet på å si, for vi vet jo at den flyktningssituasjonen vi nå ser i verden, ikke skyldes den norske regjeringen. Den skyldes at det er kriger i verden. Men regjeringen i Norge sier det motsatte. De sier at den flyktningssituasjonen vi ser nå, skyldes signaler som har kommet fra et opposisjonspartis landsmøte. Det er det som er skyld i at hundretusener av mennesker har blitt drevet på flukt, og at noen av dem har kommet hit til Norge.

Første gang jeg hørte Keshvari si det i denne salen i en stortingsdebatt, trodde jeg knapt mine egne ører. Jeg trodde knapt det var mulig å lage en retorikk om at flyktningssituasjonen i Norge og verden skyldtes Arbeiderpartiets landsmøte.

Få uker etterpå hørte jeg Børge Brende si det samme på Aktuelt. Nå hørte vi Ingjerd Schou si mye av det samme i sitt første innlegg. Senere ble hun utfordret, og da svarte hun: 8 000 står de helt inne for, men 10 000 er signalet som sender hundretusener av mennesker på flukt. De 2 000 som er forskjellen mellom det som var vedtaket i Stortinget, som alle partier – bortsett fra Fremskrittspartiet – stilte seg bak, og de 10 000 som Jonas Gahr Støre snakket om i sin landsmøtetale, er det som har skylden for hele flyktningekatastrofen. Man må være kommunikasjonsrådgiver i Fremskrittspartiet for å gå på den retorikken som Ingjerd Schou fikk seg til å bruke.

Det overrasker meg å høre at Høyre-folk som jeg kjenner, som er anstendige Høyre-folk, fortsatt bruker den typen retorikk, og det kan ikke være særlig komfortabelt for Venstre og Kristelig Folkeparti, som har dette som en av sine hjertesaker, å sitte i salen og høre på dette.

Jeg er tilhenger av at det skal være samsvar mellom den politikken vi fører i Norge, og den politikken som føres i andre europeiske land, men jeg er ikke enig i at Norge skal være det landet som er minst attraktivt. Det er politikere i denne salen som bruker «human» nærmest som et skjellsord. Man er opptatt av signaler, men vi må minne oss selv om at Norge år etter år er kåret til verdens beste land å bo i av FN. Noen vil kanskje si at det er å sende et signal til resten av verden. Det er i så fall et signal vi ikke skal skjemes over. Det er et signal vi skal være stolte over at vi er med på å sende ut. Det er noe vi skal ta vare på.

Marit Arnstad (Sp) [15:29:03]: Jeg merker meg at representanten Frank J. Jenssen sier at andres argumenter er

en debatteknikk han ikke liker, og så avslutter han med å kalle andre folks meninger dommedagsprofetier. Det er også en form for retorikk.

Det har vært en interessant debatt. Det er viktig at Senterpartiets representant fra Nordland har fått fram en del av de praktiske konsekvensene omfordelingen på fordelingsnøkklene har gitt for enkelte fylkeskommuner her i landet. Det er viktig – og jeg håper alle Høyres og Fremskrittspartiets representanter i storting, fylkesting og kommunestyre får med seg det i de fylkene. Da blir jeg litt forundret når man bruker økningen på fylkesveger og transport som et argument for at Nord-Norge likevel kommer godt ut. Men det er jo fordi man har hatt et bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift, og transportmidlene var et forsøk på å kompensere for det, ikke en diskusjon om fordelingsnøkklene. Det var heller ikke slik at fordelingsnøkklene var en diskusjon om den krisen man har på Sør-Vestlandet. Da ville det ikke vært Oslo som kom definitivt best ut når det gjaldt fordelingsnøkklene.

Men jeg tok egentlig ordet fordi jeg er forundret over én ting i dagens debatt, og det er retorikken omkring asylpolitikken. Jeg hadde kanskje ikke ventet annet enn at Fremskrittspartiet ville legge seg på en retorikk der de prøver å gjøre spørsmålet om antallet flyktninger og asylsøkere til Norge til et spørsmål om Arbeiderpartiets landsmøte. Men jeg hadde ikke ventet det fra Høyre. Jeg må si det. Jeg hadde ikke ventet at Høyre skulle gå inn på den type argumentasjon i denne debatten. Det er sørgelig for en debatt som nå krever at vi inngår brede forlik, at vi har et visst lederskap, at vi samler oss om noe som også er langsiktige beslutninger fra Stortingets side.

Og ja, vi har forhandlet, og vi ble enige i sommer om 8 000 flyktninger. Fremskrittspartiet kunne ifølge VG strekke seg til 7 500. Arbeiderpartiet vedtok på sitt landsmøte 10 000. Vi ble enige om 8 000. Vi har vedtatt et forlik i høst som har handlet om innstramminger, og vi er midt i forhandlinger om et forlik som også angår integrering. Men vi er altså i en situasjon der det kreves at Stortinget tar ansvar også for den situasjonen vi står oppi, og jeg må si jeg blir nesten skamfull når jeg hører at dette reduseres til en nokså billig retorikk fra Høyre og Fremskrittspartiet mot et annet parti her i salen. Det synes jeg vi skulle holdt oss for gode til – særlig fra et parti som anser seg sjøl som et statsbærende parti.

For debattens del og for det som kreves av de politiske partiene i tida framover, er det sørgelig å høre på.

Presidenten: Representanten Helga Pedersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Helga Pedersen (A) [15:32:18]: Vi har nå brukt mye tid på det som har skjedd i høst, og det har vært absolutt helt nødvendig. Men det er grunn til å minne om det som nå står foran oss, at flyktninger og asylsøkere skal bosettes og integreres, det er en formidabel jobb for kommunene. Det har vi tid til å forberede oss på og ruste kommunene for. Tilstrømmingen av asylsøkere i høst kom veldig brått. Nå vet vi hva som kommer, og da forventer vi at re-

gjeringer viser et helt annet lederskap enn det de har gjort i høst.

Vellykket bosetting og integrering handler om veldig mange ting, men vi kommer ikke utenom at kommuneøkonomi teller tungt, og her skiller dessverre salen lag, stortingsflertallet fra opposisjonen. En stram kommuneøkonomi er et veldig dårlig utgangspunkt for å løse en oppgave som vi i grunnen har veldig gode forutsetninger for å løse på en god måte.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Karin Andersen (SV) [15:33:30]: I en tid der halve regjeringen ser ut til å ha flyttet inn i «House of Commons» ute på plenen her, skal vi altså diskutere om det var noen stortingsrepresentanter fra SV som sto og hørte på en demonstrasjon i forrige periode. Jeg ser representanter fra alle partier der i veldig mange situasjoner.

Dette er alvorlig. Jeg syns dette stortinget nå er mest opptatt av seg sjøl og ikke av de store utfordringene som er i verden. Det er behov for at i hvert fall ett land tar initiativ til å løse dette på europeisk nivå, eller internasjonalt nivå, tar initiativ overfor FN, tar initiativ overfor EU, overfor Schengen, overfor Dublin, for å få på plass et system som gjør at vi klarer det, og at vi klarer å ta hånd om de flyktningene som åpenbart trenger beskyttelse. Problemet nå er at alle land er med i et kappløp nedover. Jeg sier dette til Venstre, som tydeligvis misforsto, at dette handler om at alle nå lager en politikk slik at ingen skal ta imot flyktningene. Det trodde jeg virkelig ikke var Venstres holdning til dette.

Dag Terje Andersen (A) [15:34:45]: Grunnen til at jeg ba om ordet, var svaret som statsråd Anundsen ga til Martin Kolberg. Statsråden sa at det selvfølgelig er sånn at en kan være politisk uenig, at partier skal stå for sine standpunkter, men når vedtak er fattet i Stortinget, skal regjeringa følge opp. Det er jeg enig i. Det statsråd Anundsen hoppet elegant over, var at det spørsmålet gjaldt, var at statsråd Siv Jensen ved åpningen av valgkampen i Ålesund oppfordret kommunene til å bidra til at Stortingets vedtak ikke kunne følges opp – lenge etter at Stortinget hadde fattet vedtak – jeg understreker: lenge etter at Stortinget hadde fattet vedtak, og etter at regjeringa hadde begynt å følge opp ved at en annen herværende statsråd faktisk oppfordret kommunene til å stille opp. Det er det som er det alvorlige i situasjonen.

Så var det Anundsen, som tok sammenlikninga med at da vi satt i regjering, i hvert fall helt i begynnelsen av regjeringperioden, skjedde det en gang at SV var på plenen. Jeg syns det er en ganske stor forskjell i alvoret mellom at noen – et mindretall av stortingets representanter – demonstrerer mot regjeringa, og det at en statsråd i regjeringa demonstrerer mot Stortingets vedtak. Det er faktisk det som er situasjonen.

Det som kanskje er det mest alvorlige med denne saken, er at regjeringas parlamentariske grunnlag, for ikke å snak-

ke om statsministeren, lar det skje. Da må statsråden og regjeringas medlemmer forvente spørsmål fra opposisjonen. Det er faktisk opposisjonens rolle å peke på det faktum at vi har en statsråd som – etter at vedtak er fattet – motarbeider Stortingets vedtak.

Så må jeg si at det var befriende å høre representanten Marit Arnstads siste innlegg, om at vi kanskje snart skal begynne å ta litt ansvar for at vi i fellesskap er i en situasjon der dette landet står overfor store utfordringer. Vi er enige når det gjelder dem som ikke skal ha opphold i Norge. Jeg tror de fleste er enig i at krigen i Irak er en større årsak til flyktningstrømmen enn Arbeiderpartiets landsmøte. Det vi burde stå sammen om, er å ta noen grep for at de som faktisk får opphold i Norge, ikke skal føle seg uvelkomne, men bli integrert til gode samfunnsborgere i landet vårt.

Snorre Serigstad Valen (SV) [15:37:46]: Forestillingen om at venstresida importerer mennesker til Norge for å styrke seg, er en hard negl i konspirasjonsteoriens verden. Ofte henger den tett sammen med det hatet mot Arbeiderpartiet som ofte pipler til overflata i de mer mørke sidene av Internett. Det er en form for hat og en form for konspirasjonsteorier som det er grunn til å minne om var medvirkende til de verste voldshandlinger i Norge etter andre verdenskrig. Ideen om at Jonas Gahr Støre skal ha utløst en av nyere tids største kriser på grunn av en tale han holdt på Arbeiderpartiets landsmøte, har sitt opphav i dette tankeuniverset. Noen vil kanskje mene – og minne om – at regimet i Eritrea, kollapsen i Irak, volden i Afghanistan og ikke minst de vanvittige overgrepene til ISIL og Bashar al-Asaad i Syria kan ha spilt inn på at store menneskemengder nå flykter til Europa. Men selv i møte med en historisk flyktningkrise er det ingen anledning som er for stor til å drive smålig innenrikspolitisk, høyrepopulistisk spill her i salen.

Jeg skal gi statsråd Anundsen rett i én ting, og det er at politiske signaler har noe å si. Det er en ny erkjennelse fra Fremskrittspartiet at politiske signaler har noe å si. Jeg kunne tenkt meg å få en kommentar fra justisministeren om hva slags signaler følgende overskrifter i media kan ha gitt:

«Eller så skulle jeg ønske at noen snitter de [romfolket] opp i småbiter og bruker de som hundefør.»

«(...) muslimfritt Hedmark.»

«De [flyktningene] lukter og slår ungene sine.»

«Ser at han er såkalt mørkhudet. Da kommer han vel sannsynligvis fra Afrika og en av disse sydhavsøyene som pappaen til Pippi var konge.»

«Personlig tror jeg ikke at negrene er i stand til og drive sitt eget land.»

Det er uttalelser om at man trenger et nytt korstog, som den nåværende statssekretæren til kommunalministeren uttalte i forrige stortingsperiode, eller det å omfavne uttalelser som «møkkafolk fra et møkkaland» om somaliere. Ja, det er til og med sagt fra denne talerstolen:

«Vi er i ferd med å grave vår egen kulturelle, etniske og religiøse grav i Europa, og da bør faktisk noen våkne opp før det er for sent.»

Dette er alle uttalelser fra politikere, medlemmer og til-

litsvalgte i Fremskrittspartiet som har vært sitert i norske medier. Det er vi vant med. Det vi ikke er vant med, er at Høyre har tatt steget fra entydig å fordømme den retorikken til å plukke opp retorikk som har opphav i det samme grumset. Det er uakseptabelt, og det er uanstendig. Sjølv utenriksministeren har lagt seg på det nivået her i salen. Jeg tror mange framtidige konservative i Norge vil lese protokollen fra denne stortingshøsten og gremmes.

Kjersti Toppe (Sp) [15:40:58]: Representanten Ketil Kjenseth sa i innlegget sitt at han meiner at vi manglar strukturar der ute for å få plass til den gode eldreomsorga, og at svaret på denne velferdsutfordringa er som i mange andre større strukturar. Det same uttalte statsråd Høie i Stortinget tidlegare i haust. Under behandlinga av primærhelsemeldinga uttalte statsråden at han såg på primærhelsemeldinga, som no er vedtatt av Stortinget, og kommunestruktursaka som siamesiske tvillingar, altså uskiljande, samanvaksne: Ein kan ikkje få til gode tenester der ute i kommunane utan større kommunar.

Spørsmålet er: Er det sånn at ein berre kan få til ei betre eldreomsorg ved at ein får større kommunar? Kvar er eldreomsorga best i dag? Er ho betre i Bergen enn ho er i Radøy? Er ho betre i Oslo enn ho er i ein mindre kommune på Austlandet? Det har vi ingen svar på. Det er jo i dei minste kommunane folk er mest fornøgde.

Eldreomsorg er eit offentleg ansvar. Ingen andre offentlege tilbod er vel meir lokale enn nettopp eldreomsorga. Der utøver ein tenester heilt inn på soverommet til folk. Ein ser til dei om natta, ein hjelper dei på badet med personleg stell. Regjeringa vil styrkja dette tilbodet ved å gjera ansvaret statleg. 171 mill. kr til dette vert prioritert på statsbudsjettet. Det er staten som skal gjera dette betre. Ein skal altså umyndiggjera kommunane i denne viktige lokale saka. Det er Senterpartiet sterkt imot. Det er klart at eldreomsorga må vera eit kommunalt ansvar.

Da Stortinget behandla samhandlingsreforma i 2011, sa Venstre, Høgre og Framstegspartiet akkurat det same, dei sa at dette var heilt umogleg dersom ein ikkje fekk større kommunar. Ser ein på samhandlingsreforma og på kva for kommunar som var tidlegast ute med å implementera dei nye oppgåvene, var det jo dei små kommunane. Det var dei små kommunane som var best i å ta imot dei utskrivingsklare pasientane. Det var dei små kommunane som først oppretta plassar for akutt hjelp. Det var ingenting som tydde på at det var dei små kommunane som ikkje skulle klara dei nye oppgåvene – det er faktisk storkommunane som heng etter.

Eg meiner vi frå denne talarstolen må slutta å snakka ned den kompetansen og den omsorga som er i dei små kommunane. Kommunestruktur kan vera svaret på noko, men iallfall ikkje på dette.

Statsråd Anders Anundsen [15:44:09]: Under henvisning til representanten Serigstad Valens innlegg har jeg bare lyst til å si at jeg synes det var et trist innlegg. Jeg synes det bringer debatten ned på et nivå som den ikke fortjener å være. Jeg har ikke lyst til å kommentere det ytterligere.

Når det gjelder representanten Aukrusts innlegg, sa han noe sånt som at det ville være uanstendig dersom noen hevdet at det var en konsekvens av at Fremskrittspartiet var i regjering, at en nå hadde fått en tredobling av asyltilstrømmingen. Det er jeg for så vidt enig i, men det var jo nettopp det representanten Helga Pedersen gjorde i sin replikk til komiteens leder tidligere i dag, da hun indikerte at det var endringer i Fremskrittspartiets politikk som skulle ha ført til at kostnadene ved asylpolitikken nå var veldig annerledes. Men jeg setter pris på den tilnærmingen som Aukrust har, og så får vi heller legge den politiske retorikken til side.

Når det gjelder representanten Dag Terje Andersens innlegg, må jeg si at jeg forstår poenget hans, men jeg er fortsatt grunnleggende uenig. Det representanten Andersen sier, er at en partileder ikke kan uttale seg som partileder dersom vedkommende også er statsråd. Det må jeg si er en underlig tilnærming til en demokratisk problemstilling. At det i tillegg skulle føre til noen konstitusjonelle utfordringer eller lignende, synes jeg rett og slett er fullstendig urimelig. Jeg tror vi skal forvente av våre politikere, særlig av partilederne, at de er vågale og tør å stå for det som er partienes politikk, samtidig som det ikke undergraver deres jobb som medlemmer av regjeringen. Slik har det bestandig vært, også når Arbeiderpartiet har styrt. Jeg tror vi er nødt til å gi hverandre den fleksibiliteten.

Jeg har helt til slutt lyst til bare å takke komiteen for godt samarbeid. Det nærmer seg ubønnhørlig juletider, og jeg vil ønske komiteen en god jul.

Presidenten: Representanten Ketil Kjenseth har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ketil Kjenseth (V) [15:46:15]: Jeg tar ordet for å kommentere Karin Andersens siste innlegg. Utgangspunktet var det hun sa om kappløpet mot bunnen, mot null, som representanten avsluttet med.

Norge har så langt tatt imot 30 000 emigranter, flyktninger og asylsøkere i år. Sverige har tatt imot 160 000 og Tyskland 1 million. Det er ikke sånn at dette er et kappløp mot null.

Vi kan starte med at SV i regjering stort sett greide å holde seg med 500 kvoteflyktninger per år, mens det var forhandlet opp med 500 per år, og før flyktningtilstrømmingen var vi oppe i 2 000. Det er blitt et forlik i år om å ta imot 8 000. SV har stilt seg utenfor det. Dette er vel heller et kappløp om å ta ansvar, og ikke et kappløp mot bunnen.

Til representanten Toppe og det med sterkere kommuner: Det handler kanskje også om å ha en mindre stat. Til nå er det Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet som vil ha en statlig eldreomsorg. Vi andre må diskutere hvordan vi skal sette kommunene i stand til å ta det ansvaret.

Snorre Serigstad Valen (SV) [15:47:30]: Jeg er helt enig med statsråd Anundsen i at innlegget mitt var et trist innlegg. Det var det som var hele poenget. Det sier alt når statsråden mener at en høytlesning av sitater fra statsrådets egne partifeller bringer debatten ned på et nivå som ikke

fortjener kommentar. Det har han for så vidt rett i, men det er nå engang sånn at statsråden har rett i at politiske signaler har noe å si, hvilke signaler vi gir fra denne salen, har noe å si, og hva slags argumentasjoner og teorier om virkeligheten vi gir legitimitet til i denne salen, har noe å si for verden utenfor.

I den anledning – selv om ikke statsråden vil nedlate seg til å kommentere innlegget mitt – kunne jeg tenke meg å spørre ham om noe annet, og det er på hvilket grunnlag statsminister Erna Solberg den 18. oktober i år uttalte til TV 2 at det ikke er noen grunn til å frykte asylbranner i Norge, og det var med referanse til ildspåsettelse av asylmottak i Sverige. Statsministeren sa til TV 2 at det er «ikke grunn til å frykte det samme her hjemme».

Grunnen til at jeg spør, er at det tre uker før var et utspill fra Politiets sikkerhetstjeneste, som sier at de frykter økt trussel fra høyreekstremer. Det sa de den 24. september 2015. Det er blick stille fra justisministeren om økende høyreekstremer retorikk i samfunnet og den høyreekstremer volden vi sannsynligvis har sett på Vestlandet. Og før justisministeren avviser enhver kommentar til denne saken med at det er en sak som er under etterforskning, osv., kan jeg minne justisministeren om at to av hans Fremskrittsparti-kolleger i regjering nylig har kommentert den pågående saken mot Mulla Krekar på sosiale medier, så så vanskelig kan det vel ikke være, men det er kanskje noen saker som det er mer ubehagelig å kommentere enn andre.

Det jeg lurer på, er: Hvorfor insisterer Fremskrittspartiet på å være det eneste partiet i norsk politikk som ikke trekker opp en klar grense mot ytterpunktene på sin fløy? På samme måte som vi i SV har et helt soleklart ansvar for å slå hardest ned på antisemittiske ytringer på venstresida av Palestinabevegelsen, så har Fremskrittspartiet et ansvar for ikke å legitimere konspirasjonsteorier, ikke legitimere hatretorikk mot Arbeiderpartiet. Det ansvaret tar ikke Fremskrittspartiet. Det er det som er trist. Det er det som gjør at vi har fått en uverdigg debatt i Stortinget i dag.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [15:50:20]: Det faktum at det er mange asylsøkere som har kommet til Norge, setter oss på en stor prøve når det gjelder å inkludere og integrere. Det som gjør denne diskusjonen og den jobben ekstra vanskelig, er, som flere har vært inne på, ikke minst Fremskrittspartiets opptreden. Etter at Stortinget hadde gjort vedtak, oppfordret Fremskrittspartiets partileder folkevalgte i Fremskrittspartiet utenfor regjeringa til å motarbeide bosetting av asylsøkere og flyktninger som gis midlertidig opphold, og vi erfarer jo det rundt omkring i kommunestyrene at den oppfordringa blir fulgt opp. Den medvirker til at det blir vanskelige situasjoner i en rekke kommuner knyttet til å takle det faktum at det er en rekke mennesker som har søkt asyl, og som vil få midlertidig opphold i Norge.

Det er flere her fra Fremskrittspartiet som har sagt at det er helt greit at partileder Siv Jensen, som også er statsråd, har sagt dette. Dessverre er ikke Siv Jensen i salen nå, men justisministeren er det, og justisministeren har, så langt jeg vet, ikke avklart sin egen holdning fra denne talerstolen til dette spørsmålet. Jeg vil be om at statsråden kommer opp

og avklarer for folk om statsråd Anders Anundsen er enig i at Fremskrittspartiets tillitsvalgte og folkevalgte fortsatt skal agitere for at vi ikke skal arbeide for bosetting av de asylsøkerne som gis midlertidig opphold i Norge. Det kreves et klart svar fra justisministeren, slik at vi i hvert fall har en avklaring av om justisministeren er enig med sin statsråd og sin partileder, Siv Jensen, eller om justisministeren lojalt følger opp regjeringas politikk, slik som den ellers framstilles her.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. Det vil bli ringt til votering.

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Da er Stortinget klare til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 20 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–11, fra Helga Pedersen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
 - forslag nr. 12, fra Heidi Greni på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
 - forslagene nr. 13–19, fra Karin Andersen på vegne av Sosialistisk Venstreparti
 - forslag nr. 20, fra Helge André Njåstad på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre
- Det votes over forslagene nr. 13–17 og 19, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en særlig tilskuddsordning for å etablere botilbud for bostedsløse i kommunene.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en nasjonal låneordning for kommunale og fylkeskommunale bygg tilsvarende den Oslo kommune har, for å fase ut fossil oljefyring.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en finansieringsordning for lokale klimatiltak som skal støtte kommuner og fylkeskommuner i å gjennomføre prosesser for klimavennlig omstilling.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge inn nødvendig statlig medfinansiering i kommunerammene slik at kommunesektoren kan nå sitt mål om klimagassreduksjoner og foreta nødvendige klimatilpasninger.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette krav om kompetanse på klima og miljø i kommunal forvaltning.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag for Stortinget om forsterket arbeid for rombefolkningen, med særlig vekt på barna.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 94 mot 4 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.01.51)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 18, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en omlegging av vekstkommunetilskuddet slik at det framkommer som et påslag til de kommuner det gjelder, uten trekk i inntektene til alle kommuner.»

Senterpartiet har varslet at de ønsker å støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 89 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.02.17)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 12, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre kriteriene for tildeling av bostøtte slik at det åpnes for å gi bostøtte til personer bosatt i bokollektiver.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 88 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.02.43)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1, 6 og 7, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at det i budsjettforslaget for 2017 vedrørende Kommunal- og moderniseringsdepartementet gis en samlet framstilling av forslaget til bevilgning til samtlige direktorater.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte nødvendige utredninger for å iverksette alle tiltakene i «Enkelt å være seriøs» og at dette skjer som et treparts bransjesamarbeid som en del av en helhetlig strategi mot arbeidslivskriminalitet.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen reversere endringene i startlånsforskriften, slik at unge igjen blir en målgruppe for startlån.»

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 58 mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.03.12)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 2–5 og 8–11, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en helhetlig plan for bruk av felles IKT-løsninger i hele offentlige sektor, på tvers av etater og forvaltningsnivåer.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at offentlige anskaffelse brukes som strategisk virkemiddel for forvaltningsutvikling, for økt innovasjon, for å nå miljømål og som virkemiddel i mer klimavennlig næringsliv.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om differensiert grunntilskudd til kommuner med asylmottak slik at vertskommunetilskuddet hensyntar om kommunen har ett eller flere asylmottak.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre et regelverk som gjør at Husbanken kan være fleksibel med kommuner som ønsker å bruke tilskuddet til rehabilitering av midlertidige utleieboliger.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre kriteriene for Husbankens lån, slik at energilån til vanskeligstilte kan bli en del av startlånsordningen og eventuelt andre egnede låneordninger.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge fram i budsjettet for 2017 ulike modeller for lavere og/eller differensiert rentemargin i Husbanken, der formålet er å bruke frigjorte midler til boligpolitiske satsinger.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget støtter ikke en omlegging av beregningen av husbankrenten nå, og ber regjeringen foreta en helhetlig konsekvensutredning før det eventuelt fremmes forslag til endringer i modell for renteberegning i Husbanken.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kommuner som fatter vedtak om sammenslåing etter 1. juli 2016, også er berettiget til dekning av engangskostnader og reformstøtte.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 57 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.03.46)

Komiteen hadde innstilt:

Rammeområde 1
(Statsforvaltning)

I

På statsbudsjettet for 2016 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
20		Statsministerens kontor		
	1	Driftsutgifter	100 300 000	
21		Statsrådet		
	1	Driftsutgifter	159 600 000	
24		Regjeringsadvokaten		
	1	Driftsutgifter	63 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 600 000	
502		Lønnsoppgjøret i staten – tariffavtalte avsetninger		
	71	Tilskudd til midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte (OU-midler)	174 400 000	
510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	1	Driftsutgifter	631 269 000	
	22	Fellesutgifter for departementene og Statsministerens kontor	127 089 000	
	23	22. juli-senteret	5 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	19 308 000	
	46	Sikringsanlegg og sperresystemer i regjeringsbyggene, <i>kan overføres</i>	18 000 000	
520		Tilskudd til de politiske partier		
	1	Driftsutgifter	8 583 000	
	70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	292 000 000	
	71	Tilskudd til de politiske partiers kommunale organisasjoner	32 900 000	
	73	Tilskudd til de politiske partiers fylkesorganisasjoner	71 800 000	
	75	Tilskudd til de politiske partiers fylkes ungdomsorganisasjoner	20 992 000	
	76	Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner	7 820 000	
525		Fylkesmannsembetene		
	1	Driftsutgifter	1 537 278 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	157 573 000	
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen		
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	130 000 000	
	31	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 752 925 000	
	36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	19 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	113 000 000	
531		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Driftsutgifter	25 578 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	31 708 000	
532		Utvikling av Fornebuområdet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	198 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	30	Investeringer, Fornebu, <i>kan overføres</i>	10 500 000	
533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	1	Driftsutgifter	20 043 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	42 500 000	
534		Erstatningslokaler for departementene		
	1	Driftsutgifter	386 249 000	
540		Direktoratet for forvaltning og IKT		
	1	Driftsutgifter	208 333 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	43 849 000	
	22	Betaling for bruk av elektronisk ID og Sikker digital posttjeneste	14 415 000	
	23	Elektronisk ID og Sikker digital posttjeneste, <i>kan overføres</i>	95 688 000	
	25	Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	75 000 000	
	71	Tilskudd til IKT-standardisering	772 000	
545		Datatilsynet		
	1	Driftsutgifter	45 587 000	
546		Personvernemnda		
	1	Driftsutgifter	1 887 000	
2445		Statsbygg		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-4 284 000 000	
		2 Driftsutgifter	1 844 155 000	
		3 Avskrivninger	1 033 814 000	
		4 Renter av statens kapital	69 800 000	
		5 Til investeringsformål	1 029 976 000	-306 255 000
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	102 613 000	
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	372 600 000	
	32	Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>	201 000 000	
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	2 077 450 000	
	34	Videreføring av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>	623 290 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	179 344 000	
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	73 944 000	
		Totale utgifter		9 829 930 000
Inntekter				
3024		Regjeringsadvokaten		
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker	14 800 000	
3510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	2	Ymse inntekter	20 915 000	
	3	Brukerbetaling for tilleggstjenester fra departementene	119 308 000	
3525		Fylkesmannsembetene		
	1	Inntekter ved oppdrag	157 573 000	
3531		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Ymse inntekter	103 000	
3533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	2	Ymse inntekter	3 036 000	
3540		Direktoratet for forvaltning og IKT		
	3	Diverse inntekter	3 050 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	4	Internasjonale oppdrag	667 000	
	5	Betaling for bruk av elektronisk ID og Sikker digital posttjeneste	14 415 000	
	6	Betaling for tilleggstenester knyttet til elektronisk ID og Sikker digital posttjeneste .	1 698 000	
5445		Statsbygg		
	39	Avsetning til investeringsformål	1 029 976 000	
5446		Salg av eiendom, Fornebu		
	40	Salgsinntekter, Fornebu	200 000	
		Totale inntekter		1 365 741 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 510 post 1	kap. 3510 postene 2 og 3
kap. 525 post 21	kap. 3525 post 1
kap. 533 post 1	kap. 3533 post 2
kap. 540 post 1	kap. 3540 postene 3 og 4
kap. 540 post 21	kap. 3540 post 3
kap. 540 post 22	kap. 3540 post 5
kap. 540 post 23	kap. 3540 post 6

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 525 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester der Fylkesmannen samordner utgiftene.

IV

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30-49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30-49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

V

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan omdisponere:

1. under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33.

2. under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til 45.

3. under kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til 45.

4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.

5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av et byggeprosjekt under kurantordningen.

VI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter som er omtalt under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet, kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg, innenfor de kostnadsrammene som er omtalt i Prop. 1 S (2015–2016) eller i tidligere proposisjoner til Stortinget.

VII

Fullmakter som gjelder kurantprosjektordningen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, uten at disse er omtalt med kostnadsramme

overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettrammer.

2. pådra staten forpliktelser utover budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av kurante byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter og post 34 Videreføring av kurantprosjekter.

VIII

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.
2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet

for inntil 300 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.

3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

IX

Kostnadsrammen for Minnested for 22. juli i Hole kommune

Stortinget samtykker i at kostnadsrammen for minnested etter angrepet på Utøya ved Sørbråten i Hole kommune økes til 20,3 mill. kroner, i prisnivå per 1. juli 2016.

X

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2016 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 1 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

Rammeområde 6

(Innvandring, regional utvikling og bustad)

I

På statsbudsjettet for 2016 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	1 212 951 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	4 995 249 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	90 589 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	4 237 000	
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	599 500 000	
	70	Stønader til beboere i asylmottak	861 113 000	
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak	63 119 000	
	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	122 254 000	
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 821 post 60</i>	20 425 000	
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i> .	19 250 000	
491		Utlendingsnemnda		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	270 090 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1</i>	8 577 000	
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	352 587 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	78 942 000	
	22	Forskning, <i>kan overføres</i>	6 825 000	
	50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	66 084 000	
551		Regional utvikling og nyskaping		
	60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 156 993 000	
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	225 302 000	
552		Nasjonalt samarbeid for regional utvikling		
	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling, <i>kan overføres</i>	444 200 000	
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling		
	1	Driftsutgifter	26 859 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
560		Sametinget		
	50	Sametinget	279 679 000	
	54	Samefolkets fond	5 345 000	
561		Tilskudd til samiske formål		
	50	Samisk høyskole	5 588 000	
	51	Divvun	6 888 000	
	72	Samisk språk, informasjon m.m.	3 000 000	
562		Galdu – Kompetansesenteret for urfolks rettigheter		
	1	Driftsutgifter	3 158 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 042 000	
563		Internasjonalt reindriftssenter		
	1	Driftsutgifter	5 854 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 551 000	
567		Nasjonale minoriteter		
	22	Kollektiv oppreisning til norske rom mv.	3 000 000	
	60	Tiltak for rom, <i>kan overføres</i>	6 200 000	
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	7 100 000	
	71	Tilskudd til Romanifolket/taternes kulturfond	5 300 000	
	72	Det Mosaiske Trossamfund	6 840 000	
	73	Tilskudd til kvensk språk og kultur	4 700 000	
580		Bostøtte		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 763 000 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	75	Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig	465 024 000	
	76	Tilskudd til utleieboliger, <i>kan overføres</i>	888 270 000	
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet, <i>kan overføres</i>	26 100 000	
	78	Boligsosialt kompetansetilskudd, <i>kan overføres</i>	58 400 000	
	79	Tilskudd til heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	100 000 000	
585		Husleietvistutvalget		
	1	Driftsutgifter	25 710 000	
587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Driftsutgifter	85 578 000	
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	52 330 000	
	70	Tilskudd til Lavenergiprogrammet	6 586 000	
590		Planlegging og byutvikling		
	61	Bærekraftig byutvikling, <i>kan overføres</i>	19 088 000	
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	29 841 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	720 000	
	72	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling, <i>kan overføres</i>	55 245 000	
	81	Lokal kompetanse og universell utforming, <i>kan overføres</i>	4 476 000	
820		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	252 460 000	
821		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	39 686 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	48 780 000	
	50	Norges Forskningsråd	6 939 000	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	8 393 128 000	
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	596 383 000	
	62	Kommunale innvandreriltak	198 157 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 047 000	
	71	Tilskudd til innvandrerorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	82 208 000	
	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	2 577 000	
	73	Tilskudd	5 871 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
822		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, <i>kan overføres</i>	31 868 000	
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere .	13 782 000	
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 985 608 000	
2412		Husbanken		
	1	Driftsutgifter	343 692 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 827 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	50 966 000	
	71	Tap på utlånsvirksomhet	13 000 000	
	72	Rentestøtte	7 300 000	
2426		Siva SF		
	70	Tilskudd	69 992 000	
		Totale utgifter		27 708 030 000
Inntekter				
3490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjente utgifter	130 913 000	
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	20 218 000	
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	3 962 304 000	
	5	Refusjonsinntekter	11 557 000	
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	20 236 000	
3562		Galdu – Kompetansesenteret for urfolks rettigheter		
	2	Diverse inntekter	2 042 000	
3563		Internasjonalt reindriftssenter		
	2	Diverse inntekter	2 551 000	
	3	Leieinntekter	350 000	
3585		Husleietvistutvalget		
	1	Gebyrer	1 094 000	
3587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Diverse inntekter	100 000	
	4	Gebyrer, sentral godkjenning foretak	44 953 000	
3821		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	1	Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	266 475 000	
	2	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, ODA-godkjente utgifter	85 108 000	
3822		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	333 878 000	
5312		Husbanken		
	1	Gebyrer m.m.	12 797 000	
	11	Tilfeldige inntekter	30 870 000	
5326		Siva SF		
	70	Låne- og garantiprovisjoner	7 000 000	
5613		Renter fra Siva SF		
	80	Renter	17 900 000	
5615		Husbanken		
	80	Renter	3 093 000 000	
		Totale inntekter		8 043 346 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2016 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap. 490 post 1	Kap. 3490 post 5
Kap. 491 post 1	Kap. 3491 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2016 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
490	72	Utlendingsdirektoratet Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger	50 mill. kroner

IV

Midlertidig drift av asylmottak

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2016 kan inngå avtaler om midlertidig drift av asylmottak med varighet utover 2016. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i statsbudsjettet for 2016, samtykker Stortinget i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke antall plasser i mottak innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av asylmottak, selv om det medfører et bevilgningsmes-

sig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 562 post 1 og 21	kap. 3562 post 2
kap. 563 post 1	kap. 3563 post 3
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 2
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
551		Regional utvikling og nyskaping	
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt -arbeidsgiveravgift	50,0 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Tilskudd til utleieboliger	772,0 mill. kroner
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet	23,2 mill. kroner
	78	Boligsosialt kompetansetilskudd	58,5 mill. kroner
590		Planlegging og byutvikling	
	72	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling	22,3 mill. kroner»

VII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i 2016 kan:

overskride bevilgningen på	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 820 post 1	kap. 3820 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Rammeområde 18

(Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.)

I

På statsbudsjettet for 2016 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
571		Rammetilskudd til kommuner		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	37 216 000	
	60	Innbyggertilskudd	119 052 870 000	
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge	408 811 000	
	62	Nord-Norge- og Namdalstilskudd	1 611 747 000	
	63	Småkommunetilskudd	963 501 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572 post 64</i>	1 854 000 000	
	66	Veksttilskudd	440 616 000	
	67	Storbytilskudd	459 985 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	60	Innbyggertilskudd	31 547 475 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	642 399 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i>	659 000 000	
573		Kommunereform		
	60	Engangskostnader og reformstøtte ved kommunesammenslåing	100 000 000	
575		Ressurskrevende tjenester		
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	9 271 000 000	
578		Valgdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	65 100 000	
579		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter	20 348 000	
		Totale utgifter		167 134 068 000

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot rammeområde 1, I, rammeområde 6, I, og rammeområde 18, I.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 57 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.04.33)

Presidenten: Det voteres over øvrige romertall under rammeområdene 1 og 6.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 20, fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fordele bevilgningen på 2 mill. kroner som er foreslått avsatt i Prop. 1 S (2015–2016) til «Innsats for særlig utsette innvandreregrupper», under kap. 821, Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere, post 71, Tilskudd til innvandringsorganisasjoner og annen frivillig virksomhet, mellom følgende organisasjoner: Kirkens Bymisjon/Primærmedi-

sinsk verksted (PMV) og MiRA – Ressurssenter for innvandrere og flyktningkvinner.»

Votering:

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 2 [16:05:19]

Referat

1. (97) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om endringer i spesialisthelsetjenesteloven m.m. (kontaktleger i spesialisthelsetjenesten m.m.) (Lovvedtak 7 (2015–2016))
 2. lov om endringer i politiregisterloven mv. (politistathjemler – tilpasninger til ny straffelov) (Lovvedtak 11 (2015–2016))
 3. lov om konsortium for europeisk forskingsinfrastruktur (ERIC-lova) (Lovvedtak 1 (2015–2016))
 4. lov om endringer i jordskiftelova (reglar om saksbehandling mv.) (Lovvedtak 10 (2015–2016))
 5. lov om intelligente transportsystemer innenfor vegtransport m.m. (ITS-loven) (Lovvedtak 9 (2015–2016))
 6. lov om endringer i yrkestransportlova (lovbrotsgebyr knytt til tildeling av tenestekonsesjonskontraktar) (Lovvedtak 2 (2015–2016))
 - er sanksjonert under 11. desember 2015
 - Enst.: Vedlegges protokollen.

2. (98) Representantforslag fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes om endring av Stortingets forretningsorden for å sikre åpenhet om representantenes økonomiske interesser (Dokument 8:22 S (2015–2016))
 - Enst.: Sendes Stortingets presidentskap.
3. (99) Oppheving av lov om eierskap i medier og ny lov om åpenhet om eierskap i medier (Prop. 39 L (2015–2016))
 - Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen.
4. (100) Representantforslag fra stortingsrepresentant Une Aina Bastholm om utfasing av petroleumssubsidier (Dokument 8:21 S (2015–2016))
5. (101) Lov om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven) (Prop. 38 L (2015–2016))
 - Enst.: Nr. 4 og 5 sendes finanskomiteen.
6. (102) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ingvild Kjerkol, Marianne Aasen, Torgeir Micaelsen, Ruth Grung, Tove Karoline Knutsen og Line Kysnes Vennesland om et løft for norske biobanker (Dokument 8:24 S (2015–2016))
7. (103) Endringer i psykisk helsevernloven mv. (rettigheter og bruk av tvang på rusfeltet) (Prop. 40 L (2015–2016))
 - Enst.: Nr. 6 og 7 sendes helse- og omsorgskomiteen.
8. (104) Representantforslag fra stortingsrepresentant Une Aina Bastholm om å sikre god dyrevelferd i norsk kyllingproduksjon (Dokument 8:23 S (2015–2016))
9. (105) Endringer i konkurranseloven (Konkurransesklagemnda, kartellforlik mm.) (Prop. 37 L (2015–2016))
 - Enst.: Nr. 8 og 9 sendes næringskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 16.07.